

Uvodnik

Jurij Paljk

In mi vedno nekaj čakamo

Te besede mi je pred dnevi rekel naš bralec, ko sem mu odgovoril na vprašanje, kako je sedaj s paritetnim odborom in spiskom občin, v katerih naj bi se izvajal zaščitni zakon. Odgovoril sem mu tako, kot je bilo zapisano tudi v našem tedniku, namreč to, da se bo nov paritetni odbor ponovno sestel in bo na prihodnji seji sklepal o tem, ali bo poslal seznam vladi v odobritev ali ne. Seveda me je vprašal, če vem kaj več; ko sem odkimal, je nejeverno dejal, da ne more razumeti tega, kako je mogoče, da se bo še enkrat sklepalo o itak že večkrat sprejetem spisku občin, kjer naj bi se izvajal zaščitni zakon. In je seveda dodal še svoje mnenje o tem, kaj si misli o raznih "brušenjih in piljenjih" tega seznama, kot je tudi na glas povedal to, kar med sabo govorimo, da bi bilo namreč težko ponuditi za sprejemljivo dejstvo, da se tržaško mestno središče ne vključi na ta spisek.

"In mi samo čakamo, vedno nekaj čakamo, vedno smo nekje vmes, enkrat te volitve in drugič one, a vedno in samo čakamo!" je bil jasen komentar našega bralca.

Seveda nismo politiki in nas zato poklicni politiki ob takih priložnostih vedno poučijo, da je politika pač umetnost možnega. Sami dodajamo, da je tudi sad takih in drugačnih dogovorov in slabih ter seveda včasih, zelo poredko!, tudi dobrih kompromisov, zadnje čase pa tudi vse bolj in zgolj golega preštevanja v naši skupnosti in ne iskanja skupnega nastopa. V mislih imamo seveda zadnje odmevne izbire v naši sredi, ko je slo za golo preštevanje in ne za skupno iskanje najboljših rešitev.

Za vsako demokracijo sicer res velja, da je preštevanje obvezno, v naši skupnosti, ki je majhna, ranljiva in boleče občutljiva na te zadeve, pa preštevanje in izkazovanje moči ni vedno dobro. To dobro vemo vsi tisti, ki delamo v naši sredi in poslušamo ljudi, sebi enake. Velika večina nas namreč pogoša širši konsenz, ko gre za pomembne zadeve, in vsako dokazovanje, kako ima ena stran prav in druga narobe, je v takih primerih popolnoma brezpredmetno, ker ne prepriča nikogar. Ko gre za preglasovanje, gre namreč vedno za preglasovanje, močnejši pač zmaga, in tudi če poraženemu še tako dopoveduje, da ima prav, to ni dovolj. Za našo skupnost to gotovo ni v redu.

Če k temu dodamo še dejstvo, da se na pomlad vsako leto znova oglasijo vedno isti znani poraznega finančnega stanja v naši manjšini, je stvar seveda zaskrbljujoča. Da gre za vedno iste, ni potrebno nikomur pripovedovati, ker je to ciklično vedno javno pokazano. Je pa utrujajoče, zelo! In ko gre za iskanje rešitev, finančnih in ne samo finančnih!, za tako imenovane skupne ustanove, se vedno trobi na ves glas, kako je potrebno iskati skupne rešitve, kako so te ustanove za vse pomembne in tako dalje, do onemoglosti.

Smo pa naveličani tega, zelo.

In vedno nekaj čakamo.

Enkrat te volitve in potem druge.

In imamo vedno bolj vtis, da nas, preproste ljudi, rabijo samo takrat, ko rabijo naš glas in to po načelu, ki se na Zahodu vse bolj uveljavlja, da imamo preprosti ljudje samo dve obveznosti: kupovati in voliti, odločajo itak vedno in samo drugi.

In to je duhamorno in utrujajoče.

To nenehno čakanje, kdaj bo spet nekdo odločil tudi v našem imenu in nam to prodajal za naše dobro, ne da bi seveda prej poslušal naše mnenje, kaj šele, da bi ga upošteval!

Foto DPD

Slovesno bogoslužje v Gabrjah Bogoslovec Mirko Butkovič na poti služenja Gospodu

Goriški nadškof Dino De Antoni je po slovensko vprašal bogoslovca Mirka Butkoviča, ali hoče služiti Gospodu, postati njegov učenec in mu slediti. Dobil je odločen, umirjen in premišljen odgovor: "Hočem!" To je bil gotovo vrhunec bogoslužja minulo soboto zvečer v lepo prenovljeni cerkvi v Gabrjah, bogoslužja, ki je imelo namen svečano obeležiti pomemben trenutek odločitve mladega moža, da stopi na pot priprave na diakonat in na samo posvečenje v duhovnika.

Domači pevci so pod vodstvom dirigentke Damijane Čevdek poskrbeli, da je bila sveta maša, ki jo je ob goriškem nadškofu Dinu De Antoniju in

domačem župniku Viljemu Žerjalu darovalo veliko slovenskih duhovnikov, med njimi je bil tudi spiritual ljubljanskega bogoslovja Primož Krečič, zelo slovesna, predvsem pa doživeta.

Bogoslovec Mirko Butkovič, ki bo prav te dni imel diplomski koncert v Cankarjevem domu v Ljubljani, saj zaključuje študij iz igranja orgel, je prišel v gabrsko cerkev pripravljen, spremljali so ga domači, mama in oče ter drugi sorodniki, predvsem pa so se okrog njega zbrali sobratje in verniki, ki so nanj navezani, saj v Gabrjah pripravljajo otroke na sveto obhajilo in birmo, poma-ga župniku Viljemu Žerjalu ob koncu tedna, ko se vrača domov iz Ljubljane, kjer biva v tamkajšnjem bogoslovju in študira na Teološki fakulteti. Predvsem pa je bilo lepo tudi to, da se je sobotnega bogoslužja udeležil tudi župnik iz Laškega Renzo Boscarol, kajti Mirko Butkovič je doma iz Laškega.

Preprost obred sprejetja bogoslovca Mirka Butkoviča v vrste pripravnikov za diakone in mašnike je ponudil goriškemu nadškofu priložnost, da je spregovoril o tem, kako je Jezus naročil svojim učencem, naj mu sledijo, kar velja seveda za vse vernike, še posebej pa za tiste učence, ki se želijo Gospodu v celoti posvetiti. In

diakon je eden od takih, duhovnik pa Jezusov najtesnejši učenec, posvečeni človek, ki mora širiti in oznanjati ljubezen in ljubezen.

Msgr. De Antoni je povedal, kako se danes zmotno misli, da je ljubezen samo čustvo, da ljubezen traja samo do takrat, ko traja čustvo ljubezni. To pa ni res, vsaj to ni Jezusova ljubezen, kajti Kristus zahteva od svojih učencev tako ljubezen, ki je konkretna, dejavna, tako ljubezen, ki sprejema in je ljubezniva, usmiljena do drugega. In duhovnik mora biti najboljši Jezusov učenec!

"Jezus nam je naročil, naj ljubimo do konca, kot nas je on ljubil do smrti na križu!" je dejal msgr. Dino De Antoni, ki je tudi dejal, da je duhovnik vedno in povsod v službi drugega, ne išče reflektorjev in blišča slave tega sveta in ne prvih strani, ampak tiho dela, vedno za druge, ker je učenec in služabnik Gospoda.

"Dragi Mirko, kot duhovnik ne boš imel veliko zase, a ljubezen spremeni vse, ker odganja egoizem tega sveta, zavist in slabo, odganja sovraštvo in nerazumevanje! Dragi Mirko, Gospod te vabi, da boš premagoval ovire in spore, da boš delil ljubezen in boš v službi ljubezni, kajti res je, da je slabo v svetu, a slabo in greh ne bosta zmogala!" je bil jasen nadškof Dino De Antoni.

Bogoslužju je sledila prijetna družabnost, na kateri je prišla do izraza vsa gostoljubna navezanost vernikov iz Gabrij na bogoslovca Mirka.

JUP

Foto JUP

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE
TEATRO STABILE SLOVENO
www.teatrosig.it

Jean Baptiste Poquelin-Molière
zdravnik po sili
il medico per forza
scenarij DIEGO DE BREA

Slovensko stalno gledališče, Trst
PREMIERA - Petek, 11. maja, ob 20.30 (red A)
PONOVITVE TRST
Sobota, 19. maja, ob 20.30 (red B)
Nedelja, 20. maja, ob 16.00 (reda C in K) in ob 20.30 (reda F in T)
PONOVITEV GORICA
ponedeljek, 28. maja, ob 20.30 v KC Lojze Bratuz

Blagajna gledališča bo odprta od ponedeljka do petka
z urnikom 10-13/17-20. Brezplačna telefonska številka 800214302.
V ul. Raffineria bo odprto parkirišče v petek, 11. maja, do 23.30 in soboto, 19. maja, do 23.00.

Politični tok v Italiji

Povezovanje strank tudi na levici?

Nedavna odločitev Levih demokratov in Marjetice, da se združijo v novo Demokratično stranko, še vedno odmeva v italijanskem političnem svetu. Dejansko se bo struktura nove stranke oblikovala postopoma in na različnih ravneh, vendar poti nazaj tako rekoč več ni. To so poudarili vidni voditelji obeh združujočih se strank na zadnjih kongresih. Kot je bilo predvideti, je ta dogodek sprožil v italijanskem strankarskem sistemu vprašanje novega političnega organiziranja, ki naj bo kos sodobnim razmeram in tudi pričakovanju državljanov. Sama uvedba dvopolnega sistema ne zadoštuje za njegovo učinkovito delovanje, kakršno so pričakovali njegovi pobudniki. Zlasti velika strankarska razdrobljenost praktično otežkoča delovanje večinskega sistema. Danes v glavnem vsi priznavajo, da so nujno potrebne spremembe.

Zanimivo je, da se je voditelj glavne opozicijske stranke, poslanec Silvio Berlusconi, osebno udeležil zadnjih kongresov Levih demokratov in Marjetice in bil deležen tudi ustrezne pozornosti. Nastanek Demokratične stranke je ocenil kot pogumno dejanje in pristavil, da bi na podobno pot morala kreniti tudi desna sredina. Združevanju najbolj nasprotuje Severna liga, ki je nastala prav zaradi nasprotovanja velikim vsedravnim strankam. Fini se zavzema za večjo koordinacijo v Domu svoboščin, voditelj UDC Casini pa nasprotuje oblikovanju pola sredinskih sil. Oblikovanje Demokratične stranke kot novega političnega subjekta reformističnih sil postavlja radikalne sile levice pred vprašanje, kako naj se organizirajo in delujejo, da ne bodo potisnjene na obrobje političnega odločanja. Kaže, da se tega tudi resno zavedajo. O tem so razpravljali na kongresu stranke Italijanskih komunistov, ki je bil

zadnje dni aprila v Riminiju. Njen tajnik Oliviero Diliberto je predlagal oblikovanje konfederacije med levičarskimi silami, v kateri naj bi se prepoznali komunisti raznih odtenkov, razne socialistične skupine in naravovarstveniki. Na predlog za konfederacijo levice so se potencialni interesi v glavnem pozitivno odzvali. Čas bo pokazal, do kakšne mere so posamezne sile de-

zavo, ki bi bila vredna tega imena. Tudi Diliberto ve besede, da se kot komunist ne želi sprijazniti s padcem berlinskega zidu, so očitno namenjene tradicionalno vzgojeni bazi strankinega članstva, a žal obidejo današnje politično realnost in stvarno vizijo prihodnosti.

Nakazano preurejanje političnega prostora za zdaj ne vpliva na odnose med strankami v Prodijevi vladi, kvečjemu jo še utrjujejo. O dogajanju v državi bi se dalo še marsikaj povedati, vendar naj se omejimo le na dva po svoje pomembna dogodka. Po dolgi negotovosti glede lastniške usode telekomunikacijske družbe

Oliviero Diliberto

Francija ima novega predsednika Uradni izidi potrdili zmago Sarkozyja

Kandidat vladajoče desne Unije za ljudsko gibanje (UMP) na nedeljskih francoskih predsedniških volitvah Nicolas Sarkozy je slavil z 53,06 odstotka glasov, medtem ko je socialistko Segolene Royal podprlo od 46,94 odstotka francoskih volivcev. Kot poroča francoska tiskovna agencija AFP, so ob Sarkozyjevi zmagi v več mestih izbruhnili protesti njegovih nasprotnikov. Rezultati ministristva za notranje zadeve vključujejo tudi glasove Francozov, ki so glasovali v tujini. Predstavniki ministristva so medtem tudi potrdili, da je glasovnice na nedeljskih volitvah oddalo okoli 85 odstotkov volilnih upravičencev, kar je največ od leta 1981 in kaže tudi na visoko zanimanje mladih Francozov o tem, kdo bo

vodil njihovo državo. Izide volitev naj bi uradno razglasili v četrtek, Sarkozy pa se bo v Elizejsko palačo preselil, ko se dosedanjemu predsedniku Jacquesu Chiracu 16. maja uradno

izteče mandat. Potem ko je bilo jasno, da bo Sarkozy, ki še naprej prejema čestitke, nasledil dosedanjega predsednika Jacquesa Chiraca, so po številnih francoskih me-

stih izbruhnili protesti njegovih nasprotnikov. Zaradi množičnih demonstracij so morali posredovati policisti, ki so poskušali s solzivcem razgnati protestnike, ki so policijo obmetavali s kamenjem in s steklenicami. Na pariškem trgu Place de la Bastille se je v nedeljo zbralo okoli 5000 privržencev poražene socialistke Royalove, okoli 300 pa jih je po razglasitvi rezultatov začelo s steklenicami in kamenjem napadati tamkajšnje policije. O nemirih poročajo tudi iz mest Marseille, Lille, Bordeaux in Lyon, še poroča AFP. Royalova je sicer v petek ob sklepu predvolilne kampanje posvarila, da bi lahko v Franciji v primeru zmage njenega tekmeča izbruhnili nasilje. Sarkozy ji je odvrnil, da so jo prestrašili rezultati zadnjih javnomnenjskih raziskav, po katerih je zaostajala za njim. Kljub vsemu je francoska policija na dan volitev okrepila svojo prisotnost v najbolj kritičnih četrtih Pariza.

STA

Rezultati študije

Najbolj srečni Evropejci so na severu

Toplo sredozemsko sonce ni zagotovilo za srečo in zadovoljstvo z življenjem, je mogoče soditi po ugotovitvah študije, ki so jo na podlagi podatkov evropskega statističnega urada Eurostat in rezultatov Evropske družboslovne raziskave (ESS) iz leta 2004 izvedli v ekonomskem oddelku univerze v Cambridgeu. Najbolj srečni in zadovoljni z življenjem med državljani v petnajstih "starih" članicah Evropske unije so tako na Danskem in Finskem, najmanj pa na Portugalskem in v Italiji. Med bolj srečnimi in zadovoljnimi so se Danecem in Fincem pridružili še Irci, Švedi, Nizozemci in Luksemburžani, med tistimi v spodnjem delu razvrstitve pa so poleg Italijanov in Portugalcev še Grki, Nemci in Francozi. Državlani na severu in severozahodu EU15 tako svoje življenje bolj ocenjujejo kot tisti v osrednjem in južnem delu. Izje-

ma so le nekatere španske provin- ce, kjer državljani izražajo podobne občutke sreče kot na severu, so pa zato manj zadovoljni z življe-

njem. Na občutke sreče in zadovoljstva pri državljanih petnajstere, ki so sicer na splošno relativno srečni in zadovoljni ljudje, so-

deč po ugotovitvah študije raziskovalcev s Cambridgea, bolj kot zemljepisna lega in ugodne vremenske razmere vplivajo dejavniki, kot so velikost BDP na prebivalca, kakovost institucij v državi, visoka stopnja altruizma in solidarnosti v družbi ter visoka raven zaupanja državljanov v soljudi in v organe oblasti, kot sta parlament in policija. Manj pa na izražene občutke sreče

in zadovoljstva z življenjem vplivajo dejavniki, kot so dobro zdravstveno stanje ljudi, visoka stopnja zanimanja za politične zadeve, vernost, tesne socialne vezi med ljudmi in socialna angažiranost državljanov.

Avtorji so za študijo večinoma uporabili podatke Eurostata in ESS za leto 2004. V analizi so upoštevali subjektivne kazalce, ki merijo srečo ter zadovoljstvo z življenjem, pri čemer gre v prvem primeru za bolj trenutno in od specifične osebne situacije odvisno oceno, v drugem primeru pa za bolj dolgoročno oceno, ki povezuje posameznikove sedanje izkušnje z njegovimi pričakovanji za prihodnost.

Raziskovalci so merili tako izključno osebne razsežnosti sreče in življenjskega zadovoljstva kot tudi tiste, povezane z odnosi med ljudmi, v analizo pa so vključili tudi nekatere druge kazalce, kot so npr. raven izobrazbe, zakonski stan, višina osebnega dohodka, državljanjski status, pripadnost etničnim manjšinam, BDP na prebivalca ter zemljepisni položaj.

STA

Na dnu...

KAJ PA, ČE BI SE JAZ, KI SEM DRUŽINSKI OČE, ODPOVEDAL SVOJEMU POSLANSTVU?

KAJ BI REKLE VSE MOJE BIVŠE ŽENE?

GRUDINA

Povejmo na glas

Leva sredina v Gorici pridobiva

Ni kakšno vzneseno samoprepričanje, če ugotovljamo, da v tem trenutku leva sredina v pripravah na goriške volitve pridobiva. In da je temu tako, kar je seveda izjemno obetavno, pričuje več med seboj povezanih razlogov. Prvi je ta, da se je desnica organizirala zelo hitro in se hitro prepoznala v enem samem kandidatu. Na ta način si je izborila prednost, ki je ni mogoče zanikati. Nasprotno, površno gledano se je zdelo, da prednosti sploh ni mogoče izgubiti. Toda leva sredina se je kljub slabemu pričetu vendar umestila in od tedaj je situacija drugačna - pokazalo se je, da je izid volitev ponovno odprt. Desnica se je namreč znašla v položaju, ko ni več samo od nje odvisen končni razplet. Očitno je ugotovila, da se ji ne splača pretirano zaostrovati, ampak da je bolje čakati, kako se bo obnašala leva sredina oziroma storila še kakšno napako, ki bi že lahko bila odločilna. Toda leva sredina ni storila nove napake in je pričela odločno ter umirjeno osvajati svoj volilni prostor. Oba osrednja levosredinska kandidata se nista spustila v medsebojno obračunavanje, kar bi bilo zagotovo usodno, niti ne v napadanje desnosredinskega kandidata, pač pa sta se nemudoma odpravila na teren prepričevati privržence vseh poklicev, smeri in dejavnosti, da jima konec maja zadržno odajo svoj glas. Trditev, da v tem trenutku leva sredina v Gorici pridobiva, je zato v luči vsega navedenega vsekakor utemeljena. Uvodna prednost desnice se je potemtakem bistveno zmanjšala in se še zmanjšuje. Nevar-

nost zgolj enega volilnega kroga je slej ko prej neznačajna, balotaža je vse bolj dosegljiva in po vsej verjetnosti že dosežena, balotaža, ki levi sredini nedvomno zagotavlja boljši izhodiščni položaj in večje možnosti za končno zmago. In tu je seveda treba biti previden, v duhu izkušnje, da nikoli ni priporočljivo podcenjevati nasprotnika. Desnica se za levo sredino trenutno ugodnega poteka dogodkov lahko zave in ne preostane ji drugega, kot da gre v napad in to z vso do sedaj zadrževano ostrino. V napad, ki naj s svojo žaljivostjo spodkoplje našo umirjenost oziroma potisne naša osrednja kandidata v samorazviden spor. In tako se znajdemo na odločilnem ključnem razpotju, na katerem pa ne bo popravne izpita. Za levo sredino zmagovita pot je samo ena: ne pustiti se zavesti v frontalen spopad z desnico, še manj v obračunavanje na lastnem bregu, se pravi v vojno med obema našima osrednjima kandidatom, pač pa na lastnem bregu med obema osrednjima kandidatom skleniti zvezo, se pravi sporazum. Tovrsten sporazum - zakaj ne že pred prvim krogom volitev - bi povsem zaobrnil sedanji položaj in levi sredini celo omogočil zmago na bližnjih volitvah. In vsi vemo, kako je ta zmaga pomembna, pomembna za našo narodno skupnost in mesto v celoti.

Le zares skupen nastop obeh levosredinskih kandidatov nam zagotavlja zmago, zato morajo vsi soudeleženi paziti, da te možnosti neodgovorno ne zapravimo.

Janez Povše

30.april-1.maj

Prenočevanje z volčiči

Letos so se volčiči, najmlajša veja skavtov, odločili, da bodo pred koncem skavtskega leta, tako goriško kot doberdobsko krdelo, imeli še eno skupno prenočevanje. Izbrali smo zadnji dan aprila, da bi potem srečanje sklenili s skupnim jurjevanjem. Zbrali smo se na Vrhu sv. Mihaela in se takoj odpravili v naravo. Ob zgodbi o džungli, ki je rdeča nit čez celotno skavtsko leto, smo iskali stopinje, srečali Hatija, ki nam je ob mlaki v gozdu pripovedoval o svojih pripetljajih, prestajali različne

preizkušnje in istočasno odkrivali čudovito naravo. Odpravili smo se v jame iz prve svetovne vojne in s plezanjem po temnih

predorih spoznavali temna zgodovina naših krajev. Proti večeru smo se vrnili v župnišče in večerjali. Po večerji smo šli na sladole, nakar je sledil ta-

borni ogenj. Volčiči so po skupnih pripravah škeče, igrice in plese. Skupaj smo prepevali in preživeli res prijeten večer. Bližala se je že ura spanja, ko je na obisk prišel Čil, to je džungelski lik, ki s seboj vedno prinese kako sporočilo. In res je prinesel tudi nam pismo, v katerem je pisalo, da moramo nemudoma na najvišjo točko Vrha sv. Mihaela. Presenečeni nad to nenaadno preizkušnjo smo se res odpravili in tam začeli naše iskanje. Po džungelski zgodbi bi morali najti kožuh prati-gra, ki je nekoč ubil človeka, kljub temu da v džungli velja pravilo, da se ubija le za hrano, nikoli pa ne iz kateregakoli drugega razloga. Vzdušje je bilo prepoje-no z napetostjo, saj se je vse skupaj dogajalo v temi. Končno pa smo vsi skupaj le našli kožuh in se lahko po aktivnem dnevu odpravili k zaslužnemu počitku, saj nas je naslednji dan čakalo jurjevanje.

TZ

Slovesen dan za skavte Jurjevanje

Kot vsako leto je tudi letos za prvi maj potekalo jurjevanje goriških skavtov. Gre za enega najpomembnejših trenutkov v skavtskem letu in letos je imelo to srečanje še večji pomen, saj je potekalo ob 100-letnici skavtizma. Zato je bilo vse obarvano z globlje občutenim simboličnim pomenom. Začeli smo s slovesnim glavnim zborom in s kratkim nagovorom, ki ga je imel načelnik David Bandelli. Sprašal se je, koliko je skavtizem po 100 letih še aktualen. Ni morda malce zastarel? Niso njegove vrednote, načini mišljenja in delovanja nekoliko neobičajni za današnji čas? Vsakogar je pozval k temi, naj o tem razmisli. Nato je nastopil najpomembnejši trenutek: obljube. Člani so izrekli obljubo in tako vstopili v "veliko skavtsko družino". Slovesnost smo sklenili z mašo, ki

jo je vodil g. Boštjan, naš letošnji duhovni vodja. Temu resnejšemu delu srečanja je sledil zabavnejši del. Vsi, tako člani kot starši, smo se razdelili v štiri skupine in na vrsti so bile igre. Najprej smo se preizkusili v scoutballu, medtem ko so volčiči igrali roverčka. To sta tipični skavtski igri s prvinami nogometa, rokometu in drugimi izvirnimi pravili. Naslednja igra je bila posebna vrsta zastavice. Igram je sledilo kosilo. Nazadnje je bil na vrsti skupni taborni ogenj. Vsaka skupina je predstavila svoj skeč ali prizorček in tako smo ob smehu in petju sproščeno preživeli še zadnje skupne trenutke. Z nagrajevanjem iger in s pesmijo slovesa smo končali srečanje, ki je morda marsikomu dokazalo prej omenjeno aktualnost skavtizma. Preživeli smo nena-vaden dan; prav posebna vrsta zabave, sproščenost, smeh in igre v naravi so to, kar včasih

tako potrebujemo. Po kosilu so se pod vodstvom Maura Lebana prvič srečali goriški starejši skavti, ki so danes v glavnem starši mlajših skavtičev. Številni so z navdušenjem sprejeli zamisel, da bi se ustanovila t.i. "četrtva veja" odraslih skavtov, ki še vedno čutijo skavtizem kot vrednoto in želijo s svojo prisotnostjo tudi podpirati mlajše skavte.

Tanja Zorzut

Jurjevanje tržaških skavtov Bogat vsakoletni praznik

Topla sončna pomladanska nedelja je v Bazovici pozdravila 25 tržaških novincev, ki so vstopili v Slovensko zamejsko skavtsko organizacijo in obljubili, da bodo "z božjo pomočjo vestno služili Bogu in domovini, pomagali svojemu bližnjemu in spolnjevali skavtske zakone". Številnim članom organizacije se je med drugim (kot sicer že vrsto let) pridružila lepa skupina odraslih skavtov s svojimi družinami, ki so letos tudi aktivno sodelovali pri izpeljavi jurjevanja tako, da so pripravili skupno kosilo.

Celodnevno praznovanje v naravi se je začelo z jutranjo mašo, ki jo je daroval g. Tone Bedenčič; po maši sta načelnika vodila obred obljub in zbrane nagovorila s toplimi in prepričljivimi besedami o pomenu in težavah skavtske izbi-re življenja. Načelnica Nasmajana želva (Jasna Tuta) je najmlajšim volčičem in volkulji-cam pripovedovala o Mowgliju, ki se v džungli spopada z najrazličnejšimi nevarnostmi: od tigra Shere Khana mimo hinavskega Tabakija vse do nevarnih rdečih psov. Načelnik Mirni jelen (Andrej Maver) ga je izvidnikom in vodnicam govoril, kako težko bo v življenju izpolnjevati skavtske zakone, kako težko si je "pridobiti zaupanje ljudi okoli nas, da bodo oni lahko rekli: Na tega se pa zanesem, temu verjamem!", kako hitro se pozabi pomagati svojemu bližnjemu, kako težko je biti prijatelj vsakomur, znati

prisluhnti, potrpeti, ne takoj soditi in obsojati, kako težko je ubogati starše in predstojnike (...), ker je bolj imenitno nabrisati starše, voditelje, profesorje, kako je težko biti vztrajen v težavah"... Težko, a mogoče. Ob koncu pa sta načelnika izrekla še misel na 100-letnico skavtizma in zaželela, da bi vsi skavti še velikokrat lahko obnovili svojo skavtsko obljubo, danes, 1. avgusta in še nadaljnjih sto let. Po zelo okusnem kosilu so se člani organizacije pomerili v igrah, namenjenih posameznim vejam; medtem ko so volčiči in volkuljice po travniku iskali posamezne dele zemljevida, ki jih je pripeljal do zaklada, so se izvidniki in vodnice prelevili v gusarske rdeče barabe in "plave" nože, ki so branili vsak svoj otok ter obenem iskali skriti zaklad. Starejši roverji in popotnice pa so

se v senci dreves pogovarjali o svoji življenjski niti, o pomembnih trenutkih, ki so zaznamovali to nit in si na isto nit zabeležili svoje želje in načrte za prihod-

nost. List bodo roverji in popotnice spravili v predal in ga čez nekaj let spet vzeli v roke ter opazovali, kaj so uresničili in kaj ne, prav tako kot starejši skavti radi vzamejo v roke svojo morda malce zaprašeno in umazano, a zato toliko bolj priljubljeno, skavtsko ruto, si jo nadenejo na vrat in se odpravijo na skavtsko jurjevanje, ki predstavlja vsako leto prijetno druženje za vse sedanje in nekdanje člane organizacije. Dan je sklenil tradicionalni taborni ogenj, ob katerem je vsaka enota predstavila svoj skeč, malo zaplesala in zapela. Načelnika sta ob koncu podala še nekaj informacij o nadaljnjem delovanju, ki predvideva vsakotedenske sestanke s pripravami na tabor, letošnjo Marmeljavo ter seveda poletne taborne, na katerih bodo novinci lahko resnično dokazali, če se držijo skavtskih obljub.

cer

Deveta številka Pastirčka "Spet kliče nas venčani maj..."

Vrnili se je mesec maj s svojimi tisočeri opojno dišečimi cvetkami, med katerimi je seveda najlepša tista, ki prelesto dehti na nebeških tratah, naša Božja Mati Marija, kateri je posvečen ta lep mesec. Na obronkih gozdov ali po vrtovih cvetijo šmarnice, toda šmarnice so tudi lepa pobožnost v čast Mariji, Vsak večer nas vabijo, da ob dobrem branju preiščujemo o življenju in mislimo na Jezusovo Mater Marijo in na njeno pripravljeno pomagati vsem ljudem, kot v uvodnih besedah majske številke pravi njen urednik Marijan Markežič. Marijo moramo prositi za pomoč, saj je to "direktna linija po telefonu, ki zvonji na mizi, na kateri Bog rešuje prošnje...". Je zapisal g. Marijan in opozoril, da v maju gredo otroci k prve-mu sv. obhajilu ali k birmi, ki sta zelo pomembna mejnika na življenjski poti vsakega kristjana. Tudi v letošnjem maju Pastirček vabi pridne risarje, naj sodelujejo na natečaju za naslovno stran Pastirčka za šolsko leto 2007/2008 s čim bolj domiselnimi in pisanimi izdelki. Podrobna navodila so na 277 strani majske številke. Najlepše risbe bodo nagrajene, čim več jih bo tudi objavljenih. Tako objavlja Pastirček, ki obljube tudi drži!

O cvetočem maju spleta žlahtno

misel enokitična pesmica Berte Golob; o prazniku Marije Pomočnice kristjanov, o njegovi uvedbi v času papeža Pija VII. in o mnogih cerkvah na Slovenskem, ki so posvečene Mariji Pomagaj - najbolj znana je na Brezjah -, pa govori zapis Bernarde B. Kako je Metka pripravila Marijin oltarček

in bo s prijateljicami hodila k šmarnicam, nazorno prikazuje barvna dopolnjevanja Marije Perdih. Da je sv. maša milostni dar, v verzih opozarja pesmica Berte Golob. Vonj očarljivega kraljestva cvetic, v katerem dehtijo tudi šmarnice, je v verzih zilil V. Tihomir Arhar. Pastirček se je v svojem botaničnem raziskovanju zaustavil pri belušu, šparglju, ki

so ga poznali že Kitajci in Egipčani več kot 3000 let pred Kr. Kako neprecenljiva je narava in kako jo moramo spoštovati, pripoveduje Neža. Poučno pustolovščino četrtošolcev in petošolcev OŠ J. Abram ob soškem bregu slikovito opisuje petošolka omenjene Šole, Ilaria Bergnach, ki si je za zapis prislužila naslov Pastirčkov častnikar meseca. Iskrene čestitke! Ostali Pastirčkovi dopisniki so se na osmih straneh Pastirčkove pošte, s 36 živobarvnimi risbami, razpisali o marsičem, najmlajši o mamicah. Prav najmlajše prosijo želva Mici pomoči, da bo prijetno slavila svoj rojstni dan. Svetopisemska pobarvanka z Ezavom in Jakobom pa čaka, da jo bodo pobarvale spretno ročice. Pakeč je ugotovil, da je v šoli najlepši predmet odmor, a tudi naporen, saj je treba v kratkem času opraviti marsikaj! Prijatelj PeCe svari uporabnike računalnika pred spletnimi nevarnostmi. Podobnih gotovo ni v Gregorčičevem planinskem rajju, v katerem je tudi najmočnejši slap nad Sočo, Boka. Tja je stric Maks, po nasvetu Marijana Markežiča, popeljal svoja dva nečaka. Radovedni skrat Pedenjped je padel v roke hudobni čarovnici Krivope-ti; kako se je izmazal, bodo bralci izvedeli iz pravljice Marize Perat, koliko lepih zgodb za mladino je napisal Tone Seliškar pa iz rubrike Moja naj... Barbare Rustja. O skrbni ptičici, ki hrani mladička pripoveduje v rimani prozi Zlata Volarič. Poleg navedenega so v Pastirčku še razvedrilni koticiki s poučnim nadihom. Bistrice z njimi glavice in dobro branje!

Iva Koršič

Koncert na meji 2007
nedelja, 13. maja, ob 19.30
ALICE
ZORAN PREDIN
OLIVER DRAGOJEVIĆ
MARTINA FERİ
vstop prost

Pridiga msgr. Franca Vončine na dan duhovnih poklicev

Ozrimo se po naših cerkvah v mestu in sredi naših vasi!

“V evangeliju smo slišali Jezusove besede: Moje ovce poslušajo moj glas. One hodijo za menoj in nihče jih ne bo iztrgal iz moje roke. Tudi danes ima Jezus svoje zveste, ki dajo celo življenje zanj. Tudi danes najde tiste, ki na njegovo vprašanje: “Ali me ljubiš?” odgovorijo kot Peter: “Ti Gospod vse veš, ti veš, da te ljubim”. Toda tudi danes imamo tiste, ki Jezusa zapuščajo, in tudi danes nam Jezus pravi: hočete oditi tudi vi? Vemo, da so Jezusa v Kafarnaumu zapustili celo nekateri njegovi učenci. Tedaj je Peter rekel: “Gospod, kam naj gremo: besede večnega življenja imaš,” in ostali so z njim. Jezus sam se je zjokal nad Jeruzalemom, ki ni razumel časa Božjega obiskanja: “Jeruzalem, Jeruzalem kolikokrat sem hotel zbrati tvoje otroke, pa niste hoteli”. Tudi Pavel in Barnaba sta doživljala tragedijo lastnega naroda, ki ni hotel sprejeti Božje besede. Pavel je pogumno spregovoril: “Vam bi se morala najprej oznaniti Božja beseda, ker pa jo zavračate, se obračava k pogonom”. Koliko več uspeha je imel Pavel med pogani in kako je trpel, da nje-

Foto JMP

gov lastni narod Kristusove besede ne sprejema. Celotno to si je upal reči, da bi bil pripravljen biti on sam zavržen, da bi njegov narod sprejel evangelij, ki ga oznanja. Pavel in Barnaba sta bila izgnana iz maloazijske

Božjim prestolom videl veliko množico, ki je nihče ni mogel prešteti iz vseh narodov, rodov, ljudstev in jezikov. Ti so ostali zvesti svojemu Učeniku in se niso ustrašili velike stiske, v kateri so bili, Bog sam bo obrisal vse solze z njih oči. V rokah držijo palme mučeništva, ker so pričevali za svojega učnika.

Ozrimo se sedaj po naših cerkvah v mestu in sredi naših vasi. Pričajmo nam o veri naših prednikov. Pričajmo nam, koliko so naši predniki zanje žrtvovali, koliko so se trudili, da jih okrasijo z bolj ali manj umetniškimi deli. Niso bile to hladne cerkve, kajti v njih so odmevali molitev in pesem, radost in zahvala, v njih je bila potočena v tistem kotu cerkve marsikatera solza in izrečena obenem tiha prošnja. V njej je marsikdo našel tolažbo in moč. V njej je marsikdo začel novo življenje. Danes so te cerkve zapuščene, dostikrat zaprte, da tatovi ne odnesejo še zadnjih dragocenosti, ki so jih naši predniki s tako ljubeznijo prinesli Bogu v znak hvaležnosti. Naši ljudje se vedno bolj odmikajo ne samo od oltarja, ampak tudi odhajajo iz cerkve in so do svetišča svojih

Antiohije in storila sta to, kar je že Jezus naročil svojim oznanjevalcem: če vas kje ne sprejmejo, otesite prah z nog proti njim in pojdite drugam. Vendar kljub vsemu zvemo, da so bili tisti, ki so vero sprejeli, polni veselja in Svetega Duha. Kristusov evangelij se je širil in Janez nam govori, da je pred

koli interesi. Ker je bil Plečnik umetnik, pripada svetu umetnosti. S tega vidika bi bilo nedopustno, če bi njegovo umetniško veličino presojali s kriteriji svetosti. Plečnik pa je

prednikov brezbrizni. Kakor pod Kristusovim križem najdemo le nekatere žene, uboge vdove, ki dajo še svoja zadnja dva novčiča zato, da se ohrani lepota Božje hiše in poskrbijo, da v njih še odmeva naša verska pesem. Toda do kdaj? Kraljestvo se vam bo vzelo in dalo tistim, ki bodo prinašali svoje sadove, beremo v Svetem pismu. Marsikje sta naša molitev in naša pesem že utihnila in še bosta. Ni več tistih, ki bi zbirali Božje ljudstvo k skupni molitvi in skupni pesmi. Ni več duhovnikov, ki bi ohranjali dediščino prednikov. Vsak duhovnik pa se jemlje iz ljudstva in postavlja za ljudstvo v tem, kar se nanaša na Boga. Ozrimo se sedaj po naših skupnostih in pomislimo, kdo izmed tistih, ki se zbirajo v cerkvi in okrog oltarja, bi lahko sprejel službo voditelja te skupnosti. Ne samo, da nimamo duhovnikov, tudi bralcev ni, tudi strežnikov ni, tudi cerkvenikov ni, tudi diakonov ni. Zahtevamo od škofa, da nam da duhovnika, toda dostikrat zgrešimo naslov, kajti Jezus je rekel: prosite Gospoda žetev, naj pošlje delavce na svojo žetev. Če je v nas še kaj vere, moramo svojo prošnjo nasloviti najprej na samega nebeskega Očeta, kar prevečkrat pozabljamo. Prav današnja nedelja, ko molimo za duhovnike, redovnike, redovnice in misijonarje, nas hoče spomniti na to. Posebno naši trpečji bratje in sestre, ki so jim roke obnemogle, lahko v ta namen marsikaj naredijo, ko ne samo v ta namen molijo, ampak v ta namen darujejo tudi svoje vsakodnevno trpljenje. Oni morejo storiti dosti dobrega za naše onemogle krščanske skupnosti. Bog jim povrni.”

pripadal tudi katoliškemu občestvu, zato ne bi bilo prav, če bi svet kulture to občestvo omejeval pri njegovih postopkih za prepoznavanje tistega, kar je za to občestvo bistveno, to pa je svetost. Kakor mora katoliško občestvo zaupati svetu kulturo, da bo po svojih avtonomnih kriterijih vrednotilo Plečnikovo umetnost, tako mora tudi svet kulture zaupati Cerkev, da bo po svojih avtonomnih kriterijih presojala svetost Plečnikove osebnosti. Dodatna pojasnila dobite pri tajniku Medškofijskega odbora za kulturo pri Slovenski škofovski konferenci, g. Milanu Knepu, Prvomajska ulica 14, 1000 Ljubljana, tel. 01/542-14-76, e-pošta: zupnija.lj-moste@rkc.si. **Dr. Andrej Šajc** tiskovni predstavnik ŠSK

Primož Krečič

Opredelitev za poslanstvo

Bistveno za življenje je v tem, da ga sprejmemo v njegovem spopadu z neživljenjem in kaosom. Papež Janez Pavel II. je močno poudaril, da smo vsi z neizogibno odgovornostjo poklicani, da se brezpogojno odločimo v prid življenju (prim. Evangelij življenja, št. 28), da postane življenje večja svetinja, bolj sveta od užitek in utapljanja v podzavestno, bolj sveta od denarja, oblasti in lenobe. Tu je še vedno svež Mojzesov klic v puščavi, ko je šlo izvoljenemu ljudstvu za preživetje. “Glej, danes sem ti predložil življenje in smrt, blagoslov in prekletstvo. Izberi torej življenje, da boš živel ti in tvoj zarod” (5 Mz 30, 15-19). Prav tako odmeva odločna opredelitev Mojzesovega naslednika Jozueta: “Jaz in moja hiša pa bomo služili Gospodu” (Joz 24,15). Opredelitvi sledi naročilo: “In zdaj, Izrael, kaj zahteva od tebe Gospod, tvoj Bog? Samo to, da se bojiš Gospoda, svojega Boga, da hodiš po vseh njegovih poteh, ga ljubiš in služiš Gospodu, svojemu Bogu, z vsem srcem in z vso dušo, da izpolnjuješ Gospodove zapovedi in njegove zakone, ki ti jih danes zapovedujem, da ti bo dobro” (5 Mz 10, 12-13). Tudi Mojzesov naslednik Jozue je pred odločilnimi dejanji ljudstvo spomnil na vse, kaj jim je Bog naredil, in jih pozval k odločitvi glede življenja ali smrti: “Dal sem vam deželo, ki je niste obdelovali, in mesta, ki jih niste zidali, vendar v njih prebivate, vinograde in oljčnike, ki jih niste sadili, vendar jih uživajte.” Zdjaj se bojte Gospoda in mu služite v neoporečnosti in zvestobi; odpravite bogove, ki so jim služili vaši očetje onstran reke in v Egiptu in služite Gospodu. Če pa je slabo v vaših očeh, da bi služili Gospodu, si izberite danes, komu hočete služiti: ali bogovom, katerim so služili vaši očetje onstran reke, ali bogovom Amorjcev, v katerih deželi prebivate” (Joz 24,13-14).

O nujnosti odločitve govori tudi Nova zaveza. Jezus je po evharističnem govoru postavil svoje učence pred odločitev, ali bodo vztrajali na poti z njim ali pa odšli (prim. Jn

6). V govoru na gori je predstavljal dve poti in dvoje vrat: široka vrata in široko pot pogubljenja ter ozka vrata in strmo pot življenja (prim. Mt 7,13-14). On sam je pokazal, kako se hodi po tej poti in kako more biti zmogovita, čeprav je bolj naporna. Opredelitev je tako zapisana v samo bistvo krščanskega življenja, v krst in vse krščansko življenje. Brezpogojna odločitev za življenje doseže polno moč tedaj, ko izvira iz vere v Kristusa

in se nasloni na zmago njegove ljubezni. Nič nam tako ne pomaga, da se pozitivno spoprimevmo v spopadu med smrtjo kot Kristusova velikonočna žrtev. Premagal je smrt, da bi imeli življenje v izobilju (prim. Jn 10,10). Zato se moremo z lučjo te vere podati v boj za življenje in še bolj odločno živeti ter oznanjati evangelij življenja.

Romanje v tri svetišča

Čezmejno Društvo MOST organizira **19. in 20. maja** že četrto pešromanje po povezovalni poti treh svetišč, ki so v preteklosti povezovala Slovence, Italijane in Furlane. S Stare Gore (Castelmonte) v Italiji bomo prvi dan peš poromali do Marijinega Celja (Lig nad Kanalom). Po opravljenih večernicah bomo nadaljevali s skupnim druženjem in pesmijo. Naslednje jutro bomo potovali proti Sveti Gori, kjer se bomo udeležili slovesne svete maše. Prijava: 15 evrov (topla večerja in zajtrk; avtobusni prevoz iz Solkana do Stare Gore; prenočili bomo v župnišču, zato prinesite s sabo spalne vreče). Za prevoz iz Solkana do Stare Gore bo poskrbljeno. Prijavite se lahko do 15. maja 2007, za Slovenijo na tel. št. 041-386-978 (Ljubo Bekš - po 18. uri zvečer), za Italijo na tel. št. 3403711996 Kazimir in 3494332975 Matjaž. Vabljeni!

Umetnik Plečnik pripada svetu umetnosti

O postopku za Plečnikovo beatifikacijo

Javni pogovor o smiselnosti postopka za Plečnikovo beatifikacijo lahko razbremenimo napetosti v luči kriterijev, ki osvetljujejo odnos med umetnostjo in svetostjo, ker ti dve stvarnosti nista istega reda. To pomeni, da svetost sama po sebi ne prispeva h kakovosti umetniškega dela, in obratno: umetniško delo, ki ga ustvari svetniška osebnost, zaradi svetosti ustvarjalca ni v ničemer okrnjeno. Cerkev se je z uveljavitvijo načela II. vatikanskega koncila o avtonomiji zemeljski stvarnosti odrekla vsakršnemu

ideološkemu vrednotenju umetnosti. Podobno razlikovanje smemo pričakovati tudi od sodobnih intelektualcev, da bodo osvobojeni pomislekov o svetosti kot moteči prvini svobodnega umetniškega ustvarjanja. Dosedanji polemični pogovor ima svoje ozadje v realni možnosti polasčanja Plečnikove osebnosti in njegovega dela in manipulaciji z vsem, kar je povezano z njegovim imenom. Pred to skušnjavo ni vnaprej obvarovan nihče, ki ga na Plečnika vežejo kakršni

vali Petru prvenstvo v Cerkev. Zato naj bi Sveti Duh in z njim apostoli razsodili o pravovernosti. Globoko so verovali, da v njih deluje Sveti Duh, saj je prvi papež, sveti Peter, prejel najvišjo oblast pri vodenju Cerkev (pri tem pa si je zaslužil grajo sv. Pavla, ker ni bil jasen in odločen za sprejem pogonov v krog verujočih v Kristusa).

O veri pogonov so razpravljali na koncilu I. 49 v Jeruzalemu. Zanje so postavili pogoje za pristop h Kristusu, in sicer, da se novi člani odpovejo uživanju mesa, ki je bilo darovano malikom, ali zadušenihi živali, saj je obstajala nevarnost za veliki greh odpada od živega in pravega Boga; nadalje: naj ne uživajo krvi in se zdržijo nečistovanja.

Toda bolj kot uživanje krvavega mesa so poudarjali prepoved prelivanja krvi. Tudi pri izpovedovanju vere naj bi se odrekli malikom, uboju in nečistovanju ali zakonski nezvestobi. Apostoli so na pobudo Petra, Pavla in Jakoba in v imenu ostalih apostolov naredili veliko veselje pogonom, ki so tako v vsej svobodi sprejeli vero v Jezusa, ne da bi se dali obrezati.

Kako je apostol Peter grajal sv. Pavla, kot je prej omenjeno, piše takole: “Ko pa je prišel Keifa (Peter) v Antiohijo, sem se mu v obraz uprl, ker je bil vreden obsojanja. Preden so namreč prišli nekateri, ki so bili z Jakobom, je jedel s pogani. Ko pa so prišli, se je začel pogonom umikati in se jih ogibati, in sicer iz strahu pred obrezanimi. Z njimi vred so se potajili tudi drugi Judje, tako da se je celo Barnaba dal zavesti od njihove dvoličnosti” (Gal 2, 11-13). Drugo današnje berilo osvetljuje ne samo novo nebo in novo zemljo, pač pa poudarja novi Jeruzalem, Cerkev, ki je Jagnjetova zarochenka. Vsa je v svetlobi, ožarjena od navzočnosti Boga (Sveto pismo, standardni pre. 1996, 1859-1860). Njegovo svetišče je Gospod, Bog (Raz 21, 10-27).

Toda samo sveti pridejo v skrivnost Boga. V evangeliju današnje nedelje se Jezus poslavlja od učencev. Toda ostal bo z njimi na drugačen način. Prebival bo v Očetu. Toda to bivanje bo tudi za učence, ki so življenjsko združeni z njim in on z njimi, če bodo ohranili njegove zapovedi, zlasti zapoved ljubezni. Kdor sprejme Sina, ga bo Oče ljubil in tudi Je-

zus, ki bo razodeval vedno globljo enost z Očetom.

Ne bo prišel na križec način, v političnem pomenu, da vzpostavi Davidovo kraljestvo. Razodel se bo namreč samo tistim, ki spolnjujejo njegovo besedo, učencem, in ne svetu. Prebival bo v njih z Očetom in Svetim Duhom.

Oče ga je poslal v svet.

Jezusovo poslanstvo se zdaj bliža koncu, a Oče bo poslal drugega Tolažnika ali Učitelja, ki jih bo v vsem branil in bo uresničil Očetovo voljo. Jezus daruje mir, t.j. polnost Božjih darov. Ta mir je drugačen od svetnega mira. Prihaja namreč od Boga, daruje gotovost in globoko veselje. Zato naj se učenci ne žalostijo zaradi Jezusovega odhoda, marveč naj se ga veselijo. Razodel jim bo Očeta, ki je izvir troedinega življenja v Bogu ter glavni stvaritelj odrešenja. Jezus je vnaprej povedal svoj odhod in zopetni prihod zato, da bi učence pripravil na pohujšanje križa (Vse po Poppi-Sinossi e comm. 2004, 580).

V sredo, četrtek in petek, na prošnje dni, poglobimo molitev, zlasti prošnjo molitev za vero, upanje in ljubezen.

6. VELIKONOČNA NEDELJA

Apd 15, 1-2. 22-29; Ps 67; Raz 21, 10-14. 22-23; Jn 14, 23-29

Tudi v prvi Cerkev, v skupnosti verujočih, so nastajali težave in problemi glede verovanja. Judje so namreč krčevito ohranjali svoj način verovanja, ki pa ni bil primeren za pogane, ki so se spreobračali h Kristusu. Pogonom so med drugim takole govorili: “Če se ne daste obrezati po Mojzesovem običaju, se ne morete odrešiti” (Apd 15, 1). Pogonom se je to upiralo in jih begalo. Pavel in Barnaba sta razlagala in dokazovala, da smo vsi, Judje in nejudje, sužnji in svobodni, tega ali onega jezika, te ali drugačne kulture in običajev, poklicani v Kristusovo svobodo, v večno življenje (Apd 15, 1-11).

Da bi lahko razčistili spor in ga rešili s tem, da bi ustvarili mir in jasnost, so se obrnili na vodstvo Cerkev, na apostola Petra in druge apostole in učence. Že od začetka so namreč prizna-

Velikonočno pismo p. Danila Lisjaka iz črne Afrike

Bodimo še naprej na navezi dobrote in medsebojne bogatitve!

Drugi vsi pri Novem glasu! Že nekaj dni mislim na vas prav posebej! Berem Novi glas in doumevam našo obmejno stvarnost. Vesel sem bil pisma goriških, slovenskih duhovnikov Napolitanu v čudoviti italijanščini in še slovesnosti ob postavitvi spomenika g.

vujete v naš poduk in zdravo informacijo! Tu ob vročem Nilu smo že 4 mesece brez kaplje dežja in je v moji sobi od 28 do 33 stopinj. Še dobro, da sem iz spodnje Vipavske doline, kjer nam ni manjkalo vročine, sicer bi moral iskati višine vulkanske Afrike. Baraka gre torej naprej in sem še vedno

pihal) skrbim za godbo na pihala s čez 40 mladimi glasbeniki, ki trobijo vse na pamet s tako skrotovičenimi in potolčenimi instrumenti, da je vse skupaj en čudež. Slovijo kot daleč najboljši vse naokoli in so skoraj vsak teden kje na gostovanju. Sam ne hodim z njimi, ker bi me bilo sram zaradi razbitih instru-

prestano na sporedu. To je naš popoldanski oratorij! Da se pa ne bi prepuščal kot novinec v Ugandi kakšnemu črnogledju, za to lepo poskrbita dva osla v naši mali farmi s 6 kravami in kozami, ki pridno rigatata in "laufata" cele dneve. In si potem mislim: "Če si tako neumno živinče najde razloge za veselje, kaj bi se potem ti neki kisló držal!" Domači jezik je lusoga in je jezik ljudi na področju, velikem kot Slovenija, in tudi številčno bi se kar pokrival s Slovenci. Vsi misijonarji so se raje učili lugande, ki je v prevladi. Zaenkrat sem še v osnovah angleščine in ne sanjam tako daleč, da bi znal oba jezika. Skupaj z duhovnikom domačinom v sosednji župniji sledim obredom in spremljam le v angleščini iz priročne knjige. Sicer imamo tedenske maše za učence v angleščini, ki je nujno šolski učni jezik.

Sicer je Uganda bogata dežela s tradicionalno dobrimi univerzami, številnimi šolami. Seveda kvaliteta pada, ker se je v šolstvo naselila pridobitniška miselnost. Za vzor vsem - v slabem pomenu besede - je ugandska vlada, ki slovi kot ena najbolj skorumpiranih oblasti v Afriki. Samo denar še iščejo povsod. Misijonarji pa smo izenačeni s trgovci! Tako kot slednji moramo vsako leto plačati bivalno - work permit - vizo, ki znaša tisoč ameriških dolarjev. Zastonj je vsakršno prizadevanje škofovske konference! Predsednik Museveni se drži na oblasti še vedno z vojaščino kot toliko njemu podobnih v Afriki. Časopisi so precej demokratični in znajo dobro odkrivati gnilobo dežele! Sicer vse na videz dobro funkcionira in je

verjetno Uganda med največjimi turističnimi ponudnicami lepote in tudi varnosti v Afriki. Sever dežele je še vedno zaznamovan z gverilskimi napadi in je tam večina ljudi v taboriščih. Vsem dobrotnikom, prijateljem in znancem bi se ob tej priložnosti rad zahvalil za vso misijonsko pomoč in za duhovno močno ozadje in oporo mojemu delu v severnem Ponilju.

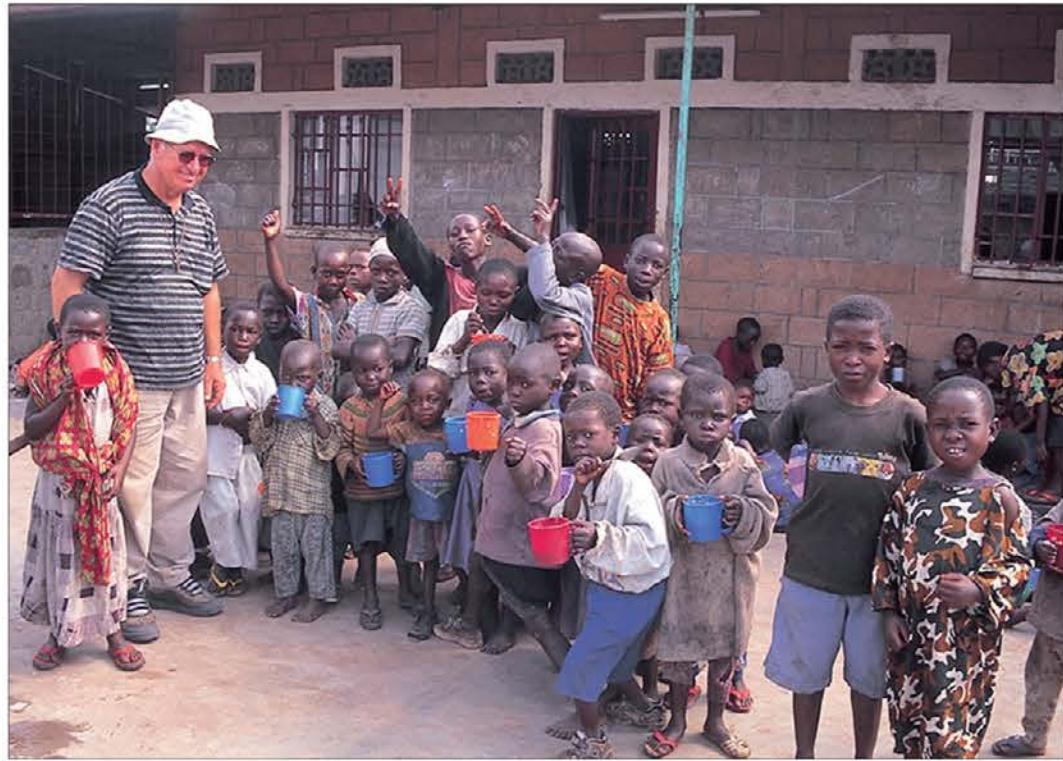
Voščim vsem vesele in milostno bogate velikonočne praznike! Vaše namene, skrbi in veselja pridružujem vsak dan svoji mašni daritvi vstalega Gospoda! Kličem na vas vse posebnega varstva Marije Pomočnice, ki varuje naše mlade v Ugandi in jih po vaši dobroti in molitvah vzgaja za dobre kristjane in poštene otroke svoje dežele. Bodimo še naprej na tej navezi dobrote in medsebojne bogatitve!

P.S. Prejšnji teden je bila ajdovska Karitas spet na "hou ruku",

tokrat za Ugando. Dobil sem neke zveze po ital. kooperaciji in je "ratalo". Po štiri dni smo brez elektrike in nam je Karitas podarila 3 UPS, še z baterijami povrh vsega! Vse je prišlo iz Milana. Čez tisoč kilogramov! Pripravili so v enem tednu, ker je bil še prostor v kontejnerju in verjetno bo vse prišlo brez carine! Čudež!

Toliko za nočoj! Smo malo vsi bolelni. Mene neki črvi, drugega malarija, edino 84-letni brat Indijec je kot grča. Uporablja kmečki način zdravljenja: whiskey in vino. Seveda mu je v postu trda predla in je dva dni po skupno sprejeti postni vaji slovesno izjavil, da v tekočinah ni zdržka! Voda mu nikakor ne diši, razen "tažegnana"! Tako, vidiš Jurij, smo pri nas v Ponilju še kar normalni! Če ne bilo te pasje vročine in te strupene malarije, bi se še dalo, tako pa...

Veselo alegalo voščim vsem!
Hvaležni Danilo Lisjak misijonar iz Ugande

Kazimirju Humarju in njegove nagrade. Pa na g. Močnika niste pozabili. Očetje povojnega slovenstva v goriškem zamejstvu! Tako nekako diham domačo polpreteklo zgodovino in se izobražujem, saj smo bili mi večkrat bolj površno poučeni. Vaš časopis je oral globlje kot enoumna Slovenija, ki si je nadevala plašnice ali pa bila tendenciozna z vso vodo na svoj mlin! Hvala za vse napore, ki jih s pridnimi sodelavci žrt-

učencem na jezikovnem in na drugih področjih. Prišel sem s kongolsko glavo, malo francosko, in te se ne da čez noč udomačiti na angleški "befel" in miselnost. Sem že malo preveč olesnel! Kljub vsemu pa že nekako plavam in si najdem zaposlitve tako v gradnji 14 novih učilnic, v popraviljanju avtomobilov, ki jih naši mladi nadobudni razbijajo (beri: se učijo!) in za moje veliko veselje (nekoč sem tudi sam

mentov. Pridno pa vadijo in solfeggio jim hitro gre v glave. Na Cvetno nedeljo so pri slovesnosti lepo zaigrali: ljudi se je kar trlo v tem okolju, kjer so protestanti in muslimani precej močni! Sicer naša šola poučuje le 130 dijakov in dijakinj v poklicni šoli. Država nas je priznala prejšnji mesec in obljublja se lepša bodočnost. Na lepem nogometnem igrišču pa se vsak popoldne gnete otrok vseh starosti in tekme so ne-

Nova knjiga pri Mladiki

Milan Dolgan: Dr. Metod Turnšek Urednik in časnikar

Pred bližnjo stoletnico rojstva dr. Metoda Turnška, duhovnika cistercijanca, pisatelja in urednika, je tržaška založba Mladika izdala zajeto publikacijo Dr. Metod Turnšek - urednik in časnikar, ki jo je napisal prof. dr. Milan Dolgan. Knjiga je strokovno delo, ki pregledno predstavlja Turnškovo publicistično delo. Prvi del knjige vsebuje izbrane Turnškove članke, drugi del pa prinaša bogato komentirano bibliografijo. Metod Turnšek (1909-1976) se je rodil na Štajerskem, študiral je teologijo v Ljubljani in stopil v cistercijanski red v Stični. V duhovnika je bil posvečen leta 1934. Po koncu vojne se je preselil v Trst, kjer je nekaj let poučeval na slovenskih srednjih šolah. Leta 1956 se je umaknil na Koroško. Dobil je župnijo Rebrec, a je bil poleg tega še vsestranski dejaven. Na kmetijski šoli v Tinjah je poučeval slovenščino in zgodovino, sodeloval je v koroškem tisku, bil pa je tudi izredno ploden pisec. Na Koroškem je ostal do svoje smrti januarja leta 1976. Pokopan je v Stični na samostanskem pokopališču. Zbornik o Turnšku je bogato ilustriran, na koncu pa prinaša tudi Zerzerjev članek o Turnšku, ki je izšel v knjigi Dobri pastirji. Naši rajni duhovniki 1968-2005. Knjiga o Turnšku je izšla istočasno, ko so v NUK-u v Ljubljani odprli bogato razstavo o njegovem življenju in delu. Knjiga stane 25 evrov.

Duhovniki pomagajo vsem. Pomagaj vsem duhovnikom.

39 tisoč škofijskih duhovnikov vsak dan oznanja evangelij po župnijah med ljudmi in nudi vsem ljubezen, tolažbo in upanje.

Da bi lahko nadaljevali svoje poslanstvo, potrebujejo tudi tvojo konkretno pomoč: prispevek za vzdrževanje duhovnikov.

Te darove zbira Osrednji inštitut za vzdrževanje duhovnikov (Istituto Centrale Sostentamento Clero), ki jih razdeli med vse duhovnike, zlasti med tiste, ki delujejo v najbolj potrebnih skupnostih in bodo tako lahko računali tudi na velikodušnost vseh.

Darovi za vzdrževanje duhovnikov. Podpora številnim za dobro vseh.

Svoj prispevek lahko nudiš na štiri načine:

- Poštni tekoči račun št. 57803009
- Kreditne kartice: s kartico CartaSI in s klicem na brezplačno telefonsko številko 800.82.50.00
- Bančno nakazilo na glavnih italijanskih bankah
- Neposredno na Inštitutu za vzdrževanje duhovnikov (Istituto Sostentamento Clero) v svoji škofiji.

Prispevki so odtegljivi:

Kdor želi, lahko svoje prispevke Osrednjemu inštitutu za vzdrževanje duhovnikov (Istituto Centrale Sostentamento Clero) v znesku do največ 1032,91 evrov letno odbije od celote svojih prihodkov za izračun davčne prijave Irpef ter povezanih deželnega in občinskega dodatka.

Več informacij najdeš na spletni strani www.offertesacerdoti.it

Kratke

Srečanje SSO z Mosettijem

SSO za Goriško je v ponedeljek, 7. maja, na svojem sedežu sprejel županskega kandidata Giulia Mosettija v spremstvu pokrajinskega tajnika SSK Mirka Špacapana. Na srečanju je bilo izpostavljeno

Foto Bumbaca

prepričanje, da je le levosredinska naravnost tista, ki na vseh ravneh zagotavlja Gorici učinkovite razvojne možnosti. Janez Povše, Peter Černic, Ivo Cotič in Walter Bandelj so v imenu SSO izrazili pričakovanje, da bo slovenska narodna skupnost še naprej soustvarjalna dejavnik Gorice pri njenih notranjih pobudah kakor pri čezmejnem sodelovanju v duhu nove Evrope. Mosetti je poudaril, da se zaveda pomena naše skupnosti in da je sploh treba dati priložnost prav vsem danostim v občini, da bi slednja v svoji posebnosti polno zaživela. Čas takšnih in drugačnih delitev je mimo, spodbuditi velja vse tiste oblike notranjega in zunanjega povezovanja, ki so še vedno neizkoriščene in bodo dale Gorici novega in svežega zagona.

Pravljčni utrinki v Feiglovi knjižnici
Presenečenje za mamico

Žarki toplega pomladnega sonca so 16. aprila ob 13. srečanju s pravljico v letošnjem šolskem letu trkali na velike šipe svetle Mladinske sobe Feiglove knjižnice, ob stenah katere so police z množico ilustriranih knjig za otroke, pa tudi risb pravljčnih junakov in velik pano s slovenskimi bajeslovnimi bitji, ki so ga pred desetimi leti izdelali tedanji petošolci OŠ Župančič. Nekaj manj kot 20 malčkov je radovedno posedlo na blazinice okrog pravljčarke Martine Humar, ki je sedela na stolčku in jim iz originalno oblikovane knjige pripovedovala zgodbo Kaj je to?, ki jo je spisala Brigitte Weninger, ter jih aktivno vpletla v pripoved. Janezek je nekoč ostal doma in pomagal mami pri čiščenju s sesalnikom, ki ga je prav tisti dan prejela po pošti. Ker je opazil, kako je z veseljem odpirala ogromni paket, ji je hotel še sam napraviti takšno presenečenje.

Pozvonilo je pri vratih. Mama jih je odprla in pred pragom našla ogromno, kar težko, skrbno zavito škatlo. Odprla jo je in v njej našla... svojega sinka. Po Janezkovem zgledu so prisotni otroci na kartonast papir, ki je bil zrezan tako, da je postal mikavna škatlica, narisali sebe in škatlico, lepo zavezano s pentljico, darovali svojim mamicam, ki so jo presenečene sprejele. Zamisel za izdelavo tega svojevrstnega darilca se je utrla knjižničarki Martini Humar, kateri se iz spretnejšega pripovedovanja pozna, da je zadnje čase velikokrat v družbi otrok v vlogi pravljčarke. / IK

Zadnja predstava SSG

Iz tehničnih razlogov je zadnja predstava, Zdravnik po sili, v abonmaju Slovenskega stalnega gledališča iz Trsta, napovedana za ponedeljek, 7. in torek, 8. maja, prenesena na ponedeljek, 28. maja, ob 20.30 v Kulturnem centru Lojze Bratuž. Goriške abonente SSG opozarjamo, da bodo za predstavo združeni abonmaji (Red A, B in T), zato bo izbira sedežev prosta. Avtobus bo vozil po običajni progji.

Za lepši Sabotin

Deželni svetnik SSK Mirko Špacapan je po opozorilu g. Vlada Klemšeta, člana SPD Gorica, da bi s planinci iz Nove Gorice radi olepšali sabotinsko ozimsko cesto, o tem govoril z odgovornimi pri družbi ANAS in nato z goriškim prefektom. Gre za zanimiv projekt, ki so si ga zamislili planinci z obeh strani meje, da bi polepšali danes grob poseg v naravne značilnosti Sabotina, ki ga kvarijo betonske stene ozimske ceste. Ljudje že dolgo govorijo o "brazgotini" na Sabotinu, ki je čas ni izbrisal. Planinci so si zamislili, da bi s posaditvijo sadik bršljana današnja sivina postala zelena površina, ki bi bila okolju in očesu prijaznejša. Medtem ko je podjetje ANAS videlo same neveselčnosti in mednarodne zapletljajve, je prefekt De Lorenzo navdušeno sprejel vest o projektu in napovedal svoje aktivno sodelovanje, da se doseže dogovor. Obljubil je, da si bo pri vojaških oblasteh brigade Pozzuolo prizadeval za potrebna dovoljenja, predvsem pa da bo na vseh ravneh zagovarjal to pomembno pobudo.

Cesta v Štmaver

Deželni svetovalec SSK Mirko Špacapan se je zavzel za hitrejšo rešitev ponovnega odprtja ceste v Štmaver, ki je zaradi usada zaprta od novembra 2006. Zato je spet nastopil pri deželni odborniku Morettonu, naj dežela ukrepa po čim hitrejšem postopku. Odbornik je poveril nalogo tehnikom, naj poskrbijo, da se bodo dela v Štmavru začela. Civilna zaščita se bo dogovorila z družbo IRIS in posegla že ta mesec tako hitro, kot to zmore le ona. Špacapan je to sporočil predsedniku rajonskega sveta Peršolji in občinskemu odborniku Primožiču. Slednji je poskrbel, da je goriška občina tudi uradno prosila deželo za poseg.

RUPA Praznik frtalje 1.maj 2007

"Vsi na volišča, da bomo tudi Slovenci upravljali mesto!"

Čudovito pomladno vreme je spremljalo letošnji Praznik frtalje, ki so ga kot vselej mojstrsko izpeljali delavni in požrtvovalni člani društva Rupa-Peč pod vodstvom mlade predsednice Martine Gereon. Tridnevno praznovanje (28., 29. aprila in 1. maja) je poleg izvrstnih domačih dobrot in tradicionalnega tekmovanja v pripravi frtalje ponudilo pester kulturni spored. Ljubitelji petja so uživali ob nastopih ZePZ Jezero iz Doberdoba in MoPZ Tabor z Opčin in si napašli oči ob folklorni skupini iz Škofje Loke. Komični odski užitek je podaril dramski odsek PD Štandrež z enodejanko iz svojega železnega repertoarja, Čudna bolezen, ki so jo igralci posodobili z marsikatero ujedljivo repliko na račun skorajšnjih goriških volitev. Plesalci so se lahko prešerno zavrteli ob zvokih ansamblov The Maff show in Happy day. Prvega maja je imela nagovor Mara Černic, pokrajinska odbornica iz vrst SSK. Osredotočila se je predvsem na politična vprašanja, ki se tičejo naše skupnosti, saj so občinske volitve v Gorici pred vrati. Odločno je izrekla, da "moramo vsi na volišča, da zmaga levosredinska koalicija, da bomo spet tudi Slovenci upravljali mesto" Ne smemo dovoliti, da zmaga desnica, "ker smo Slovenci v današnji upravi, v kateri ima SSK svojega odbornika in 4 svetnike, levica dva slovenska svetnika in komunistična prenova enega, dali ritem življenju Slovencev v zamejstvu. Rešili smo Jeremitišče in dokazali, da je mogoče stvari zasukati v smer, naklonjeno nam Slovincem. Na občini v Gorici govorimo in pišemo v slovensščini, imamo osebne izkaznice tudi v slovensščini, prav tako lahko dobimo anagrafske dokumente v sloveščini (...)" Teh ciljev

ni bilo lahko doseči, je zatrnila. "Če bo zmaga desnica, kdo bo uveljavljal naše pravice?" (...) Slovenci v Gorici in okolici smo del tega teritorija, dobro ga poznamo in vemo tudi, kako ga je potrebno upravljati, tako da so vse njegove komponente v pravilnem razmerju moči in da pravice Slovencev ne izostanejo. Morajo nas voditi naša osrednja načela: neudrudno delo za ohranjanje naše zemlje, naše kulture, našega jezika, skratka, naše identitete: to velja v Gorici, v Sovodnjah, v Doberdoba, v Števerjanu in povsod, kjer živimo Slovenci." (...) "Zakon o slovenski manjšini 38/01 ni najboljši zakon, vendar je podlaga, na kateri moramo delati in graditi. Prešli smo iz obdobja, v katerem smo na občini samo "kričali" in spremljali odločitve drugih, v obdobje, v katerem smo pri odločitvah soudeleženi in predvsem odgovorni za to, da se urešničijo." (...) Na volitve gremo Slovenci razdeljeni v dve levosredinski koaliciji: SSK je stopila v koalicijo oljke, kateri je predlagala za županskega kandidata mladega odvjetnika Giulia Mosettija. Slovenci so tudi v Oljki in v koaliciji Forum za goriško Andreja Bellaviteja, stranka komunistične prenove podpira Andreja Bellaviteja. Zgodilo se je, da se tudi Slovenci javno zbiramo in politično udeležujemo izven strankarskega okvirja, kar pomeni, da se mnogi ne strinjamo s strankarskim sistemom oz. iščemo svoj prostor in bolj zaupamo osebi kakor stranki." (...)

Gorica daje tempo in ritem politiki tudi na deželni ravni: zmagi v

Gorici leta 2002 je sledila zmaga levosredinske koalicije na deželi. Prihodnje leto bomo volili tudi na deželni ravni in imamo dve bistveni novosti: nov volilni deželni zakon in novo demokrasko stranko. Kaj bo to pomenilo za nas Slovence? Za slovenske politike, ki se vključujejo v italijanske stranke, bo pomenilo predvsem, da bo boj "za mesto pod soncem" ostrejši, čeprav naj bi večja

Foto JMP

stranka dobila v odstotkih seštevke glasov prejšnjih dveh strank". Slovenska skupnost pa bo po novem volilnem zakonu imela možnost po olajšanem postopku - to pomeni v povezavi z drugo stranko - izvoliti svojega predstavnika v deželni svet. To je izjemen dosežek za narodno stranko, ker bo to pomenilo imeti v deželnem svetu osebo, ki se bo dosledno zavzela za načela, ki sem jih prej omenila, suvereno, nepogojeno od drugih strankarskih ravnotežij

oz. predznakov(...) Vsak izmed nas se je pač odločil oz. se odloča za svojo politično pot oz. za stranko glede na načela in vrednote, ki ga vodijo. Nekateri Slovenci smo se odločili, da stopimo v narodno stranko, ker postavljamo določene vrednote na prvo mesto: slovenskost, katoliško vero, skrb za teritorij in jezik, predvsem pa samostojno politično nastopanje, druge vrednote in načela pa nas družijo z levosredinsko koalicijo, v katero smo pač stopili, od kar imamo v Italiji desnosredinski in levosredinski tabor. V to politično sceno moramo uokviriti evropski model izvolitve predstavnika narodne stranke. Manjšinska stranka seveda po načelu enakosti - 3. člen italijanske ustave - ne more enakopravno sodelovati v italijanski parlamentarni demokraciji, če ni mehanizmov (v tem primeru volilnih pravil), ki jo zaščitijo in ji dajejo možnost se uveljavljati v razmerju s svojo močjo (...). Druga pomembna novost novega volilnega zakona je norma, ki zahteva, da kandidatne liste sestavljajo za 50% ženske in da se kandidati na listi vrstijo v zaporedju moški-ženska. Polovica deželnih odbornikov bodo morale biti ženske (...). Večje število žensk v politiki bo privedlo do drugačne organiziranosti le-te in verjetno do novih bolj uravnoteženih izhodišč in rešitev predvsem za usklajitev profesionalnega in družinskega življenja, kar ne bo v prid samo ženski, ki dela, temveč vsem mladim družinam, ostarelim in otrokom, ki so bistvene komponente naše družbe in za katere danes skrbi v prvi vrsti ženska sama. Zato bi se rada zahvalila vsem ženskam - Mirjam Bratini in Marilki Koršič, ki kandidirata na listi Oljke za Slovensko skupnost, in ostalim, ki podpirajo Bellaviteja, ki so se odločile, da stopijo v politično arena, in vsem želim lep osebni in koalicijski uspeh."

Dvorana pokrajinskega muzeja
Študijska zrelost in energija dua Santi - Zhok

Četrtek koncert v dvorani pokrajinskega muzeja na Goriškem gradu je v nizu letošnjih Snovanj gostil in goriškim poslušalcem odkril duo, ki ga sestavljata mlada tržaška glasbenika, violinist Matej Santi in pianist Rinaldo Zhok. Za Mateja Santija, ki je tudi profesor violine na Centru Komel, je bil to tudi prvi podvig na poti javnega nastopanja s celovečernim programom. Duo si je za to prilož-

nost izbral sonate treh velikih mojstrov, ki so v glasbeni zgodovini tudi pomembno prispe-

Snovanja 2007

Pianizem profesorja Gadžijeva

Ciklus Snovanja, ki si jih je zamislil SCGV Emil Komel, bo tudi letos predstavil mlade pianiste, ki rastejo pod nogo profesorja Sijavušja Gadžijeva.

Koncertni večer, ki bo v četrtek, 10. maja, ob 20. uri v goriškem Avditoriju, bo letos še posebno zanimiv in glasbeno razkošen. Rednim učencem Centra Komel (Matej Hlede, Alexandra

Tofful, Alexander Gadžijev) se bosta pridružila še dva pianista, ki prav tam obiskujeta podiplomski študij, in sicer Neva Klanjšček in Simone Peraz, oba tudi pedagoga na isti šoli. Goriški koncert bodo popestrili tudi gostje, učenci prof. Gadžijeva na drugih ustanovah: Anže Vrabc in Zarja Vatovec (Srednja glasbena šola Ljubljana), Giuseppe Guerrara (konservatorij Catania) ter Alessandro Villalva

energija obeh izvajalcev. Zelo doživeto sta zaigrala tudi Škerjančevo sicer drobno, a posrečeno skladbo, nabito z romantično-impresionističnim vzdušjem. Matej Santi se je glasbeno razvijal pod vodstvom prof. Jagode Kjuder na tržaški Glasbeni matici, nato pa se izpopolnjeval pri različnih mojstrih; končal je tudi študij violine na celovškem konservatoriju, kjer nadaljuje in zaključuje še študij na oddelku za glasbeno didaktiko. Rinaldo Zhok je po diplomu na tržaškem konservatoriju (prof. Massimo Gon) nadaljeval študij pri različnih znanih pedagogih. Med drugim študira tudi v Münchnu na Visoki šoli za glasbo in gledališče. Za seboj ima že več koncertnih izkušenj in dve CD plošči. Na goriškem koncertu je duo dokazal nedvomne kvalitete, ki narekujejo nadaljnjo, gotovo uspešno koncertno pot.

iz Trevisa. Pisana družina pianistov bo oblikovala prav tako pisan in zahteven program s skladbami Bacha, Liszta, Schumanna, Griega, Čajkovskega, Debussyja, Rahmaninova in Prokofjeva. Gotovo je to edinstvena priložnost za ljubitelje glasbe, učence in starše, da prisluhnejo pridni in nadarjeni mladini, saj nivo pianistične kulture te naše goriške šole daleč presega povprečje sorodnih ustanov.

Števerjan/ Koncert v čast Mariji, Nebeški Materi

Praznovanje farnega zavetnika

Števerjan nosi ime po zavetniku sv. Florijanu, mučencu, ki je živel v času, ko so Rimljani še preganjali krščansko vero; goduje 4. maja. Združenje cerkvenih pevskih zborov, župnija sv. Florijana in Marije pomočnice kristjanov ter SKPD F.B. Sedej so prav na ta večer priredili v števerjanski farni cerkvi koncert v čast Mariji, naši Nebeški Materi. Večer z naslovom *Marija, Slovencev Kraljica* je pevsko oblikoval mešani pevski zbor župnije sv. Jožefa Delavca iz Idrije pod vodstvom Stanke Močnik in Elizabete Lampe. Na orgle je igrala Metka Jereb, registrantka pa je bila Nuša Kogej. Pevski spored je povezoval mladi Jure Cigale. Osrednja točka večera je bil nagovor Francija Jereba. Povedal je nekaj misli o ljubezni do slovenske državnosti in o ljubezni do Matere Božje. Obe ljubezni združujeta slovenski narod in se v življenju našega človeka stalno prepletata že od davnaj. Vse se je začelo nad Celovcem pri Gospe

Sveti ob začetku slovenske državnosti. Naj povemo, da so Idrijčani krstno izvedli tale koncert lanske leto ob 15. obletnici slovenske samostojnosti. Pevci so v uvodnem delu zapeli najlepše zborovske skladbe v čast Mariji, Kraljici narodov, Kraljici Slovencev. Sledila sta recital Laure Podgornik in Andreja Albrehta z naslovom *Marijina podoba na Slovenskem* v sliki in besedi ter projekcija slik. V sklenem delu pa so izvedli kantato *Marija, Slovencev Kraljica*, ki poslušalca vodi po romarskem popotovanju po božjepotnih krajih ob Brezji, mimo Svete Gore, Sv. Višarji, Ptujске Gore, Gospe Svete do Barbane. Kantato za soliste, zbor in orgle, ki je nastala pred natanko petdesetimi leti, je spisal Matija Tomc, besedilo pa Mati Elizabeta Kremžar. Poleg zbora so jo glasovno obarvali solisti sopra-

nistka Tanja Koder, altistka Mica Škoberne, tenorist Andrej Lazar in basist Tadej Rupnik. Sledila je družabnost v spodnjih prostorih župnijskega doma; ob res prijetnem vzdušju je zadonela slovenska pesem. Števerjanci in Idrijčani so navezali stike z obljubo, da bodo še sodelovali. Števerjansko župnijsko občestvo se je svojeje zavetnika, mučenika sv. Florijana, spomnilo s praznikom v nedeljo, 6. maja. V domači cerkvi je bila slovesna sv. maša ob desetih. Po maši je SKPD Sedej organiziralo že tradicionalen piknik, ki je potekal med borovci. Žene in dekleta so skuhale okusno pašto, medtem ko se je na žaru že peklo meso, mladina pa je poskrbela za potrebo in dobro počutje vsakogar, ki se nam je pridružil. Prijetno popoldne so posladkale tudi slaščice, ki so jih pripravile pridne števerjanske kuharice. Ker je mesec maj Marijin mesec, se je prijetni praznični dan sklenil zvečer pri šmarnični pobožnosti.

MD

Stoletnica skavtov

Ob stoletnici skavtizma sta si goriški skavtski organizaciji AGESCI in SZSO zamislili skupno praznovanje, na katerega so vsi vabljeni. Da bi vse čim lepše potekalo, organizatorji naprošajo, da se skavti predhodno vpišejo na praznovanje, ki bo v nedeljo, 20. maja 2007, ko bo tudi skupno kosilo. Voditeljem ali Troju za stoletnico naj sporočijo imena tistih, ki bodo ostali na kosilu, najkasneje do nedelje, 13. maja 2007. Prijave sprejemamo tudi na e-mail naslovu (humartina@gmail.com) ali telefonsko (Serena +39 338 6260386). Petek, 11. maja: ob 18. uri v avditoriju odprtje spominske razstave o skavtizmu na Goriškem, ob 19. uri maša zadušnica pri sv. Ignaciju na Travniku Sobota, 19. maja, Valletta: dejavnosti od 16. do 19. ure Nedelja, 20. maja, Valletta: zbiranje ob 9. uri, nato maša, govori, program, konec ob 16.30 Petek, 25. maja, avditorij: ob 20. uri okrogla miza.

Festival zgodovine v Gorici Zgodovina je...

'Storia je novo ime za zgodovino obarvan festival, ki se v Gorico vrača tretjič in bo na programu od 18. do 20. t.m. Gorica bo v treh dneh ciljna točka vseh ljubiteljev te stroke, od navadnih spremljevalcev pa do raziskovalcev in avtorjev. Ljudski vrt bo ponovno zaživel s svojimi namenskima strukturama za konference, ki sta poimenovani po Herodotu in Eliu Apihu, ter Bibliotendo, kjer se bodo predstavile založbe in knjigarne s specifičnimi publikacijami, za otroke pa bo poskrbljeno z Ludotendo. Vsebinska zasnova letošnje izvedbe je namenjena analizi pojma revolucij, od francoske do kubanske in sovjetske, pa tudi tehnološke, demografske in informacijske. V Gorico bodo tako prišla prvovrstna italijanska in mednarodna imena, med temi omenimo kitajsko pisateljico Jung Chang in pa Tatjano Sakharov, hčerko Nobelovega nagajenja, ki bo v posoškem mestu prvič v Italiji predstavila očetove dnevnike. Program tridnevni manifestacij je res bogat in natrpan, zajema namreč 45 dogodkov. Ob okroglih mizah, predavanjih in srečanjih z avtorji je pozornost namenjena tudi najmlajšim in mladini. Ob tem bodo poskrbeli za postavitev dveh krajevno obarvanih razstav, za glasbene in gledališke trenutke, letošnjo novost pa predstavlja Estoribus, avtobus, ki bo v treh dneh manifestacije obiskal vseh 12 krajev, kjer so potekale bitke na soški fronti.

Mednarodni festival prostovoljstva ...in so prostovoljci!

Praznik prostovoljcev prireajo v Gorici že deset let. Gre za manifestacijo, na kateri se najrazličnejše organizacije, ki delujejo na področju prostovoljstva, predstavijo širši publiki s svojimi stojnicami, se srečajo z ljudmi ter spregovorijo o svojem delu. Na sorazmerno majhnem področju, kakršno je goriško, je tovrstnih skupin, društev in organizacij približno 800, gre torej za več kot 10.000 ljudi, ki od socialne do kulture in športa nudi svoj prosti čas, poklicno usposobljenost pa tudi zavzetost drugim in drugačnim. Letošnja izvedba praznika je bila bogatejša, saj je šlo tokrat za Mednarodni festival prostovoljstva. Pri oblikovanju programa sta se pokrajinski upravi pridružili tudi Mestna občina Nova Gorica in občina Šempeter-Vrtojba. Med sedemdesetimi stojnicami je bilo dvajset slovenskih, na sobotnem posvetu so bili ravno tako soudeleženi slovenski predavatelji kot tudi na večernem koncertu pevskih zborov v Kulturnem domu. Sobotni del tridnevne manifestacije je bil nedvomno najpomembnejši. Na Korzu, kjer so bile postavljene stojnice, so skupaj s slovenskimi župani svečano odprli festival. Odprtju je sledil podpis dogovora med goriško pokrajino in tremi obmejnimi občinami o sodelovanju prostovoljnih organizacij. Podpisovanje je potekalo na skupnem trgu obeh Goric ob železniški postaji. Gre za skupni dokument, ki nudi formalni okvir sodelovanju sorodnih organizacij na obeh straneh meje. Skupne pobude in načrti namreč obstajajo že vrsto let na nivoju posameznih ustanov, z institucionalizacijo tega sodelovanja, ki naj zajema čim širša področja delovanja, pa nameravajo uresničiti pravo stalno mrežo sogovornikov, ki skupno gradijo na slovenskem in italijanskem delu goriškega prostora.

Slovenska skupnost Srečanje

Člani sekcije Slovenske skupnosti iz Števerjana so se zbrali v četrtek, 3. t.m., na tradicionalni vsakoletni večerji, tokrat v gostilni pri Koršičevih na Sovenci. Tajnik Ivan Vogrič je orisal splošno stanje v sekciji ter politično sliko v vasi, pokrajinski tajnik in deželni svetovalec Mirko Špacapan pa je prisotnim prikazal širše, večkrat napeto stanje predvsem v sami manjšini ter se osredotočil na bližajočo se volilno preizkušnjo v obsoškem mestu. Števerjanska sekcija SSK je zaželela Goričanom, da bi na majski preizkušni dosegli čim boljši rezultat, po možnosti pa, da bi skupno z drugimi akterji leve sredine porazili desnico, kar ni nemogoče. Sledila je konstruktivna debata, člani so namreč povedali svoje misli, pomisleke in tudi težave. Večer je potekal sproščeno, ob kozarčku in prijetni družbi, kot se za Števerjance spodobi.

Alice, Dragojević, Predin, Martina Feri... V Gorici so predstavili letošnji Koncert na meji

Ravnateljka kulturnih domov iz Gorice in Nove Gorice, Igor Komel in Pavla Jarc, sta minuli ponedeljek na skupni tiskovni konferenci predstavila letošnji koncert na meji, ki velja na Goriškem za eno najbolj množično obiskanih prireditev na trgu pred svetogorsko železniško postajo. Prireditelji koncerta na meji so povedali, da bo letošnji koncert v nedeljo, 13. t.m., na skupnem trgu obeh Goric pred železniško postajo v Novi Gorici, na njem pa bodo nastopili pop pevci Alice, Zoran Predin, Oliver Dragojević, Martina Feri in Zaira Zigante z orkestrom Accademia Naonis, ki ga vodi dirigent Valter Sivilotti, in

več kot sto pevcev z obeh strani državne meje. Jarčeva in Komel sta na predstavitvi izrecno poudarila,

da je koncert sad skupnega sodelovanja obeh goriških kulturnih domov in pa seveda občinskih uprav, kar je s svojo prisotnostjo na tiskovni konferenci v Kulturnem domu še podčrtal goriški župan Vittorio Brancati, ki je dejal, da kaže po poti prijateljskega sodelovanja ob meji nadaljevati, saj bo Slovenija kmalu vstopila tudi v schengensko območje in je najbrž

letošnji koncert na meji zadnji te vrste. Ravnatelj Kulturnega doma iz Gorice Igor Komel pa je izrecno poudaril, da pri organizaciji in tudi sami izvedbi koncerta sodelujejo tako slovenski prireditelji z obeh strani meje kot seveda tudi Italijani in Furlani, se pravi predstavniki vseh narodnosti Goriške. Prav zato so se tudi odločili, da bosta leta nastopila na koncertu na meji, ki privabi na skupni trg obeh Goric vsako leto več tisoč ljubiteljev sodobne glasbe, dve mladi pevki, in sicer slovenska jazz pevka Martina Feri iz Trsta in furlanska pevka lahke glasbe Zaira Zigante. Organizatorji so tudi povedali, da je koncert brezplačen, ker je njegov osnovni namen predvsem druženje in zabava ljudi različnih narodnosti na meji.

Obvestilo

Kulturno društvo Andrej Paglavc vabi na predstavitev dveh knjig o odporu - Luciano Patat *Fra carcere e confino*, Duško Jelinčič *Upor obsojenih* - . Večer bo na društvenem sedežu v Podgori v ponedeljek, 14. maja 2007, ob 20.30. Prisotna bosta oba pisca.

Čestitka

Na Mirenskem gradu sta v soboto, 5. maja, stopila na skupno življenjsko pot David in Marija. Svojemu dirigentu in njegovi izvoljenki želita veliko sreče, zdravja in medsebojnega razumevanja ter božjega blagoslova Mešani pevski zbor in Prosvetno društvo Štandrež. V soboto, 5. maja, sta si na Mirenskem gradu obljubila večno zvestobo David Bandelli - Iznajdljivi gams in Marija Marušič - Hitra lastovka. S svojim načelnikom se veseliva vsa skavtska organizacija in novoporočencema želi, da bi se vedno zavedala, kako ju Gospod skrbno varuje in nosi v naročju. Vod gamsov iskreno čestita bratu skavtu in načelniku Iznajdljivemu gamsu in njegovi izvoljenki, sestri Hitri lastovki. Bodita pripravljena tudi na novi življenjski poti! Našemu sodelavcu Davidu Bandelliju in Mariji Marušič želimo, da bi jima ob Božjem blagoslovu

sonce sreče sijalo na skupni življenjski poti. Uredništvo in uprava Novega glasa

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 11.05. do 17.05.2007)
Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 20. do 21. ure. Spored:
Petek, 11. maja (v studiu Andrej Baucon): Ob domačem ognjišču: Domače viže - Iz krščanskega sveta. - Zanimivosti in obvestila - Vic tedna.
Ponedeljek, 14. maja (v studiu Andrej Baucon): Sodobni "sound" - Živemu se vse zgodi - Zanimivosti in obvestila.
Torek, 15. maja (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.
Sreda, 16. maja (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Albin Ključer Tomajski - Izbor melodij.
Četrtek, 17. maja (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: Posnetki z naših kulturnih prireditev. - Glasba iz studia 2.

**SLOVENSKA
SKUPNOST**

Vabi na okroglo mizo

PERSPEKTIVE OBMEJNEGA GOSPODARSTVA OB PADCU SCHENGENSKE MEJE

Na temo bosta spregovorila:

Edi Kraus - predsednik Slovenskega deželnega gospodarskega združenja
Hadrijan Corsi - podjetnik in župan občine Števerjan

Povezoval bo deželni svetnik SSK dr. Mirko Špacapan

Srečanje bo potekalo v petek, 11. maja 2007,
s pričetkom ob 19.30

Drevored XX. septembra 118 - Gorica

Kinoatelj: dvodnevni študijski posvet O življenju ob meji

Bitke za ozemlje, prostori sobivanja je naslov dvodnevne študijske seminarja, ki ima podnaslov *Podobe, zgodbe, dialogi in ga prireja goriški Kinoatelj v sodelovanju z vrsto kulturnih ustanov iz Slovenije in Italije 10. in 11. maja*. Posvet ima namen osvetliti življenje in sobivanje ob državni meji na Goriškem. Predsednik Kinoateljstva Aleš Doktorič, ki je z novogoriško likovno kritičarko Klavdijo Figelj in s sociologom

ski hiši na Travniku in bo zajela tri vsebinske sklope: v četrtek, 10. maja, bo videoseminar z naslovom *Nasprotja in pajačstva v obmejnih področjih*, na katerem bodo predstavili odlomke iz filmov na temo meje, ki jih bodo komentirali avtorji in strokovnjaki. Zvečer bodo predvajali filme na temo meje, v petek, 11. maja, pa bo v jutranjih urah okrogla miza na temo Gorice in Nove Gorice: *Soočanja v mestnem obzorju*. Likovna kritičarka Klavdija Fi-

Foto JMP

Morenom Zagom predstavil dvodnevni seminar, je povedal, da je študijsko srečanje nastalo v sklopu projekta *Inter-Reg III A Italija-Slovenija "go&go - Centro audiovisivi Servizi Interculturali"*. Doktorič je še povedal, da so pobudo za srečanje dali že leta 2003, da pa bo srečanje pomembno predvsem zato, ker se bo zgodilo tik pred padcem državne meje na Goriškem. Prireditve bo v Gorici v Film-

gelj je na tiskovni konferenci povedala, da v tem času sodeluje s Kinoateljstvom pri pripravi video-dokumentarnega filma o likovnih umetnikih iz Nove Gorice in Gorice, o njihovem sodelovanju, skupnem in različnem svetu, za novogoriški Kulturni dom pa pripravljajo razstavo osmih slovenskih goriških umetnikov, za katere je mnenja, da so že več kot samo lepe obet slovenske likovne scene.

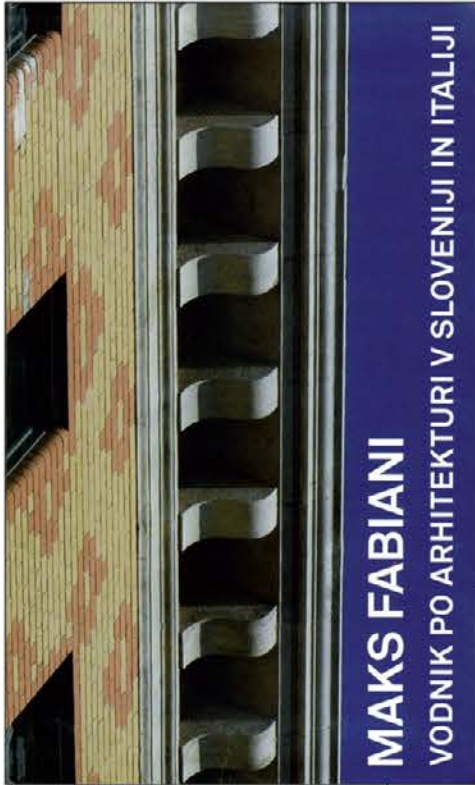
Za boljše poznavanje naše umetnosti

Maks Fabiani: vodnik po arhitekturi v Sloveniji in Italiji

Ustanova Maks Fabiani je s pomočjo Ministrstva za kulturo Republike Slovenije in občine Komen pred nedavnim izdala žepni vodnik z naslovom Maks Fabiani: vodnik po arhitekturi v Sloveniji in Italiji. Dragoceni dokument, ki v obliki okusno urejenega priročnika združuje Fabianijeve stvaritve v Trstu, Ljubljani, na Goriškem in na Krasu, nosi na platnici pročelje tržaške palače, ki je najbrž zagotovila Fabianiju največji sloves. Za slednjo so se oblikovalci odločili, ker je ravno pročelje osrednjega simbola slovenske prisotnosti v Trstu ostalo točno tako, kot si ga je zamislil Fabiani, četudi so med nedavno prenovo docela spremenili notranje prostore.

Za zanimivo publikacijo so poskrbeli Ana Čeligoj, Tina Jazbec in Janez Koželj. Slednja sta na pobudo Narodne in študijske knjižnice predstavila priročnik tudi v Trstu. V prostorih, kjer je bila kavarna tržaškega Narodnega doma, "najvidnejšega predstavnika slovenskega preporoda in uspeha na tem območju", kot je uvodoma povedal ravnatelj NSK Milan Pahor, so predstavili tudi tržaškimi bralcem to, s fotografijami Mateja Mljiča bogato

opremljeno publikacijo. Knjiga, kot je povedal urednik dela Janez Koželj, "je predvsem vodnik po krajih, kjer je Fabiani z občutkom za ravnovesje med izročilom in napredkom oblikoval stavbe

in prostore za vsakdanje življenje». Ob predstavitvi kar treh pomembnih in estetsko zelo učinkovitih tržaških stavb, hiše Bartoli na Borznem trgu, palače Stabile na vogalu Grumulovega nabrežja in Ulice Belpoggio ter seveda Narodnega doma, spremlja knjižni vodnik obiskovalca tudi mimo Ljubljane, Krasa in Goriške, kamor se je

Fabiani vrnil v času svojega največjega uspeha. "Na samem višku svoje akademske kariere je Fabiani zapustil svetovljanski Dunaj in se vrnil domov", kjer je svoje moči posvetil reševanju problemov povojne obnove dežele ter pri tem izdeloval regulacijske načrte za rekonstrukcijo krajev in vasi na Goriškem in na Krasu ter projektiral prenovo v vojni porušenih stavb. Med leti 1935 - 45 si je kot župan Štanjela prizadeval, da bi nekdanj pomembnemu kraškemu središču povrnil blišč in pomen, ki ju je imel v preteklosti. Ravno z okusom in domišljijo mu je uspelo bistveno obogatiti duha tega kraja, "ki ga je mogoče čutiti še danes", kot so tudi povedali med tržaško predstavitvijo.

"V skladu s svojim filozofskim nazorom je namreč obravnaval naselje kot živ organizem, ki se neprestano spreminja in razvija, saj je rekonstrukcijo naselij načrtoval tako, da je poleg učinkovite prenove zagotovil tudi hitrejši razvoj kraja v prihodnosti." Knjigo so avtorji posvetili arhitektu Marcu Pozzettu, ki je del svojega življenja posvetil ravno raziskovanju in preučevanju Fabianijevega načrtovanja, skoraj pravega poslanstva, kot je tudi med predstavitvijo povedala umetnostna kritičarka Tina Jazbec, ki je predvsem naglasila kulturni pomen njegovega udejstvovanja, zelo dragocenega, v slovenskem, avstrijskem in italijanskem prostoru. V prihodnje, kot so tudi povedali uredniki, želijo objaviti nadaljevanje vodnika, ki naj bi zaobjemal še tista Fabianijeva dela, ki jih prvi del ne obravnava.

Iga

Govor akademika Franceta Bernika

Ivan Cankar in krščanstvo (4)

Dokončno, naravnost programske je Cankar izpovedal sistem temeljnih vrednot v *Podoba iz sanj* (1917). Junakinja zadnje črtice v knjigi, *Črtice Konec*, kot tudi knjige v celoti je Smrt, predstavljena v privedu, v eshatološko tesnobnem vzdušju. Pred njo odgovarja pripovedovalec oz. pisatelj na vprašanje, kako in komu je živel. Najprej nastopi Smrt kot kruta gospodarica nad življenjem in kot njegova stroga, neprizanesljiva sodnica, nato se postavi v položaj matere, še vedno odločne in ukazujoče, nazadnje se spremeni v prijazno, vseodpuščajočo odrešnico. V takem spreminjanju vloge, ki jo ima Smrt v črtici, v takem stopnjevanju iztisne pripovedovalec pred njenim obličjem triado vrednot. Vrednote so zdaj neposredno navzoče v pripovedovalčevem duhovnem svetu in predstavljajo zadnjo besedo. Razkrivajo pisateljev pogled na svet v zadnjih letih življenja in imajo v kontekstu časa in prostora širše in globlje razsežnosti. Najbolj osebna, v pravem pomenu sveta vrednota Mati je izraz Cankarjeve

valki življenja. Domovina je ena glavnih tem Cankarjeve literature, v dunajski dobi je bila celo pisateljeva prevladujoča motivacija, ne glede na to, kako je nastopala, naj se je sproščala v kritičnem obračunavanju z družbeno stvarnostjo ali pa se je izražala kot čust-

vena zavezanost narodu. Zadnje načelo v lestvici vrednot - Bog - je vrh triade in njena krona. Boga samemga in vere v Boga Cankar nikoli ni neposredno tematiziral. Iz pisateljevih moralnih nazorov, iz razlik med njegovim in cerkvenim opredeljevanjem grehov pa domnevamo, da je bila tudi Cankarjeva vera v Boga osebna, čeprav pisatelj individualni teizem v manj bistvenih modalnostih ni bil v nasprotju s cerkveno vernostjo, zagotovo ne pred smrtjo, ko mu je Fran Saleški Finžgar podelil zakrament odveze.

Konotacije "Življenje, Mladost, Ljubezen" na koncu zaključne "podobe iz sanj", na pomensko najbolj izpostavljenem mestu, imajo tako vlogo kot vrednote same - razkrivajo pisateljevo veliko upanje v slovensko prihodnost. Močno čustvena, morda tudi zato različno razumljena misel Smrti, da "nikoli še nobena solza ni bila potočena zastonj, da nikoli nobena kaplja krvi še ni bila prelita zastonj," potrjuje tako upanje. Misel, ki tu ni bila prvič zapisana, ima na tem mestu posebno težo in bistveno prispeva k osrednjemu sporočilu knjige. Optimizem *Podoba iz sanj* je zadnje in najgloblje spoznanje Ivana Cankarja, njegova duhovna oporoka. Podobno razgibanost kot Cankarjeve umetniško-estetske usmeritve od realizma in impresionizma do dekadence in simbolizma kot osrednjega sloga kaže tudi pisa-

teljev duhovni svet. V njem prevladujejo raznorodne, celo protislovne razvojne težnje. Hkrati z radikalnim zanikanjem krščanstva v zgodnjih dunajskih letih pod vplivom Nietzschejeve filozofije je Cankarja ves čas prilepala pobožna mati, prikazana tudi kot vzor brezmejnega, do samopozabe nesebične ljubezni v njegovih številnih delih. V pisatelju je spodbujala umetniško ustvarjalnost in krepila etično senzibilnost. Vzporedno se je v njem oblikoval čut za socialno pravičnost, ki ga je celo v najbolj bojevitih družbenokritičnih pripovedih in dramah izražal s pojmi, podobami in stilističnimi sredstvi iz *Svetega pisma*. Več dejavnikov je Cankarja že v dunajskem času začelo spet približevati "zavrženemu" krščanstvu. Tema hrepenenja se je razvijala v temo hrepenenja po transcendenci, pa tudi kritično, pogosto konfliktno soočenje z družbo je pisatelj v zadnjih letih presegal in se vse pogosteje čustveno povezoval z narodom, ne da bi tajil identiteto lastne osebnosti. Podaljševal in poglobljal je razmišljanje o življenjskih izkušnjah. Začel se je spraševati o poslednjih rečeh. Že pred prvo svetovno vojno so se v njegovi umetnosti nakazovale temeljne vrednote Mati - Domovina - Bog, ki jih je pisatelj pojmoval izrazito osebno in nekonvencionalno. V njegovi zadnji knjigi so dobile tako obliko, da jih je kot poslednjo voljo zapustil slovenski zgodovini.

Franc Bernik

Kratke

V Moskvi pokopali ruskega čelista Mstislava Rostropoviča

Rusija se je pred kratkim s pogrebno slovesnostjo poslovila od legendarnega ruskega čelista in simbola odpora proti sovjetskemu sistemu Mstislava Rostropoviča. Pogrebna slovesnost je potekala v katedrali Kristusa Odrešenika v Moskvi, sam pogreb pa na moskovskem pokopališču Novodevičje. Udeležilo se ga je 2000 žalujočih za preminulim 80-letnim čelistom, je poročala francoska tiskovna agencija AFP. Pogrebni slovesnosti sta se med drugim udeležila Rostropovičeva vdova, slovita operna pevka Galina Višnevskaja, in Ilham Alijev, predsednik Azerbajdžana, nekdanje sovjetske republike,

kjer se je Rostropovič rodil leta 1927. Med žalujočimi sta bila tudi violinist Maksim Vengerov in španska kraljica Sofia. Rostropoviča, ki je že dolgo bolehal za rakom, so pokopali na pokopališču Novodevičje, kjer so pred dnevi pokopali tudi nekdanjega ruskega predsednika Borisa Jelcina. Na Novodevičju so pokopani številni ruski kulturniki in politiki, med drugim skladatelj Dmitrij Šostakovič in Sergej Prokofjev, dramatik Anton Čehov in pisatelj Nikolaj Vasiljevič Gogolj.

Rostropovič je bil rojen 27. marca 1927 v glasbeni družini v Bakuju, prestolnici Azerbajdžana, ki je bil tedaj del Sovjetske zveze. Svoj prvi koncert je odigral pri 13 letih, do 23. leta pa je osvojil že vrsto mednarodnih priznanj, med njimi najvišje sovjetsko odličje, Stalinovo nagrado. Bil je na najboljši poti, da osvoji domovino in svet. Nato pa je leta 1970 napisal odprto pismo, v katerem je branil pisatelja Aleksandra Solženicina, ki je po prejemu Nobelove nagrade za literaturo postal tarča sovjetskih oblasti. Čeprav ni bilo pismo v medijih, ki jih je nadzorovala država, nikoli objavljeno, je Rostropovič zaradi njega postal tarča šikaniranja. Prepovedali so mu sodelovanje v prestižnem Bolšoj teatru, igranje v tujini in dirigiranje orkestru v polni sestavi. Namesto tega se je moral zadovoljiti z vodenjem manjših provincialnih orkestrorov.

Umetniško frustracijo ob prepovedi dela je trpel le tri leta in pol, nato pa je leta 1974 skupaj z ženo in dvema hčerkama pobegnil iz Sovjetske zveze in se naselil v ZDA. Leta 1978 so njemu in ženi odvzeli sovjetsko državljanstvo zaradi "škode", ki sta jo povzročila sovjetskemu ugledu. V domovino se je skupaj z Washingtonskim simfoničnim orkestrom, ki ga je vodil od leta 1977 do 1994, prvič vrnil leta 1990, ko je njegovo rehabilitacijo ukazal tedanji sovjetski voditelj Mihail Gorbačov. Vendar so njegovi odnosi z ruskim glasbenim svetom ostali krhki in leta 1999 se je Rostropovič zaklel, da v Rusiji ne bo več nastopil. Kljub temu pa je svoj 80. rojstni dan slavil v Kremlju. / STA

Na italijanskem tržaškem radiu oddaja o Lojzetu Bratužu

Dne 4. t.m. je bila na italijanskem tržaškem radiu oddaja o Lojzetu Bratužu ob letošnji 70-letnici njegove smrti. Pri oddaji, ki jo je vodila urednica Biancastella Zanini, so sodelovali Lojzka Bratuž, Andrej Bratuž, Ivan Florjanc, Tatjana Rojc in Marko Tavčar, obogatile pa so jo recitacije pesmi Ljubke Šorli in Bratuževe zborovske skladbe.

Simpozij o Alojzu Gradniku na Univerzi v Vidmu

V dneh 19. in 20. aprila je potekal na Univerzi v Vidmu simpozij o Alojzu Gradniku ob 125-letnici njegovega rojstva in 40-letnici njegove smrti. Priredil ga je Oddelek za jezike in kulturo srednjevzhodne Evrope. Priprave in potek tega mednarodnega srečanja je vodila prof. Fedora Ferluga Petronio z omenjenega oddelka videmske univerze. Simpozija se je udeležil veleposlanik Republike Slovenije v Rimu Andrej Capuder, njegovo pomembnost pa so s svojo prisotnostjo podčrtali rektor Univerze v Vidmu Furio Honsell, dekan Fakultete za tuje jezike in književnosti Vincenzo Orioles in predstojnik oddelka Giorgio Ziffer. V imenu Občine Brda je pozdravil podžupan Enco Vižintin, v imenu ustanove Filologična friulana pa je spregovoril njen predsednik Lorenzo Pelizzo.

O Gradnikovem življenju in delu so govorili Franc Zadravec, Fedora Ferluga Petronio, Ana Toroš, Vladimir Osolnik, Miran Košuta, Roberto Dapit, Aleksandra Žabjek, Francka Premk, Janez Premk, Miran Hladnik in Katja Mihurko Poniž. Dva napovedana referata sta odpadla.

Simpozij o velikem pesniku se je končal z obiskom v Brdih (Medana, Dobrovo). Številni referati bodo izšli v zborniku in bodo tako na razpolago tudi tistim, ki se simpozija niso mogli udeležiti.

Pri MK filozofske zgodbe za otroke

Pri Mladinski knjigi (MK) sledijo založniškim smernicam, ki želijo bolj zapletene vsebine približati mlajšim bralcem. Izdali so filozofske zgodbe z naslovom *Modrosti srca* s podnaslovom *Zgodbe za 5 minut* avtorjev Michela Piquemala in Philippa Lagautriera. Ilustrirana knjiga prinaša misli s področja zahodne filozofije, antične zgodovine in vzhodnjaške modrosti.

Zgodbe spodbujajo h globljemu izpraševanju o svetu odraščajočo mladino pa tudi starejše. Kot pravi avtor Piquemal: "Tudi današnji otroci potrebujejo duhovno hrano, ki jo ponujajo pripovedke in legende. Potrebujejo 'odraslo' razmišljanje."

Kot so sporočili z založbe, vsako zgodbo spremljajo vprašanja, opombe in ključne besede, kar bo v pomoč devetletnim in starejšim otrokom, ki bodo prestopili prag filozofskega vajeništva. Dodajajo še, da so *Modrosti srca*, ki jih je prevedla Špela Mihelač, zanimivo branje tudi za odrasle. / STA

Kulturna panorama

Vipavski Lanthierijev dvorec skriva freske

Lanthierijev dvorec v središču Vipave, ki ga namerava tamkajšnja občina do konca leta 2009 obnoviti za pet milijonov evrov, skriva precej več fresk, kot so pred pričetkom pripravljanih del decembra lani ocenjevali strokovnjaki. Sondažne raziskave so namreč pokazale, da se poslikave namesto na 250

predvidoma skrivajo na približno 1000 kvadratnih metrih stropov in ostenja, avtor večine pa je najverjetneje isti mojster, ki je konec 17. stoletja poslikal bližnji dvorec Zemono. Freske se ne nahajajo le na stopniščih in v osrednji dvorani v nadstropju, ampak tudi v večini prostorov v pritličju ter v dveh dodatnih prostorih v nadstropju, kjer pa so na doslej odkritih površinah deloma slabo ohranjene. Trenutno je odkrivanje poslikav osredotočeno na nekatere stene v osrednjem, najstarejšem delu dvorca. Skupina šestih restavratorjev, ki naj bi svoje delo zaključila do avgusta, je tako v zadnjih mesecih odkrila okoli 300 kvadratnih metrov poslikanih površin, ki so bile stoletja zakrite z mlajšimi ometi in beleži.

Lanthierijev dvorec je bil skozi zgodovino večkrat predelan, bil je zgrajen leta 1669 in je tipičen primer beneške arhitekture. Sprva je bil skromnejši, leta 1762 pa so ga baroni Lanthieri prenovili in takrat je dobil današnjo baročno podobo.

Beleške pisatelja in novela o dvojnosti

"Besedila Saše Vuže bralca zapeljejo, da začne drugače razmišljati o jeziku, slogu in ritmu pripovedi," je o pisatelju in dramatik ob izidu njegove nove knjige z naslovom Delanje romana povedala avtorica spremne besede Helga Glušič. Pri Celjski Mohorjevi družbi je poleg Vužovih "zapiskov iz koledarja" izšel še prevod dela Aura mehiškega avtorja Carlosa Fuentes, ki je, tako urednik Jernej Terseglav, po dolžini najbližje noveli, po kompleksnosti pa romanu.

Glušičeva je dejala, da je za Vužo značilen ekspresiven, živahen in ponekod nevaren slog, v katerem se socialni jezik prepleta s čustvenim. V knjigi Delanje romana, ki je nastajala deset let, je poleg faz nastajanja njegovih del Vuža predstavil tudi mnogo bolj ali manj kritičnih pogledov na sodobnike in ob tem ni pozabil na samokritičnost in "samospraševanje", je še povedala. Vuža je pri svoji novi knjigi poleg pisanja "iz glave" črpal iz dogodkov, ki so ga pretresli. Na podlagi zapiskov iz korespondenc, dnevnikov, besedil, ki jih je bral, in asociacij je nastalo delo, razdeljeno v štiri poglavja, ki ga dopolnjuje še pogovor, ki ga je avtor ob 75-letnici opravil z Meto Kušar za revijo Sodobnost. V knjigi se pojavlja veliko protagonistov, med njimi Lojze Kavčič, ki mu je delo tudi posvečeno, Ciril Zlobec, Ciril Kosmač, Marijan Tršar in drugi. Vuža je knjigo imenoval tudi "kompandij za mladega pisatelja". Slednji se lahko "ob pripovedovanju gospoda, ki se je dolga leta ostril v jeziku", iz dela veliko nauči.

Carlos Fuentes je knjigo Aura napisal leta 1962. Istega leta je napisal tudi roman Smrt Artemia Cruza. Terseglav je razložil, da je avtor sam Auro razglasil za pripoved o "življenju smrti", drugega pa za roman o "smrti življenja". Oba romana povezuje pripovedovanje v drugi osebi ednine ter tematska dvojnost. Slednja se v Auri kaže še skozi razdvojenost identitete med mladostjo in starostjo ter moško-ženski princip. Zgodba knjige je nelogična, prepletena s prvina magičnega realizma, v njej se kaže cikličnost dojemanja časa, kar je oteževalo prevod. Poleg tega so vanjo vključeni nalašč napačno zapisani citati v francoščini, ki jih je prevajalka Barbara J. Terseglav ohranila v originalu. Aura je delo z močnim erotičnim in simboličnim nabojem, ki ob vsakem branju nudi nove razsežnosti, je še povedal urednik.

Palača Attems v Gorici

Razstava Piranesijevih manj znanih grafik

Goriški pokrajinski muzej v palači Attems-Petzstein do 19. avgusta letos gosti izjemno lepo razstavo Piranesijevih manj znanih grafičnih listov. Razstava je plod sodelovanja goriškega muzeja z zagrebškim Muzejem umetnosti in obrti in na njej je pod naslovom Giovanni Battista Piranesi: vaze, svečniki, nagrobniki, obeležja, tripodi, svetilke in antični okraski na ogled 124 originalnih grafičnih listov, ki jih hranijo v zagrebškem muzeju.

Na tiskovni konferenci pred odprtjem razstave sta minuli teden direktorica Pokrajinskega muzeja v Gorici Raffaella Sgubin in direktor zagrebškega Muzeja umetnosti in obrti Miroslav Gašparović povedala, da je razstava, ki jo je pripravila zagrebška kustosinja Nedjelka Galić, sad

sodelovanja med muzejema in je tudi prvi prikaz manj znanih Piranesijevih grafičnih listov v Italiji. Razstava sledi zagrebški in razsta

tako, da jih je sam včasih tudi umetniško interpretiral in si jih z njemu lastno mojstrsko natančnostjo tudi povsem izmislil. Kustosinja razstave Nedjelka Galić je na tiskovni konferenci povedala, da je imel Piranesi s temi grafičnimi listi izjemen vpliv na arhitekturo in sodobni dizajn, predvsem pa na obdobje ustvarjanja v času secesije. Giovanni Battista Piranesi (rojen leta 1720 v kraju Mogliano Veneto, umrl leta 1778 v Rimu) velja za enega največjih grafičnih mojstrov vseh časov. Najprej se je v Benetkah izsolal za arhitekta, se izučil v

tehniki risanja in scenških postavitev, spoznal dodobra restavracijsko in umetniško pisavo, narkar je odšel leta 1740 v Rim, kjer

Uredila je Saša Quinzi, Nedjelka Galić, Miroslav Gašparović, Raffaella Sgubin (foto JMP)

Višeje: Saša Quinzi, Nedjelka Galić, Miroslav Gašparović, Raffaella Sgubin (foto JMP)

Z leve: Saša Quinzi, Nedjelka Galić, Miroslav Gašparović, Raffaella Sgubin (foto JMP)

ga je prevzel antični Rim; postal je strasten zbiratelj rimskih predmetov in umetnin, predvsem pa izjemen likovni umetnik, ki je na meji med barokom in secesijo predvsem v tehniki jedkanice upodabljali stare podobe Rima in svoje videnje antičnega sveta.

Razstava Piranesijevih grafičnih listov je v palači Attems-Petzstein na ogled do 19. avgusta letos, pri njej pa je tudi aktivno sodeloval kustos Saša Quinzi, ki je na predstavitvi razstave tudi odlično prevajal, ravnateljica Sgubin pa je tudi povedala, da je prav on živa vez med Zagrebom in Gorico.

JUP

Visok življenjski jubilej

Tiha prisotnost Zore Koren Skerk

Pod tem naslovom bi lahko napisali življenjsko zgodbo slavljence Zore Koren Skerk, ki je te dni tiho, tako, kot tudi živi in dela, v krogu svojih dragih praznovala lep

življenjski jubilej. Kako naj pismo drugače o likovni umetnici, ki se je slikarsko izpopolnjevala pri Alice Psacaropulo in Ninu Periziju, obiskovala risarsko šolo za akt v Muzeju

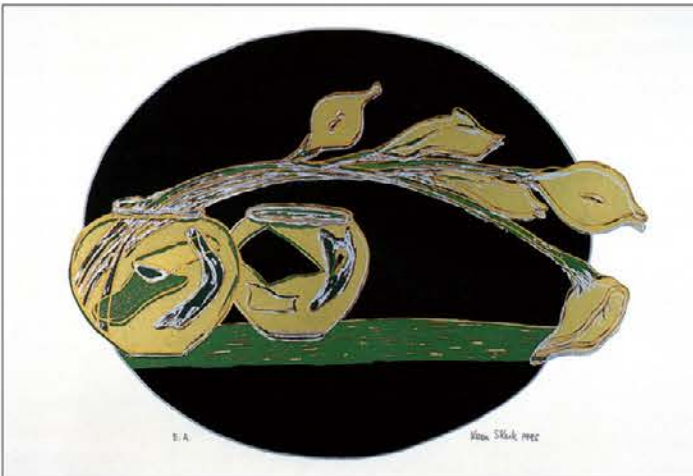
Revoltella, študirala grafiko pri Carlu Sbisaju, nepozabnem Avgustu Černigoju, na Mednarodni šoli za grafiko v Benetkah, ne nazadnje tudi s tihim sodelovanjem z Mednarodnim centrom za grafiko iz Ljubljane.

Prav tiho in vztrajno delo je naši slavljenci omogočilo, da si je ustvarila lastno likovno govorico in lasten likovni svet na meji med odlikovanjem narave in liričnega doživljanja le-te, a tudi sodobnega tihožitja in podživetja časa, ki mineva. Niz razstav, ki jih je imela doma in po svetu, so iz Zore Koren Skerk naredile likovno ustvarjalno, ki je trdno zasidrana v našem

prostoru. Ob lepem jubileju gospe Zori, ki jo odlikujeta tih in plemenit značaj, a tudi nevsiljiva prijaznost, želimo v našem imenu in v imenu naših bralcev še mnogo zdravih let plodnega ustvarjanja!

1990 Brez naslova

S prispevkom »pet tisočink« davka Irpef lahko pomagaš slovenski ustanovi...

Letošnjih »pet tisočink« davka na dohodke fizičnih oseb (IRPEF) lahko namenite **Skladu Dorče Sarđoč**, ki podeljuje štipendije zaslužnim manj premožnim slovenskim študentom. Od ustanovitve prejema štipendije Sklada Dorče Sarđoč tudi učenci dvojezične šole v Špetru.

Kaj je prispevek »pet tisočink«?

»Pet tisočink« je prispevek, ki ga predvideva Zakon št. 266 z dne 23. decembra 2005, s katerim lahko vsi davkoplačevalci namenijo manjši delež davka na dohodke priznanim dobrodelnim organizacijam in neprofitnim ustanovam.

V ta seznam spada tudi **Sklad Dorče Sarđoč**.

Svoj prispevek lahko namenite tako, da v polje obrazca, ki je namenjeno dobrodelnim organizacijam in neprofitnim ustanovam v modelih CUD/730/Modello Unico, vpišete davčno številko **Sklada Dorče Sarđoč** in se podpišete.

Prispevek »pet tisočink« ne predvideva doplačila in zato tudi nobenih dodatnih davkov.

Davčna številka **Sklada Dorče Sarđoč** je: **91013840318**

In aggiunta a quanto spiegato nell'informatica sul trattamento dei dati, si precisa che i dati personali del contribuente verranno utilizzati solo dall'Agenzia delle Entrate per attuare la scelta di dodati raddog in vifomatniam delo o obdabi podobi in potebno pogost, da uporabijo oodne podatke davčnih zvezancev samo Agenzija za prihoda v namene trajnega izida.

CERKEV Obisk

Tržaški škof Evgen Ravignani pri papežu

“P”rejšnji teden sem bil v Rimu, da bi se poklonil pred grobovoma apostolov Petra in Pavla in da bi se srečal s svetim očetom. Nisem bil sam. Spremljala me je lepa skupina tržaških romarjev - med temi je bilo veliko ministrantov -, kot si je papež sam zaželel. Nisem bil sam, ker sem tudi vseskozi med obiskom in med zasebnim srečanjem s papežem imel vse vas v svojem srcu in v svojih mislih. In ravno o vas, o naši škofiji in o našem mestu sem spregovoril s svetim očetom dne 26. aprila. Ne bom prikrival močnega duševnega čustva, ki sem ga občutil, ko sem ga srečal. Prevzele so me njegova velika preprostost, prijaznost, naklonjenost, s katerimi je prisluhnil našim besedam, njegova očetovska dobrotta. Spomnil me je, da je bil v Trstu pred nekaj leti. Tako je stekel odprt in miren dialog. Pogovorila sva se o škofiji in o polpretekli zgodovini naših krajev, ki so jih mednarodni sporazumi razmejili, o življenju in radodarni pastoralni vnemi naših duhovnikov ter o duhovniškem poklicu, o vitalnosti našega krščanskega življenja, ki se izraža v doživljanju veroizpovedi in se sooča z novimi izzivi, ki smo jih že spoznali med našim škofijskim simpozijem, o vedno navzoči prisotnosti Božje besede, o potrebi družin in mladih. Govor je bil o obvezi, da bi v bratski skupnosti zaživele različne etnične stvarnosti, ki so prisotne v župniji, predvsem med ita-

lijanskimi in slovenskimi ter nemškimi verniki in tudi med novimi skupnostmi, ki so danes prisotne v našem mestu. S svetim očetom sva govorila tudi o kulturi in znanosti, da bi se preko besede evangelija soočali z velikimi etičnimi vprašanji, in o ekumenskih in medverskih odnosih, ki že dolgo označujejo našo Cerkev v večkulturnem in večverskem mestu.

Sveti oče je moje besede pazljivo poslušal. O Trstu je dejal, da ima veliko pristanišče in da je veliko mesto, v katerem živi veliko starejših ljudi. Takoj pa je ob prisotnosti naših mladih verskih skupnosti izrekel novo upanje; tudi univerzitetni študentje in mnogi raziskovalci, ki živijo in delajo v Trstu, so po mnenju svetega očeta sredstvo, s katerim se naš prostor lahko pomladi. Svetega očeta sem že seznanil s svojim pastoralnim obiskom po škofiji in on je bil res srečen, da v tem kraju različne etnične komponente tako složno sobivajo.

Preden smo se poslovili, sem svetega očeta prosil še za poseben blagoslov Benedikta XVI., kateremu ponovno obnavljamo izraz naše zvestobe in naše ljubezni.”

Tržaški škof Evgen Ravignani

Kratki

Hommage Spacalu

Kulturno društvo za umetnost Kons prireja ob 100-letnici rojstva slikarja in grafika Lojzeta Spacala natečaj in umetnostno razstavo Hommage Spacalu v sodelovanju s krožkom Fotovideo Trst 80. Ljubezen do kraškega in obmorskega prostora zaživi v umetnikovih grafikah, slikah, kipih in tapiserijah. Spacal nam pripoveduje o svojem neposrednem bivanjskem okolju, o lepoti Krasa in obale, o požrtvovalnosti in vztrajnosti naših ljudi, ki so znali kljubovati tudi težkim trenutkom. Tema pobude je Lojze Spacal: lik in dela. Natečaj predvideva tri kategorije: likovna dela, fotografije in skulpture. Vsak sodelujoč avtor mora do torka, 15. maja, izpolniti in podpisati prigrasitev, do 8. junija pa je čas za oddajo dela. Strokovna mednarodna žirija bo med vsemi umetninami izbrala dve najboljši, ki bosta nagradjeni in odkupljeni. Nagradjena bosta prejela denarno nagrado v višini 500,00 evrov za odkup posameznega dela. Informacije na spletni strani www.kons.it, po elektronski pošti info@kons.it ali po mobilnem telefončku 0039 339 3893451.

Agronom: Degustacija malvazij dveh manjšin

V torek, 8. maja, sta Deželna kmečka zveza Trst in Obalna samoupravna skupnost italijanske narodnosti Koper organizirali predstavitev in degustacijo malvazij dveh manjšin. Prireditelj je bila v prostorih Expo Middle School v ulici San Nicolo' 5. Pokušnjo so organizirali v sodelovanju z revijo Fuoco lento, ki bo v prihodnji številki poročala o dogodku s člankom področnega strokovnjaka, enologa in časnikarja Claudia Fabbra. Srečanje je povezovala znana novinarka Rossana Bettini. Projekt Agronom je skupni evropski projekt slovenske manjšine v Italiji in italijanske manjšine v Sloveniji s finančnimi sredstvi iz programa pobude Skupnosti INTERREG IIIA Slovenija 2000 - 2006. Pobuda je začela aprila 2005 in se bo končala novembra 2007. Prijavitelja projekta sta Deželna kmečka zveza Trst in Obalna samoupravna skupnost italijanske narodnosti Koper v Sloveniji. Projekt predvideva: dvojezično knjigo s predstavitevjo proizvajalcev tipičnih proizvodov in tradicionalnih receptov čezmejnega območja; informativne zgibanke v več jezikih o vinu, oljčnem olju in drugih posebnih proizvodih; Informativni center v Dolini za ovrednotenje, promocijo in obveščanje o posebnih proizvodih; tečaje in delavnice, sejme (2 v Sloveniji in 1 v Italiji) in sklepni simpozij.

DOLINA Majenca 07

Kljub dežju je praznik uspel

Tudi tokratna Majenca je kot običajno stekla v ponedeljek, 30. aprila, na predvečer prvega maja, ko so domači fantje oznanili bližanje domačega praznika tako, da so pri kaluži, vaškem vodometu, postavili topol, ki ga je tokrat ponudil dolinski domačin. V četrtek, 3. maja, so odprli razstave izdelkov iz pergamentnega papirja Vilme Orel in patchwork Rossane Ramani ter grafik Štefana Turka in galeriji Torklja. Na vrsti je bilo še ocenjevanje vin v Mladinskem krožku.

V petek, 4. maja, je bilo odprtje razstav umetnostnih obrtnikov v cerkvi Sv. Martina in 32. razstave domačih likovnikov v dvorani SKD Valentin Vodnik. Koncert skupin Turbo Angels in Ne me jugat je zaradi slabega vre-

mena žal odpadel. Letos so bili v sobotnih popoldanskih urah na sporedu še tradicionalna parada starih avtomobilov in odprtje ter nagrajevanje 51. občinske razstave domačih vin in 10. razstave ekstradeviškega oljčnega olja. Nagrajevanje najboljših vinogradnikov in oljkarjev je potekalo v boljunškem gledališču Prešeren. Med pridelovalci vina se je najbolj izkazal domačin Rado Kocjančič; priznanja odličnosti pa so med oljkarji bili deležni Glauco Petaros, Mario Zobec, Roberto Zo-

Foto Kroma

bec, Kmetijsko podjetje - Azienda agricola Fior Rosso in Denis Merlak.

Osrečje vsake Majence je noč slo-

vesnega postavljanja maja, debela petnajstmetrske smreke. Dvigovanje poteka na soboto zvečer. Ko so zvonovi domače cerkve oznanili, da maj tudi letos končno stoji, je vaški praznik dosegel svoj višek. Domačini so že stali ob lesenem drogu, na katerem se je na vrhu v spomladanskem nočnem vetru 'majala' okrašena češnja, in v zgodnjih nedeljskih jutranjih urah prepevali dolinski himni Eno drevce mi je zraslo in Na Gorici, na placu.

Nedelja je bila zjutraj in popoldan sončna. Proti večeru pa so se nad Dolino začeli zbirati temni oblaki. Koncert Pihalnega orkestra Medvod in nastop folklorne skupine KD Rak iz Rakeka sta bila ob lepem številu udeležencev. Na srečo je tudi

prihod parterjev in parter na vaški trg, poimenovan Gorica, potekal, ne da bi ljudje odpirali dežnikov. Majenca je pač praznik pomladi in mladosti, ki baje izhaja iz poganskih obredov rodnosti, zato so ravno mladi osemnajstletni fantje in šestnajstletna dekleta prvi zaplesali pod majem in s tem simbolno prestopili prag življenja odraslih.

V nedeljo in ponedeljek se je v Dolini oglašala prijetna glasba. V nedeljo je nastopil ansambel Okrogli muzikante, v ponedeljek pa je bila na sporedu živahnost skupin Slebwoost in Blek panter.

V torek, 8. maja, je bilo tudi letošnje Majence konec. Koncert Pihalnega orkestra Breg je uveljaval v sklepni del vaškega praznika, to je v slovesno podiranje maja.

Igor Gregori

Foto Kroma

Tržaška univerza

Inovativne raziskave o neverbalni komunikaciji

Strokovni tečaj za spoznavanje čustvenih izraznosti na dojenčkovih obrazih je potekal od 23. do 26. aprila 2007 na inštitutu za otroštvo Burlo Garofalo v Trstu. Vodila ga je ameriška raziskovalka H. Oster, ki preučuje emocije preko čustvenih izraznosti obraza, odraslih in otrok. Workshop je organiziral Doktorat materinskega in otroškega zdravljenja ter razvojne pediatrije tržaške univerze, na katerem trenutno poteka več inovativnih raziskav o neverbalni komunikaciji. H. Oster je avtorica Baby FACS (1993) in raziskuje čustvene ekspresije, začeniši od podrobne anatomske analize. Izdelala je posebno metodologijo kodificiranja, ki je varianta Ekmanovega FACS-a in upošteva posebnost otrokovih mišic. Baby FACS je pripomoček za ugotavljanje in opisovanje čustvenih sprememb na dojenčkovih obrazih. Naše telo je vir mnogih sporočil, ki jim po navadi ljudje ne dajemo preveč pozornosti, čeprav imajo na nas velik učinek. To so gibi, ki spremljajo govor, rdečica, ki se pojavi na obrazu, ko nas je sram, in elementi telesne govorice, preko katerih lahko razumemo čustva, počutja in odnos sogovornika. Michael Agyl je dokazal, da samo 8% učinkovitosti sporočila lahko dodelimo logičnemu sporočilu, 92% pa tonu glasu, ritmu glasu, držji, postavi, gestam in ostalim

elementom neverbalne komunikacije. Najizrazitejši del telesa je obraz. Pri opazovanju neverbalne govorice je analiza obraza bistvena, ker le preko tega lahko razumemo najpodrobneje obrise čustev. Psihologa Paul Ekman in Vincent Friesen sta v 70. letih izdelala FACS (Facial Action Coding System). Gre za strokovno metodo opisovanja čustvenih sprememb na obrazu in predstavlja zanesljiv pripomoček za spoznavanje avtentičnosti emocionalnih izrazov. FACS določa napetost vsake mišice na obrazu in klasificira mišične konfiguracije v 44 Akcijskih enot (Action Unit-AU). Npr. pristen nasmeh, ki odraža veselje, izražamo samo s krčenjem očesnih krožnih mišic in krčenjem mišic velikih ličnic, to je Akcijska enota 6 + Akcijska enota 12. Raziskovalci uporabljajo FACS na najrazličnejših področjih. Na tržaški univerzi poteka trenutno več inovativnih raziskav pod vodstvom prof. Enza Kermola. Vanessa Greco se ukvarja z odnosom pediatra - otrok, Sarah Soloperto z novorojenčki (Baby FACS), Jasna Legiša pa aplicira FACS na subjekte z avtizmom. Organizator: Prof. Enzo Kermol, kermol@tin.it Dr. Vanessa Greco, greco@units.it Dr. Sarah Soloperto, sarah_soloperto@yahoo.it Dr. Jasna Legiša, Ljasna@hotmail.com

DSI Peterlinova dvorana Skozi zgodovino glasbe

V Peterlinovi dvorani je v ponedeljek, 30. aprila, v sklopu večerov Društva slovenskih izobražencev nastopil dramski igralec in glasbenik - šansonjer Jure Ivanušič iz Maribora z monokomedijo Od tišine do glasbe.

V njej se igralec z izredno tankočutnim didaktičnim pristopom loteva zgodovine glasbene umetnosti. Občinstvo Peterlinove dvorane je tako popeljal v zanimiv pregled glasbene tradicije in zakladnice. Ko človeškega ušesa še ni bilo, je začetni big bang, s katerim je nastal naš planet, dal prvi vzgib 'naravni glasbi'; glasba je v pravem pomenu besede nastala šele, ko si je človek zamislil harmonijo, melodijo in ritem. Ivanušič je izpostavil predvsem družabno vlogo glasbe in petja, ki sta človekovo življenje spremljala ob resnejših trenutkih in ob zabavah: stari Grki so imeli glasbo za pomembno znanost, Rimljani so jo uporabljali v vojski in pri gladiatorskih igrah. Z nastopom krščanstva so se razvili

gregorijanski korali, iz enoglasne monodije pa je nato nastala polifonija. Glasbenik in igralec je nato tudi s pomočjo klavirskih točk predstavil občinstvu razna glasbena obdobja, od baroka do romantike pa še do 20. stoletja. Zanimivo je bilo, da je Ivanušič posvetil pozornost tudi novejšim glasbenim žanrom, med kateri-

mi gre omeniti jazz in blues, pa tudi rock and roll. Predavatelj je svoj nastop sklenil z ugotovitvijo, da sodobna glasba ne obstaja, kajti dobro staro glasbo še poslušamo in tudi rade volje izvajamo.

Foto Kroma

Devin - Nabrežina

Volilna kampanja za novo občinsko upravo

Tudi v devinsko-nabrežinski občini se bomo konec meseca pomerili na volitvah za obnovno občinskega sveta z županom (upajmo novim!) na čelu. Politični razgovori in končni razplet bi bili lahko za zgled tistim političnim strankam leve sredine, ki še niso doumele, da sta medsebojno kreganje in trmasta vztrajnost škodljiva dobromislečim in koristna le našim nasprotnikom desne sredine. Kot je znano, se v tej občini celotna leva sredina predstavlja z enotnim kandidatom, inž. Massimo Veronesejem, ki ga podpirajo tri liste, Združeni, Komunistična prenova in Illiyeva občanska lista. Zanimivost vseh list je ta, da jih sestavljajo tako Slovenci kot Italijani in v glavnem domačini, ki dobro poznajo krajevno stvarnost in potrebe. Druga značilnost kandidatov je, da nihče ne nastopa z namenom, da bi se okoriščal, kar se žal dogaja zlasti na desnici. Naj na kratko predstavimo županskega kandidata. Massimo Veronese je domačin, sin slovenske matere in istrskega očeta, od mladih nog je aktiven

Massimo Veronese (foto Kroma)

je vodja urbanističnega urada v dolinski občini, je poročen s komaj rojenim otrokom in seveda kandidat za popolnoma dvojezičnega župana, na to pa čaka moč že od Brezigarjevega mandata. Izbran je bil, potem ko sta se stranki leve sredine odpovali

svojima kandidatom, Mariji Breclj SSK, Marizi Skerk LD. Posebna lastnost našega kandidata je, da je stvarjen in pripravljen poslušati vsakega in se vedno posvetovati s prizadetimi pri vsakem vprašanju. Kaj pa Slovenska skupnost? Naša stranka, zavedajoč se usodne napake izpred petih let, se je že dolgo trudila, da bi se opozi-

Giorgio Ret (foto Kroma)

cija združila. Njeni predstavniki v občinskem svetu so bili v stalnem stiku tudi z Zelenimi in Komunistično prenovalo, ki nista imeli svojega izvoljenega svetnika. Zavedali smo se, da je združitev vseh naprednih sil nujna in da se to lahko doseže

najlažje na krajevni ravni. To se je tudi zgodilo in po večmesečnih pripravah, ki so temeljile na izdelavi skupnega programa, na vrsti vaških sestankov in ob medsebojnem odkritem razčiščenju, smo dosegli sporazum, ki so ga pozdravila in seveda odobrila vsa pokrajinska tajništva. Kandidati SSK nastopajo na listi Skupaj; slednja veže kandidatke, ki se prepoznajo v Oljki, in neodvisne. Ti so: Edvin Forčič, sekcijski tajnik in dosedanji svetnik, Danijel Šuligoj iz Prečnika, odličen poznavalec teritorija in jursarske problematike, ter Sidonja Radetič, ki strokovno vodi domačo kmetijo in si želi, da bi krajevne uprave upoštevale potrebe naših kmetovalcev. Za nas vse je pomembno, da se odsvolvi Retova uprava, ki je pod stalnim pritiskom desnice, ki v bistvu vodi občino. Tokrat se desnica predstavlja s kandidati, ki z našo stvarnostjo nimajo nič skupnega in v glavnem skrbijo za svoje interese, poleg tega pa razen odbornice Švarove in Pizzige, ki nastopata na Retovi listi, je le še en Slovenec.

Torej izbira za nas domačine in še posebno za Slovence je enostavna: prekrižajmo znak liste Skupaj-Insieme in oddajmo eno samo preferenco enemu izmed kandidatov SSK, tako da napišemo priimek izbranega!

n.k.

Obvestila

Klub prijateljstva prireja v ponedeljek, 4. junija, izlet na Brione in v Poreč. Pojasnila in prijave čim prej do zapolnitve mest na tel. št. 040639949 (Bole), 040225468 (Puntar) in 04043194 (Martelanc).

Na prireditvi, ki je bila 29. aprila 2007 v Marijinem domu v Rojanu, ob nagradnem natečaju za mlade pesnike, ki obiskujejo osnovne šole

na Tržaškem, je Misijonski krožek pripravil uspešen srečolov za slovenske misijonarje. Tokrat smo izkupiček namenili misijonarki Zvonki Mikec, ki deluje v Angoli, kjer je zdaj izredno stanje zaradi tropskega deževja, ki je vse odneslo. Tudi šola je bila nekaj dni pod vodo. Zahvala gre vsem, ki so pomagali pri nabiranju daril, posebno pa Zadrudni kraški banki z Opčin za dobrohotno pomoč.

Andraž, Tjaša in Veronika so z velikim veseljem pričakali rojstvo sestrice

ANJE.

Srečnima staršema Tamari in Marku iz srca čestitamo, Anjo pa naj Marijina roka spremlja v življenju. Nonota Magda in Robert ter Mitja in Manica z Urško, Mojco in Boštjanom.

Literarni natečaj

Nagrade mladim pesniškim talentom

Društvo Rojanski Marijin dom je po lanskem uspehu likovnega natečaja za drugo nagrado, prvo literarni natečaj za osnovnošolske pesnike na temo narave. V nedeljo, 29. aprila, je v dvorani Marijinega doma podelilo nagrade avtorjem najboljših prispevkov.

Za to priložnost je društvo pripravilo bogat srečolov za slovenske misijonarje in povabilo v goste starše otrok iz vrta Andreja Čoka z Opčin z otroško predstavo Nerodna Avgušlina, ki so jo zaigrali pod vodstvom režiserke Kristine Kovačič v veselje vseh mladih umetnikov, ki so v lepem številu napolnili dvorano. Na natečaj je na veliko presenečenje komisije prispelo kar 167 poezij, ki so se nabrale na 14 tržaških osnovnih šolah. Komisijo so sestavljali pesnik, javni delavec in profesor Boris Pangerc, učiteljica in članica društva Rojanski dom Marija Trobec ter mentorica mladinskih gledaliških skupin in dolgoletna profesorica na rojanski srednji šoli Lučka Susič. Komisija se je odločila, da ne bo podelila samo ene prve, ene druge in ene tretje nagrade, pač pa 3 za vsako mesto. Soglasno je za tretjo nagrado izbrala pesem Pomlad Ivane Saražin, pesem Dež Tamare Vujovič in pesem Medvedki Jerneja Vidaliča. Pesmi Pomlad Andrea Favera, V naravi, ki je sad skupinskega

pesnikovanja učencev 4. razreda OŠ M.G. Stepančič od Sv. Ane, in pesmi Narava je mama Nika Trenta je izbrala za drugo nagrado. Prvo nagrado pa so si prislužile pesmi V naravi učencev 5. razreda OŠ 1. maj 1945 iz Zgonika, Pikapolonica Maje Chenda in Barve v naravi učencev 4. razreda OŠ Fran Venturini iz Boljunca, Boršta in Peska. Odločitev so botrovali jezikovna pravilnost, smisel za pravila in izvirnost, doživljaj in ustvarjalnost. Devet pesmic, ki jih je komisija nagradila, sta prebrali članici gledališke skupina Slovenskega kulturnega kluba Roberta Busechian in Patrizia Jurincic. Odbornica društva Rojanski Marijin dom Dorica Žagar, ki je koordinirala celotno slovesnost, se je na koncu zahvalila vsem prisotnim, prvemu pa otrokom za polnoštevilno udeležbo. V imenu društva je tudi podelila kolektivne nagrade vsem šolam, ki so sodelovale na natečaju. Otroci so bili slovesnosti izredno veseli, pri društvu pa zelo zadovoljni z uspehom, za kar so se zahvalili tudi učiteljicam, ki so otroke pripravile in motivirale, da so se preizkusili v pesnikovanju. Pravi uspeh namreč predstavlja odkritje toliko mladih pesnikov, ki se znajo lepo izražati, obvladati pravila ritma in rim ter se izražati v lepi slovenščini.

Patrizia Jurincic

Razstavna dvorana Narodnega doma Skavti in filatelija

V Galeriji Narodnega doma je bila prejšnji teden na ogled skavtska filatelistična razstava, ki so jo odprli v četrtek, 3. maja, trajala pa je le tri dni. Tako kratko obdobje je za tovrstne razstave običajno, saj so

skavtizma. Prisoten je bil tudi Maurizio Cavalli, predsednik vsedržavnega skavtskega filatelističnega gibanja.

V razstavno dvorano Narodne študijske knjižnice so naši zamejski skavti postavili 60 vitrin (ki

liko," nam je povedal Igor Tuta. "Na ogled so znamke in žigi. Zbirke so razstavljene po temah, da bi na preglednejši način predstavili zgodovino skavtizma in razne dejavnosti skavtske organizacije."

Tuta in predsednik državnega filatelističnega skavtskega združenja Maurizio Cavalli sta poudarila tesno vez, ki združuje skavte in filatelijo. "Ko je bil ustanovitelj skavtskega gibanja Baden-Powell še britanski vojak, je med drugim vodil zaščito južnoafriškega mesteca. Da bi vzpostavil stike s sosednjimi britanskimi postojankami, je dal tiskati posebne znamke, ki jih lahko imamo za sam začetek mednarodnega skavtskega filatelističnega delovanja," je dejal Igor Tuta.

Baden-Powell je večkrat zapisal, kako pomembno je, da se mladi posvečajo bodisi naravi bodisi raznim konjicem kot npr. ravno zbiranju znamk. "V skavtskem življenju je ena izmed veččin prav filatelija", nam je še

povedal sogovornik, ki je nato pobliže spregovoril o skavtskem gibanju na Slovenskem. "Na tej razstavi je na ogled tudi moja zbirka o slovenskih skavtih, ki so bili leta 1922 ustanovljeni v Ljubljani. Zanimivost razstave je med drugim prva slovenska skavtska razglednica iz leta 1925. Odtlej se je zgodovina slovenskega skavtizma težko razvijala, problematično je bilo obdobje jugoslovenskega režima, ki je gibanje skavtizma prepovedal. Po letu 1994, se pravi po osamosvojitvi matične domovine, so taborniki postali člani mednarodne skavtske organizacije in zato so v tej zbirki prisotne tudi njihove skavtske izdaje. Zbirka zajema časovno obdobje do danes", je nadaljeval Tuta, "saj sta 23. marca izšli ob 100-letnici skavtizma v Sloveniji skavtska znamka in razglednica, ki je le-tej posvečena. Na ogled so tudi poštni žigi, ki so jih izdali ob raznih obletnicah zato, da bi se spomnili na pomembnejše prireditve, dogodke itd. Slovenski zamejski skavti so se v filateliji žal bolj malo izkazali. Poudaril pa bi, da so se naši skavti posebno letos izkazali, saj so izdali kuverto ob 100-letnici skavtizma in ob 85-letnici slovenskega skavtizma," je sklenil Tuta.

IG

Foto IG

ekspoziti izredno dragoceni. Tako je dejal Igor Tuta, ki je spregovoril v imenu združenja tržaških skavtov. Razstava sodi namreč v niz prireditev, ki jih tržaške skavtske organizacije pripravljajo ob letošnji 100-letnici

so jih slovenske pošte dale na razpolago prirediteljem), v katerih je 17 razstavljalcev predstavilo svoje eksponate.

"Taka razstava zahteva veliko moči in ljudi, pripravljenih sodelovati. Materiala je namreč ve-

Slovensko kulturno-gospodarska zveza Pravica do imena in priimka

Pred nedavnim so pri Slovensko kulturno-gospodarski zvezi predstavili zanimivo brošuro z naslovom *Pravica do imena in priimka*, ki ima izredno praktično nalogo: ponazoriti pot, ki naj jo manjšine ubere, ko želi povrniti svojemu imenu in priimku izvirno obliko. "Kdor je v preteklosti želel to storiti, je moral za nasvet in pomoč vprašati svojega odvetnika," nam je povedala Marjetica Možina, mlada pravna, ki je brošuro ure-

dila. "Naš namen je bil sestaviti čim bolj strnjen vodnik, ki bi vseboval vse potrebne napotke na poti uveljavljanja prvotne oblike imena in priimka in tudi obvezne postopke, ki jih je treba izpolniti, ko imamo odlok prefektore v rokah. Tedaj je namreč treba posodobiti vse ostale dokumente, za kar pa ni večjih težav, saj se zadevo enostavno reši s pisnim sporočilom, ki ga je treba nasloviti na pristojne urade. Nato pa je treba le počakati, da upravni uradi za-

menjajo prejšnjo obliko imena in priimka z novo." Zamejci se po mnenju urednice publikacije nismo doslej spustili v 'akcijo', ker smo bili namreč prepričani, da "so birokratski postopki preveč zapleteni, pa ni tako", je mnenja Možina. Brošura, ki jo bodo v prihodnje predstavili po zamejskih društvih in je že danes na voljo na seđežu SKGZ in pa v pdf formatu na spletni strani krovne organizacije, učinkovito pričča o enostavnosti postopka, pri katerem je treba najprej vložiti na občini prošnjo z ustreznimi dokumentacijo (kopijo fašističnega odloka, rojstni oz. krstni list svojih prednikov, rojstni oz. krstni list prosilca,

Foto IG

zgodovinski družinski list, družinski list in še morebitni pisni pristanek polnoletnih potomcev). Občinski matični urad bo nato prošnjo poslal prefektu. "Ko prefektura opravi svojo dolžnost, moramo seznaniti vse urade in ustanove, katerim občina ni dolžna poslati odloka, nakar moramo le posodobiti vse svoje dokumente". Se pravi davčno kodo, osebno izkaznico, volilno izkaznico, vozniško dovoljenje, pokojnin-

sko izkaznico, prepustnico in potni list ter zdravstveno izkaznico. O spremembi našega imena moramo opozoriti še naše bančne zaveze, delodajalce, zavarovalce itd. Brošura ima na zadnjih straneh še kopije obrazcev, ki so potrebni za postopek pri spremembi imena. "Nekateri zamejci še danes čutijo potrebo po odpravi krivice, ki so nam jo prizadele fašistične oblasti," trdi Možina, ki je pri sestavi brošure opazila, "da se za to postopek v zadnjih časih odločajo predvsem mladi". Brošura, ki je nastala v režiji SKGZ in pri kateri je kot strokovni svetovalec sodeloval tudi Bojan Brezigar, bo mogoče rešila zadrege pripadnike manjšine, ki jih Slovenci poznajo z enim imenom, Italijani pa z drugim.

Kanalska dolina opomin v fotografiji in besedi

Zamujena priložnost korenin kulture in vere

Roža posebne vrste je to pomlad zacvetela pri založbi Družina: velika barvna fotomonografija pod naslovom Kanalska dolina - La Valcanale. Fotografije je prispeval Milan Grego, besedilo, prevedeno tudi v italijanščino, pa Rafko Dolhar.

Novo knjigo Kanalska dolina - La Valcanale so najprej, 19. aprila, predstavili v prostorih galerije Družina v Ljubljani, potem pa tudi v Posočju, kjer vzbuja veliko zanimanja, saj so prav iz teh krajev romarji hodili na Svete Višarje peš že od doma.

Knjiga v sliki in besedi govori o zgodovini te doline, njeni kulturi in ne nazadnje bogatem duhovnem katoliškem izročilu.

Tako so bile popolnoma slovenske fare Žabnice, Ukve, Ovcja vas in Lipalja vas. Prav ti slovenski ljudje so slišali naročilo Marije, naj sezidajo na gori cerkev in obenem so bili na to svetišče in način življenja najbolj vezani; dolini so dali romarsko podobo. Tako so k Mariji na Svete Višarje romali najprej Slovenci iz te doline, potem iz bližnje Ziljske doline, Benečije, Rezije, Terske doline in Zgornjega Posočja. To je bil čas avstro-ogrske monarhije. S potujčenjem je tukaj slovenstvo le še odseval takratnih časov, čeprav prihajajo na Sv. Višarje potomci tedanjih Slovencev, prav gotovo pa tudi številnih priseljencev iz Furlanije in Koroške in številni priseljenci

odrinila ovčarstvo, poljedelstvo in gozdarstvo in negativni vplivi zgodovinskega prepaha so se znatno povečali. Nastopile so nove izselitve ob iskanju dela in prodaja slovenske zemlje ter poslopj na njej. Slovenci iz matice jih niso kupovali, saj je vladal tod hud pritisk železne zavese, pri nas pa ideološka utesnjenost in uničen zasebni kapital. Razvoj turizma pod Višarjami zmanjšuje duhovno svetost tega izročila. Vso slovensko zemljo so skoraj že pozidali za potrebe tujih gospodarstev in bivalnih interesov.

Če ne bomo znali Slovenci na Bovškem ovrednotiti kulture, šolstva in gospodarstva, ga bo val iz te doline skupaj s posa-

Vse to se s svojimi globokimi koreninami tesno prepleta v dušah slovenskih ljudi od bliž in daleč.

Zlasti na zunaj je močno zaznati znaten prepah kultur, jezikov in narodov. Kot stalnica pa ostajajo gore in doline, ljudje s svojimi posebnostmi, ki jih zgodovina neprestano gnete v sobivanju.

V knjigi vse to zaživi in nas ne more puščati neprizadete.

Družina je že pred leti izdala dve monografiji. Že v teh prikazuje avtor fotografij Milan Grego pokrajino in ljudi na našem zahodnem etničnem ozemlju Beneške Slovenije in Rezije.

Najnovejšo delo Grega in Dolharja govori o Kanalski dolini, ki ji je do 20. stoletja dajalo kulturni sok slovenstvo.

iz notranjosti Avstrije in celo Nemčije.

Tako ima danes svetišče tudi vlogo mirnega povezovanja sosednjih narodov: Slovencev, Furlanov, Italijanov in Nemcev. Po legendi so okoli leta 1360 na Višarjah pastirji našli čudežno podobo Matere Božje. Danes imamo priložnost, da najdemo na gori skupen duhovni jezik, ki univerzalno vabi, naj Marijo prosimo za sožitje v vstalem Kristusu.

Z italijansko zasedbo so v dolini povsem prevladali Furlani. K temu je pripomogla opcija leta 1939, ko so se izselili tudi narodno zavedni Slovenci iz Žabnic, Ovcje vasi, Lipanje vasi in Ukev, saj niso hoteli pripasti Italiji. Močan razvoj trgovine in turizma ter industrializacija sta

mezniki iz drugih bližnjih ali bolj oddaljenih evropskih držav. Priložnost za naložbe v bovških vojašnicah so dobili drugi, pobude domačinov za ureditev lastnih podjetniških pobud v okviru popotresne obnove pa so z občinske mize zavrnili kot nepopolne! Tako vidijo vsi v občini svoje interese le skozi "francosko" ponudbo v nekdanjih bovških vojašnicah. S spretno propagando so to zmožli tam tujci, tukaj pa se to dosega kar z medijskim propagandnim zakupom in večina ljudi se tega sploh ne zaveda. Bati se je, da bodo domačini, ki se sedaj nezadržno izseljujejo, kot nekoč rojaki v Kanalski dolini, postali le še drobiž med prsti novih gospodarjev.

Miran Mihelič

Ljubljana Slovenci po svetu dobili novo spletno stran

Na Zavodu za šolstvo so pred kratkim predstavili spletno stran za Slovence po svetu, Stičišče, ki je namenjena predstavitvi organiziranih slovenskih skupnosti po svetu in šol v tujini, kjer se poučuje slovenski jezik. Poleg tega naj bi stran pripomogla k lažji povezavi Slovencev po svetu pri poučevanju slovenskega jezika, na strani pa so zbrani tudi podatki o možnostih učenja slovenskega jezika v Sloveniji in gradiva za učenje slovenskega jezika in slovenske kulture tako med otroki in mladostniki kot med odraslimi. Poleg tega je na spletni

strani mogoče dobiti podatke o krajih v tujini, kjer poteka dopolnilni pouk slovenskega jezika, oziroma kje so sobotne šole, predstavljeni so tudi podatki o drugih dejavnostih v slovenski tujini, kot so pevске vaje, verouk, zgodovinske in geografske ure o Sloveniji. Ker je nova spletna stran v prvi vrsti sicer namenjena učiteljem, ki poučujejo slovenski jezik v oddelkih dopolnilnega pouka v 15 evropskih državah, ter učiteljem, ki v ZDA, Kanadi, Argentini in Avstraliji poučujejo slovensko v "sobotnih šolah", lahko na spletni strani dobimo tudi primere učnih načrtov in dobrih praks učiteljev slovenskega jezika, naslove učbenikov in drugih gradiv ter informacije o usposabljanju učiteljev slovenskega jezika iz drugih držav v Sloveniji.

Poleg tega naj bi bila vsebina spletne strani <http://www.zrss.si/slovenscina> dobrodošla tudi slovenskim staršem po svetu, ki iščejo možnosti za vključevanje svojih otrok v različne dejavnosti v Sloveniji, in učiteljem v Sloveniji, ki v slovenskih šolah delajo z učenci priseljencev. Tako bodo predstavljene informacije o prihajajoči Poletni šoli za otroke in mladostnike v Sloveniji povezave s šolami in drugimi ustanovami v Sloveniji in učenjem na daljavo.

Višja svetovalka in odgovorna urednica Stičišča Dragica Motik se je ob predstavitvi dotaknila predvsem prihajajoče Poletne šole za otroke, pri čemer je poudarila, da želi zavod otrokom ponuditi več kot le jezik, se pravi tudi videnje in doživljanje Slovenije, stik z ljudmi v okolju ter možnost druženja z vrstniki. Tako otrok po besedah Motikove ne bo pridobil le kognitivnih znanj, ampak tudi čut in občutek za državo.

STA

VIDA VALENCIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Kje se je izgubil naš državljanski čut?

Gledam vse te trume mladih obrazov na cestah francoskih mest in si ne morem kaj, da bi me ne prevevalo močno čudenje. Partnerjev komentar je, da se v Italiji nekaj takega dogodi samo za nogometne tekme in še to samo ob zmagi na svetovnem prvenstvu. Snemalci po pariških ulicah ujamejo vse te obraze, vse navdušenje ob zmagi Sarkozyja in vse razočaranje ob porazu Royalove, mlade Francoze, ki se trumoma premikajo iz enega trga na drugega. S pariških streh je vse skupaj še najbolj podobno ogromni debeli kači ljudi s francoskimi zastavami na enem in drugem taboru, z vzklikanjem in s pozornim sledenjem obema govoroma na megaekranu, ki ga v Italiji postavljajo samo za najdonosnejši nogomet, v Sloveniji pa bi ga danes mogoče le, če bi v hali Tivoli igrali U2-j ali Madonna.

In čeprav vem, da je zgodovina Francije zelo različna od italijanske ali slovenske, čeprav sem ničkolikokrat brala o državljanskem čutu njenih državljanov - kljub vsem senčnim platem, dobrni meri egocentrizma, ki meji na nacionalizem in ksenofobnost - si ne morem kaj, da bi se ne dodobila načudila tako močnemu državljanskemu čutu. Italija seveda ni predsedniška republika, pa vendar: koliko zaupanja v politiko in predvsem v politike še premoremo? Kdaj bi pri nas doživeli izjemno obiskane javne tribune o tem ali onem problemu?

Francija je različna, Francozi so različni. Spominjam se znanca iz Bretanje, ki je pred leti vodil bučne demonstracije na univerzi v Rennesu v obdobju masovnega študentskega zavzemanja za svoje pravice. Že res, da smo pri nas doživlja-

li podobna kritična zavzemanja proti ukrepom ministrov za šolstvo, vseeno pa sta naša in njihova realnost radikalno različni. Francozi se še vedno močno zavzemajo za državljanske pravice, masovno in bučno protestirajo proti vsaki kršitvi kakega nacionalnega interesa, tako kot masovno in bučno demonstrirajo za to ali ono reformo v socialni. Spominjam se novic o protestih bretonskih ribičev zoper odločitev za uvoz cenejših rib iz Kanade. Večtedenska stavka, blokade na cestah, demonstracije v Parizu. Kljub vsemu so se verjetno odločili za Kanado, a verjamem, da so bile demonstracije potrebne, drugače bi živ krst v državi ne vedel, kakšno je življenje bretonskih ribičev.

Večkrat sem se vprašala, kakšen učinek na državo bi lahko imel množičen enodnevni protest vseh zaposlenih mater v Italiji, ki bi javno izrazile to, kar vsaka družina zelo dobro pozna: da so urniki jasli in vrtcev povsem neprilagojeni potrebam današnjega delovnega sveta, ko je zelo težko za vsako družino iti po otroka ob 15.30, da je občutiti večjo potrebo po

fleksibilnosti na delu, ki bi se odražala predvsem v raznih oblikah part-tima, ki je še vedno možen le v zelo zaščiteneh delovnih pogodbah, kot npr. v javnih uradih, druge pa še vedno ostaja utopija; da je občutiti potrebo po strukturah, ki bi omogočale ženski, da se lahko ob potrebi nekaj mesecev po porodu zopet vrne v službo: mogoče skupni vrtilci raznih podjetij, večje zavzemanje države za družino in njene potrebe, ki je danes skoraj povsem prepuščena lastni iznajdljivosti in praznjenju vedno tanjšega mošnjička. Bi demonstracija vseh zaposlenih mater v naši državi kaj pomenila? Bi lahko kaj dosegle? Je res vse skupaj tako samoumevno in tako prepuščeno individuumu?

Posočje

Nova mreža muzejev na prostem

Posočje je bogatejša za nov muzej na prostem. Bovško društvo 1313 je namreč ob pomoči fundacije Poti miru v Posočju na Čelu nad vasjo Kal-Koritnica obnovilo avstro-ogrsko topniško utrdbo iz prve svetovne vojne. To je sicer že tretji tovrstni muzej v Posočju, ki se mu bodo do konca leta pridružili še trije, vse pa bodo povezali s potjo miru, ki bo združila zgodovinske, naravne in arheološke znamenitosti od Loga pod Mangartom do Mosta na Soči, je za STA povedal predsednik fundacije Zdravko Likar. Topniško utrdbo na Čelu, ki leži

vrhu in planini Zaprikraj nad Drežnico. Vse bodo vključili v pot miru, ki jo bodo slovesno odprli 30. junija v trdnjavi Kluže, ko bodo predstavili štirijezni vodnik in zemljevid poti.

Ta bo povezala zgodovinske, nar-

Uniformirani člani društev, obiskovalci, predstavniki ustanov in politični uravniki

ravne, kulturne in arheološke znamenitosti Zgornjega Posočja, prehoditi pa jo bo mogoče v štirih dneh, je pojasnil Likar in poudaril, da želijo tako v tem delu Slovenije zadržati turiste dalj časa. Sicer pa bo fundacija Poti miru v Posočju v Kobaridu še ta mesec odprla pisarno, kjer bodo obiskovalcem na voljo informacije o poti in muzejih na prostem, je še povedal. Fundacija Poti miru v Posočju je torej uredila še eno pomembno točko, kjer bodo obiskovalci svoje vedenje o zgodovini prve svetovne vojne lahko podoživljali ob delno obnovljenih strelskih jarkih, kavernah, očiščenih vojaških poteh in od granat izdolbenih jamah. Odprtje obnovljenih vojaških položajev iz prve svetovne vojne na Čelu je bilo 2. maja. Potekalo je v organizaciji in sofinanci-

ranju Poti miru in omenjenega društva.

Odprtja so se udeležili v vojaške uniforme oblečeni člani več društev - "vojaki" raznih takratnih vojsk, ki so se bile na soški fronti in ohranjajo spomin na prvo svetovno vojno, njene zanimivosti in trpljenje, ki naj bo v opomin današnji in jutrišnji generaciji.

Uvodno besedo so imeli predsednik DZ in pisec številnih knjig s tematiko prve svetovne vojne dr. Vasja Klavara, Zdravko

Likar, načelnik UE Tolmin, in Danijel Krivec, bovški župan in poslanec v DZ.

V kulturnem programu sta nastopila MoPZ Golobar in Buške čede.

Miloš Domešček, predsednik Društva 1313 je opisal, kakšno je prostovoljno delo pri urejanju ostalin zgodovine oz. muzejev v naravi, da bi si obiskovalci vsaj malo predstavljali, kako hudo je bilo življenje tedanjih vojakov. Z izstrelitvijo signalne rakete in topniških salv poveljnika - Hauptmana čete Društva 1313 je bil muzej na prostem odprt in vojaki so udeležencem rade volje razkazali obnovljene položaje.

Nekateri so si ogledali le tisto, kar je bilo vidno ob poti, ki vodi v vas in do gostilne Hedvika, kjer jih je čakal brezplačen jelenov golaž.

Dr. Ljubo Sirc še verjame, da je Borut Pahor iskren

Zaradi volitev bodo glavne reforme najbrž odložene

Razprave o gospodarskih in družbenih razmerah v Sloveniji se nadaljujejo. Sindikati zahtevajo od države, posebej pa od delodajalcev in drugih lastnikov kapitala, da svojim članom in delavcem nasploh priznajo vse pravice in tak status, kot jih imajo delavci v razvitih državah, članicah EU. Plače bi morale biti višje, razlike med njimi pa bi morale zmanjšati. V Sloveniji najnižja plača znaša kakih 370 evrov mesečno, najvišja pa doseže celo 8 tisoč evrov. Delodajalci imajo sicer prav, ko opozarjajo, da v sedanjih razmerah velike konkurence na tržiščih ne bi mogli izpolniti vseh zahtev in pričakovanj sindikatov. Pri razlagi zadržkov in izkušeni delodajalcev je zlasti nazoren in prepričljiv Ivo Boscarol, lastnik tovarne ultralahkih letal v Ajdovščini. "Za dvanajst plač, ki jih dobi delavec v enem letu, moram zagotoviti denar za davke in prispevke, ki jih zahteva država in so več kot dvakrat višji od zneska izplačanih plač", je opozoril ob 1. maju v oddaji Trenja na komercialni televiziji Pop TV. Sindikati si prizadevajo, da bi delodajalci opustili ali vsaj zmanjšali zaposlo-

vanje za določen čas. Zdaj namreč v Sloveniji kar okoli 70% na novo zaposlenih dobi delo samo za določen čas. Po mnenju sindikatov slovenski delavci ne delajo nič manj, če ne celo več kot

Dr. Ljubo Sirc

drugod v Evropi, ne vidijo pa tudi razlogov, da bi praznična 2. januar in 2. maj postala delovna dneva.

Predsednik parlamenta France Cukjati in premier Janez Janša sta v poslanicah za 1. maj poudarila vrednoto dela in pravice delavcev tudi pri ohranjanju solidarnosti med Slovenci. Razumeti ju je bilo mogoče, da se bo Slovenija zdaj odrekla večjim refor-

mam v gospodarstvu in družbi nasploh, ker je to potrebno zaradi volilnih pričakovanj in interesov vladajoče koalicije. Vsak dan je več kandidatov, resničnih ali domnevnih, ki naj bi se soočili v boju za izvolitev novega predsednika Slovenije. Dr. Janez Drnovšek je prek svojega kabineta sporočil, da ne bo ponovno kandidiral, toda lahko se bo še premislil. Omenjajo se nekdanji diplomat v OZN Danilo Türk, nekdanji rektor ljubljanske univerze Jože Mencinger, poslanec iz Desusa dr. Vasja Klavora, publicistka in političarka Spomenka Hribar, podpredsednica LDS in nekdanja ministrica za pravosodje Zdenka Cerar, svetovalec v kabinetu predsednika države Ivo Vajgl in drugi. Najbolj aktivna v razlagi in utemeljevanju svoje kandidature za novega državnega poglavarja sta Lojze Peterle in Borut Pahor. Oba sta dobra govornika in retorika, vendar je Borut Pahor bolj všeč volilcem in javnosti.

Generalna državna tožilka je pripravljena odstopiti svoje mesto tistemu, ki bi bil bolj uspešen
Javna občila v Sloveniji pogosto zelo kritično obravnavajo delo tožilcev in sodišč, ki doslej niso obsodila še nobenega primera kazenskih dejanj v gospodarstvu

in v bankah. Predsednik vlade Janez Janša je dejal, da nekateri primeri kažejo na nepravdo delo tožilcev in da bo morebiti treba razmisliti o kakšnih spremembah. Generalna državna tožilka Barbara Brezigar je v pogovoru za osrednji časnik Delo poudarila, da so lahko uspešni samo ambiciozni in samozavestni policisti in tožilci, ki jim preiskovanje zahtevnega primera pomeni profesionalen izziv. Izobraževanje in skupno delo naj bi izboljšali rezultate. Povedala je tudi, da je svoje mesto z veseljem pripravljena odstopiti tistemu, ki bi bil pri tem lahko bolj uspešen.

V političnih strankah in med častniki se nadaljujejo razprave o položaju in avtonomiji častnikarjev. Mnenja so deljena, odvisno tudi od političnih in ideoloških opredelitev častnikarjev ter društva in sindikata le-teh. Poslanec SDS in predsednik parlamentarne odbora za kulturo, Šolstvo in šport Branko Grims je poudaril, "da je zunanje ministrstvo ZDA prav letos prvič zapisalo, da so v Sloveniji mediji povsem svobodni in vsebujejo celoten spekter različnih mnenj." Sociolog dr. Matevž Tomšič z ljubljanske fakultete za družbene vede pa je ob svetovnem dnevu svobode tiska ugotovil, "da o kakšnem večjem zmanjševanju medijske svobode, kot to želijo prikazati nekateri, ni mogoče govoriti." Drugačno je mnenje poslanke in nekdanje časnikarke Majde Širca. Pravi, "da si moramo tudi v Sloveniji postaviti vprašanje o neodvisnosti medijev in o možnostih uresničevanja pravice do svobodnega izražanja."

Martijan Drobež

Kratke

Priprave na uvedbo schengenskega območja v Sloveniji

Na ministrstvu za notranje zadeve oz. v policijski upravi Slovenije že izvajajo projekt o premeščanju policistov na državno mejo s Hrvaško, skladno z uvedbo t.i. schengenskega območja. Kot smo že poročali, bodo meje z Avstrijo, Italijo in Madžarsko predvidoma v začetku leta 2008 odpravljene, okrepljena pa bo meja s Hrvaško, ki bo ostala zunaj omenjenega območja. Tja bo Slovenija premestila okoli 500 policistov, ker pač na mejah z omenjenimi tremi državami ne bodo več potrebni. Seveda to povzroča razne težave, posebej ker v obmejnih krajih s Hrvaško nimajo dovolj stanovanj za policiste, carinike in drugo osebje obmejnih služb.

Na območju policijske uprave v Novi Gorici bo preveč kar okoli sto policistov, ki zdaj nadzorujejo mejne prehode z Italijo. O možni premestitvi slednjih se je slovenski notranji minister Dragutin Mate med nedavnim obiskom v Novi Gorici pogovarjal tudi z županom mestne občine Mirkom Brulcem. Za zdaj še ni odločeno, kaj bo z objekti in drugimi prostori policijskih postaj ob slovensko-italijanski meji na Goriškem.

Zgodba o spopadu med medvedom in lovcom v Trenti

V Sloveniji se nadaljujejo razprave, tudi polemične, o tem, kakšen odnos naj imajo država, gozdarji in lovske organizacije do medvedov. Nekateri se zavzemajo za povečanje odstrela, letos naj bi stalež medvedov, njihovo

število sicer ni ugotovljeno, znižali za 100 primerkov, spet drugi pa menijo, da bi morali to žival predvsem zavarovati in zaščititi. Dr. Miha Kovač, odgovorni urednik revije National Geographic Slovenija, je v novi številki te publikacije zapisal: "Ne gre kriviti medvedov, če se včasih nepričakovano pojavijo na našem pragu in občasno povzročijo škodo kmetom: za to smo praviloma krivi ljudje, ker ne znamo poiskati ustreznega ravnovesja med naravovarstveno, kmetijsko in prostorsko politiko. Medvedi so pač zveri in od njih ne moremo pričakovati racionalnega obnašanja, čeprav se, tako kažejo raziskave, obnašajo presenetljivo razumno in hkrati ne kažejo želje, da bi napadali ljudi."

V novi številki omenjene revije je v zvezi z medvedi opisana usoda Antona Tožbarja-Špika iz Trente. 24. aprila leta 1871 je s sovaščani odšel na lov na doslej znanega medveda v Trenti, ki je napadel krdelo ovac. Sedem oboroženih lovcev ga je v dveh skupinah preganjalo po zasneženih pobočjih, dokler ga Tožbar ni najprej zadel v tilnik, nato pa je ranjenemu sledil v sotesko in ga ustrelil v prsi. A medved se ni vdal. Tožbarja je podrl na tla, mu razmesaril ramo in stegno ter z gobcem odtrgal spodnjo čeljust. Tožbarja je gotove smrti rešil sovaščan, ki je s puškinim kopitom preusmeril pozornost zveri nase ter nato pred besnim medvedom pobegnul na drevo. Z olajšanjem je ugotovil, da se je smrtno ranjen medved končno le zgrudil. Tožbar se je kljub strašnim poškodbam nekako izmazal in potem brez spodnje čeljusti živel še dvajset let. Kot prikazuje več kot 110 let stara fotografija, se je hranil le s tekočo hrano in je za to uporabljal poseben lijak. To medvedjo prigodo je prvi zapisal takratni trentarski vikar Anton Črv.

V Varstveno-delovnem centru v Stari Gori

Direktorica pred kratkim ustanovljenega Varstveno-delovnega centra v Stari Gori pri Novi Gorici, Tea Leban, je našega tamkajšnjega sodelavca obvestila, da v omenjeno ustanovo lahko sprejmejo tudi morebitne oskrbovance iz zamejstva v Italiji. Ustanova deluje v eni izmed obnovljenih in razširjenih zgradb v nekdanjem velikem kompleksu bolnišnice za predšolsko invalidno mladino. Sodi v državno pristojnost, kar pomeni, da država nudi možnosti in pogoje za nemoteno delovanje in razvoj ustanove.

V Varstveno-delovnem centru v Stari Gori nudijo zdravstveno varstvo in druge pogoje za potrebe odraslih invalidnih oseb. Gre za posameznike z zmanjšanimi intelektualnimi in fizičnimi sposobnostmi, ki ne morejo skrbeti zase. Direktorica Tea Leban je v pogovoru za Novi glas dejala, da v Varstveno-delovnem centru oskrbovancem zagotavljajo enake možnosti za kvalitetno življenje, kot jih imajo zdravi ljudje. Cena za osebni dan, ki vključuje 24-urno oskrbo, znaša 38,22 evra, samo dnevna oskrba, ki traja od 10 do 12 ur, pa stane 26,75 evra.

AMO / 30-letnica delovanja Še na mnoga ustvarjalna leta!

Nedelja, 22. aprila, je bila še posebno sončna in pomembna za vse tiste mlade več kot štirih generacij, ki so svoja ustvarjalna stremeljenja usmerili v gledališko umetnost in jih zaupali Amaterskemu mladinskemu odru, ustanovi, ki je vzkli v davnem letu 1977, ko je na Novogoriškem kot živahno šumeči slap vzklopela sla mladih po odrskem izražanju ob vseplošnem gledališkem vrenju tistega časa, prinašalca marsikaterih novosti. Od tedaj je AMO, v senci SNG Nova Gorica (prej PDG), trdno zakoreninjen v novogoriška umetniška tla in se iz leta v leto bohota, umetniško raste in dozoreva ob zmeraj novih mladih igralskih silah, ki jih v gledališki hram žene želja po celostnem spoznavanju gledališkega izraza. Od ustanovitve dalje za te mlade, zvedave odrske upe skrbi in jih po gledališki poteh vodi režiser, mentor in pedagog Emil Aberšek, brez katerega AMO gotovo ne bi bil takšen, kakršen je, ali pa ga sploh ne bi bilo. Kako je izredno priljubljen med mladimi in kako ga njegovi nekdanji in sedanjji varovanci cenijo, so lahko spoznali vsi ti-

dobro zasedeni dvorani SNG Nova Gorica že omenjeno nedeljo, 22. aprila. Slovesnost je seveda uhajala iz kalupa podobnih praznovanj. Bila je sveža, nekonvencionalna, prijetna, dinamična z nepredvidljivimi točkami. Najprej so sedanjji člani AMO v režiji Emila Aberška prikazali svojo zadnjo odrsko postavitev, trpko zgodbo Mala Ruth, ki je izšla izpod Aberškovega peresa. Dekle v zaporu pripoveduje svojo žalostno življenjsko pot sirote, ki so jo brezvestneži spravili na stranska pota, da je postala tatica, prostitutka in iz obupa še ubijalka. Zatem pa so se ob razigranem povezovanju najmlajše generacije »amovcev« zvrstili spomini predstavnic vsaj štirih generacij AMO - med njimi je bila tudi Medea Novak, absolutna smeri igre na AGRFT v Ljubljani -, ki so pristno in prisrčno

sikoga »zastupil« z gledališčem in naučil mlade nastopati, je poudaril novogoriški župan Mirko Brulc, ki mu je izročil likovni dar (na sliki). O Aberškovem dragocenem delu z mladimi in o markantni sledi, ki jo je pustil v ljubiteljski gledališki ustvarjalnosti na obeh

strane meje Severne Primorske je spregovorila Maja Bratec Jerman, vodja Območne izpostave Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti Nova Gorica, ki je tudi podelila Linhartove značke. Bronasto je prejela Nina Cijan za več kot 10 let delovanja v AMO oz. v ljubiteljskem gledališču, srebrno Nevenka Tomašević, vodja šiviljske delavnice SNG Nova Gorica, za več kot 15-letno sodelovanje v AMO, zlato pa za več kot četrstoletja delovanja Samo Oblokar.

Emil Aberšek pa je dobitnik odličja oz. Linhartove plakete Javnega sklada Republike Slovenije »za poštvalno, nesebično delo na polju gledaliških umetniških praks, na področju kulturne vzgoje in izobraževanja mladih, pri organiziranju strokovno svetovalnega in mentorskega dela, pri razvoju novih vsebin in oblik delovanja v sferi gledališča ter pri razvijanju kulturnega sodelovanja s Slovenci v zamejstvu«. Za

to visoko, popolnoma utemeljeno priznanje mu iskreno čestitamo tudi vsi zasvojenici z gledališčem iz zamejstva in mu želimo, da bi še dolgo trosil svoj »gledališki trup« med mladimi na Novogoriškem... in upamo tudi na Goriškem!

Iva Koršič

Na 17. Maruličevih dnevih v Splitu SNG Nova Gorica dobitnik štirih nagrad

Sodelitvijo nagrad so se v soboto, 28. aprila 2007, v Hrvaškem narodnem gledališču Split sklenili 17. Maruličevi dnevi, mednarodni festival hrvaške drame in avtorskega gledališča. V preteklem tednu dni so si gledalci ogledali 9 predstav in izboru

selektorice Željke Turčinović. Žirija, ki so jo sestavljali književnik Slobodan Novak, gledališka kritičarka Dubravka Lampalov, akademski slikar in scenograf Zlatko Kauzlaric - Atač, režiser Zlatko Sviben in igralka Jasna Ančić, je podelila nagrade na 9 področjih, od tega so z uprizoritvijo Slovenske-

ga narodnega gledališča Nova Gorica Ta postelja je prekratka ali Samo fragmenti v režiji Nine Mitrović povezane kar štiri: nagrada za najboljšo režijo (Ivana Djilas), nagrada za najboljšo uprizorjeno besedilo (Nina Mitrović), nagrada za oblikovanje luči (Samo Oblokar) in nagrada za scenografijo (Branco Hojnik).

Nagrada za najboljšo predstavo v celoti ter posebna nagrada "za dramski material" je bila dodeljena predstavi Z druge strani Nataše Rajković in Boba Jelčića v izvedbi ZKM (Zagrebačko kazališče mladih), za igralske stvaritve so bili

nagrajeni: Ksenija Marinković, Rakan Rushaidat, Nikša Butjter, Kristina Stevović in Živko Ančić, za kostumografijo Dijana Kosec-Bourek za kostume v predstavi Hasanaginica HNK Zagreb ter za scensko glasbo Mitja Vrhovnik - Smrekar za glasbo v predstavi Elita - Gospoda Glembajevi v izvedbi Litavskega narodnega gledališča iz Vilnusa.

Občinstvo je nagrado za najboljšo predstavo dosodilo Hasanaginici v izvedbi HNK Split, bralci Slobodne Dalmacije pa so izbrali Nikšo Butjterja za najboljšega igralca festivala.

Bruselj

Slabo znanje jezikov breme za evropska podjetja

Evropska komisija opozarja, da morajo Evropejci izboljšati svoje znanje tujih jezikov, če želi biti Evropa konkurenčna na globalnem trgu. Rezultati poročila, ki ga je predstavil evropski komisar za večjezičnost Leonard Orban, namreč kažejo, da je 11 odstotkov malih in srednjih podjetij v Evropski uniji izgubilo izvojni posel ali bilo prikrajšanih za izvozne dohodke zaradi slabega znanja jezikov zaposlenih. V povprečju naj bi izguba na podjetje znašala 325.000 evrov v treh letih.

"Vlaganje v znanje jezikov se zdaleč ni nezaželen strošek v poslovanju, ampak lahko drastično izboljša poslovne priložnosti za podjetja," je dejal komisar in pri tem izpostavil svoj načrt, da bi večjezičnost postavil v samo središče lizbonske strategije, poroča evropski spletni bilten EUobserver.

Orban je na mala in srednja podjetja usmeril kritiko tudi zaradi njihovega pretiranega opiranja na nacionalne izobraževalne sisteme pri pridobivanju kadrov z ustreznimi jezikovnimi veščinami in zaradi njihove pasivnosti pri vlaganju v jezikovno izpopolnjevanje zaposlenih. Le 48 odstotkov podjetij naj bi ponujalo jezikovno izo-

braževanje za zaposlene, pri tem pa jih skoraj enak odstotek načrtuje vstop na nov izvojni trg v naslednjem triletnem obdobju. Študija poudarja tudi, da obstaja jasna povezava med znanjem jezikov in izvoznim uspehom. Če bi podjetja imela ustrezno jezikovno strategijo, najemala domače govorce s trgov, kamor želijo prodreti, zaposlovala jezikovno večše kadre in uporabljala prevajalce ali tolmače, bi lahko za 44,5 odstotka izboljšala svoje izvozne rezultate.

Po ugotovitvah študije je angleščina še vedno najbolj korišćen jezik za prodor na nove trge, vendar pa v

večjih podjetjih s strategijo internacionalizacije vse bolj pridobivajo pomen tudi španščina, ruščina, arabščina in mandarinška kitajščina.

Romunski komisar, ki poleg maternega jezika obvlada tudi angleščino, francoščino ter italijanščino, je obljubil, da bo države članice spodbujal k vzpostavitvi učinkovite povezave med izobraževanjem in gospodarstvom, a pri tem priznal, da je njegov manevrski prostor izjemno omejen, saj je izobraževanje v pristojnosti nacionalnih držav. Prav zaradi tega dejstva so vse glasnejša vprašanja o smiselnosti obstoja komisarja za resor, na katerem unija razen priporočil in opozoril nima pomembnejše vloge.

Marco Incerti s Centra za evropske politične študije poudarja, da je sicer koristno opominjati nacionalne države, da se nekaterim področjem ne posvečajo v zadostni meri, a vseeno se ni mogoče izogniti vtisu, da je bilo mesto komisarja za večjezičnost ustvarjeno bolj na silo in z namenom, da ga pač zapolni romunski komisar. Spodbujanje večjezičnosti bi bilo po njegovem mnenju bolje vključiti v ostale resorje, še poroča EUobserver.

STA

Ljubljana

V letu 2006 v Sloveniji zaposlenih 56% prebivalcev

V Sloveniji je bilo aktivnega prebivalstva v letu 2006 približno 60 odstotkov, delovno aktivnih, to so zaposleni in samozaposleni, pa skoraj 56 odstotkov, je zapisano na spletnih straneh državne statističnega urada. V zadnjih letih je vse bolj opazen prehod iz proizvodnih v storitvene dejavnosti, kjer ima zaposlitev že več kot polovica delovno aktivnih prebivalcev. Največ, dobra četrtina, jih opravlja delo v predelovalnih dejavnostih, sledi pa dejavnost trgovine, ki zaposluje približno 12 odstotkov delovno aktivnih prebivalcev.

Za Slovenijo je sicer značilna zaposlitev za nedoločen čas in delo za polni delovni čas. Za določen čas je zaposlenih slabih 15 odstotkov delovno aktivnih prebivalcev, skrajšan delovni čas pa

opravlja manj kot 10 odstotkov delovno aktivnih prebivalcev. Nedeljsko delo opravlja približno tretjina zaposlenih, opravljajo pa ga po večini moški. Povprečna starost zaposlenih v Sloveniji je 40 let, moški pa so za odtonek starejši od žensk. Delovna doba se v zadnjih letih podaljšuje, z njo pa tudi starost ob prvi upokojitvi; leta 1996 je bil upokojenec ob prejetju prve pokojnine star v povprečju 55 let in osem mesecev, leta 2006 pa že 58 let in 11 mesecev.

V letu 2006 je bilo sicer v Sloveniji nekaj manj kot 61.000 brezposelnih oseb, podatki pa kažejo, da število brezposelnih oseb upada, in sicer se je število brezposelnih leta 2006 glede na leto 1996 znižalo za skoraj šest odstotkov, kar Slovenijo v primerjavi z ostalimi evropskimi

državami uvršča med države z nižjo stopnjo brezposelnosti. Leta 2005 smo tako zabeležili 6,5-odstotno stopnjo brezposelnosti, v letu 2006 pa je bila najvišja med mladimi, starimi od 15 do 24 let, in je znašala 13,9 odstotkov.

Po podatkih o višini povprečne plače po spolu je ženska v povprečju zaslužila 93 odstotkov plače moškega. Ženska je tako leta 2004 v povprečju zaslužila skoraj 84 evrov manj kot moški. V primerjavi z ostalimi evropskimi državami je v Sloveniji razlika med plačo moškega in ženske najmanjša; podatki za povprečje 25 evropskih držav namreč kažejo, da ženske zaslužijo v povprečju 25 odstotkov manj od moških.

Moški sicer na delovnem mestu preživijo v povprečju sedem ur več na mesec kot ženske, ženske pa za gospodinjska opravila v povprečju porabijo uro in 20 minut na dan več kot moški, skrbi za družino pa posvetijo slabe pol ure na dan več kot moški.

Kljub veliki konkurenci na domačem in tujih tržiščih Uspešna prodaja vin iz Vipavske doline

Vinski kleti v Vipavi, ki je ena največjih v Sloveniji, uspešno tržijo vina iz

Vipavske doline. V lanskem letu so prodali okoli 7 milijonov vin raznih sort in svojstev, ki so jih pridelali bodisi zasebni kmetje ali pa v vinogradih kleti oz. kmetijske zadruge Vipava. Od prodanega vina je bilo tistega belih sort 70%, rdečih sort pa 30%. Na nedavnem srečanju s časniki je direktor kleti mag. Jurij Premrl o razmerah na tržiščih z vini dejal naslednje: "Z vstopom v EU je tudi naša klet izgubila precej trga v nekdanjih republikah Jugoslavije, ker nismo bili več cenovno konkurenčni. Spodbudno pa je to, da npr. v Bosni in Hercegovini ponovno večamo prodajo. Več sredstev smo namenili tržnim dejavnostim, promociji, degustacijam in uspehi so tu. Samo lani smo izvoz v Bosno in Hercegovino povečali za 15%. Vina iz Vipavske doline pa ne pijejo zgolj v državah jugovzhodne Evrope, temveč tudi v dvajsetih drugih državah. Med temi so Nemčija, Belgija in Češka. Možnosti pa se kažejo tudi na ruskem trgu. Z rezultati smo

zadovoljni, zavedamo pa se, da moramo še veliko napraviti." Vodja vinske kleti Joško Am-

temi spremembami v vinski kleti obljublamo drugačna vina, ki jih bomo še letos odeli v novo ce-

brožič pa je gornjim razmišljanjem dodal, "da v vipavski kleti zadnja leta spreminjajo tehnologijo pridelave vin. S novovrsto tehnologijo bomo vinom belih sort vdihnili poseben karakter ali slog, ki je priljubljen

lostno podobo." V okviru vinske kleti so nedavno ponovno odprli Vipavski hram, restavracijo za ljubitelje odlične in dobre hrane in vrhunskega vina.

M

Delavska in socialna zakonodaja V Sloveniji kar 96.000 invalidskih upokoјencev

V Sloveniji socialni partnerji, to so vlada, delodajalci in sindikati, že dalj časa obravnavajo spremembe v delavski in socialni zakonodaji. Delodajalci bi z dopolnitvami zakona o delovnih razmerjih radi zmanjšali pravice zaposlenih, kot so povračilo stroškov za

vožnjo na delo, brezplačna malica in druge ugodnosti, ki obstajajo še iz prejšnje skupne države. Sindikati takim težnjam odločno nasprotujejo, v zadnjem času pa jih je začela podpirati tudi vlada. Zaradi tega kaže, da omenjene in druge spremembe v zakonu o delovnih razmerjih

in sploh na področju materialne in socialne zaščite zaposlenih ne bodo sprejete. Sindikalne organizacije ob tem menijo, da je v Sloveniji preveč invalidskih upokoјencev, kar kaže na to, da so delavci v proizvodnih procesih premalo zaščiteni. Nekateri se tveganjem tudi sami izpostavljajo v upanju, da bodo s skrajnimi napori pri delu lahko več zaslužili. Nasploh pa je v državi premajhna skrb za varno in zdravo delo. V Sloveniji imajo zdaj kar okoli 96.000 invalidskih upokoјencev.

Menjava še vedno brez provizije

Slovinci naj bi imeli doma še za okoli 15 milijard tolarjev gotovine

Banka Slovenije je izbrala dve komercialni banki, kjer je od 12. marca do konca leta 2007 še mogoče brezplačno zamenjati tolarje. To sta Deželna Banka Slovenije, ki ima 88 poslovalnic, in Nova KBM (Kreditna banka Mari-

bor), ki ima svoje enote po vsej Sloveniji. Za podaljšanje roka odkupa oz. zamenjave slovenskih tolarjev v evro ali druge valute se je slovenska centralna banka odločila zaradi ocen, da imajo Slovenci v svoji posesti, to je doma, še zmerom okoli 15 milijard tolarjev gotovine.

Strateški svet za gospodarski razvoj za, sindikati odločno proti Predlog za odpravo prazničnih dni, 2. januarja in 2. maja

Strateški svet za gospodarski razvoj, ki deluje pri predsedniku vlade, se je na nedavnem zasedanju zavzel za odpravo prazničnih dni, 2. januarja in 2. maja. Predlog je najbolj odločno utemeljeval Ivo Boscarol, podjetnik in politični predstavnik iz Ajdovščine. Po njegovem bi z odpravo

obeh praznikov v Sloveniji lahko privarčevali vsaj 50 milijonov evrov. Omenjena dneva sta praznična samo v Sloveniji, kar naj bi bilo nasledek prejšnjega socialističnega obdobja. Predsednik Zveze svobodnih sindikatov Slovenije, Dušan Semolič, se je na predlog, obravnavan v stra-

teškem svetu za gospodarski razvoj, odzval s trditvijo, da Slovenija nima nič več praznikov kot druge države članice EU. Dopustil pa je možnost, da bi hkrati z ukinitvijo 2. januarja in 2. maja kot prazničnih oz. dela prostih dni razglasili kot praznik veliki petek ob Veliki noči.

NOVI
GLAS

GLAVNI UREDNIK Andrej Bratuž - ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD,
tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, Korzo Verdi 51 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst.
Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi letih.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC
Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 8. maja, ob 14. uri.

Poletovci in Krasovke na prvoligaški ravni Pretežno z domačim igralskim kadrom

Številna članska moštvena tekmovanja še potekajo, že pred časom pa sta sklenili svoje ligaške nastope naši edini dve prvoligaški vrsti, in sicer hokejisti Poleta Kwins Zadržna kraška banka (A1 liga) in namiznoteniške igralke Krasa Zadržna kraška banka (A2 liga). Čeprav vsaka od omenjenih zasedb zahteva tudi poznanje svoje specifik, lahko vseeno potegnemo neke vrste skupen obračun. Tekmovalni dosežki naših prvo-

ligašev so bili letos zelo dobri, celo krepko nad pričakanji. To velja zlasti za openske "konje", ki so začeli sezono z velikimi pomisleki. Kljub dograditvi prenovlje-

mači trdnjavi) dosegli celo uvrstitev v končnico za napredovanje. Tu so se častno poslovili od sezone s pričakovanim porazom proti mestnemu tekmeču Ederi, ki vloga v zasedbo samih legionarjev bajne vsote v primerjavi s tistimi, ki si jih lahko privoščijo Kokorovci.

Poletova postava je namreč edinstvena na državni sceni, saj jo sestavljajo skoraj izključno igralci,

di po lastni izbiri, saj je na najvišji ravni mogoče dejansko preživeti le s povsem tujo zasedbo, kar pa ni v skladu s klubsko politiko našega društva. Tako so v A2 ligi ob Kitajki Yuan Yuan, ki je že nekaj sezon med boljšimi v Italiji, nastopale tri mlade domače igralke, in sicer Martina Milič, Mateja Crismancich in Eva Carli. Tretje mesto je popolnoma realno v ligi, v kateri so dekleta odgovorno opravile svojo nalogo. Vse slabše tekmece so premagale, boljše pa jim ni uspelo presenetiti. Namiznoteniška državna zveza stalno spreminja pravila o članskih ligah. Če se bo tako nadaljevalo, pa je menda po kakovosti druga liga primeren prostor za varovanje Sonje Milič in kitajskega stratega Lianga Fenga, soproga Yuanove, ki v prihodnji sezoni zaradi nosečnosti ne bo igrala.

Nadomestila jo bo igralka iz Slovenije. Kras sicer na mladinski ravni bolje dela kot večina drugih klubov, toda kaj, ko je merilo za igranje v A1 vlaganje v tujke. Po drugi strani pa zaledje pri zgornjem društvu, vsaj kar se tiče deklet, le ni več tako široko, tako da bo težko kratkoročno vzgojiti igralke za najvišjo državno raven. Pa še skupni zaključki. Polet in Kras mukoma vztrajata v državni vrhu, sta pa v svojih panogah svetla zgleda zaupanja v svoje, domače moči, kar je vsemu našemu športu v ponos in zadovoljstvo. Po Italiji pa vzbujata njihov pogumen in načelen pristop ugled, spoštovanje in, zakaj ne, v kratkem (ko ne bo več krožilo toliko denarja) mogoče tudi posnemanje.

Gledališče Verdi / Gostujoča predstava Ne ravno navdušujoči Igralci Paola Rossija

Verjetno je v ponedeljek, 23. aprila, marsikdo izmed goriških abonentov SSG odhajal kar razočaran iz gledališča Verdi po ogledu predstave I giocatori - Igralci, ki jo je naše gledališče ponudilo kot eno izmed gostujočih predstav letošnje sezone. Ker je uprizoritev prosto po romanu Igralec (1866) F. Dostojevskega dramsko preredil in zrežiral ter bil v njej nekaj povezovalca in osiščice dejanja znan, pronicljiv družbenokritični komik in satirik Paolo Rossi, po rodu iz Tržiča, si je publika pričakovala mnogo več od te predstave, ki so jo, seveda v celoti v italijanskem jeziku, izoblikovali poleg Rossija Carolina De La Calle Casanova, Stefano Dongetti, Alessandro Mizzi in igralci gledaliških skupin Baby Gang iz Milana ter Pupkin Kabarett iz Trsta. Nekateri gledalci so dvorano zapustili že pred koncem predstave in se morda spraševali, zakaj je bila sploh uvrščena v letošnji spored. Drugi pa so jo oce-

nili bolj dobrohotno in se vživeli v njen fragmentarni delirij. Sam Rossi sicer v njej ni imel markantne vloge, take, ki bi osvetlila njegove zmožnosti pritegniti nase gledalčev pozornost in bolj ostro podrezati v njegove misli. V bogati, dekadentno delujoči scenski podobi je imela zmeden učinek eklektična, z grotesknostjo preprežena vsebina ob razmišljanjih, povzetih iz Shakespeara, Goldonija, Gogolja in Brechta. Klasična predloga se je prepletala z izvirnimi Rossijevimi pogledi na pogubno zavsojenost človeka z igralništvom, a tudi na igralški poklic, ki je v današnjem času, ko je kultura uboga pastorka, še težavnejši kot nekoč. Predstava je kot koprodukcija skupin Agidi nastala na lanskem Mittelfestu v sodelovanju gledališča Miela Bonawentura, dokončno podoba pa je, po aprilski premieri v Commo, dobila na ponovitvah v tržaškem Kulturnem domu.

IK

HC

NOGOMET

Elitna liga: Juventus - Union 91 2:0; Juventus je dosegla obstanek.

2. amaterska liga - play-off: Nimis - Sovodnje 0:1.

KOŠARKA

C liga - play-out: Bor Radenska - Muggia 73:62; Bor je dosegel obstanek, Jadran Mark pa je bil prost in bo igral dodatne tekme za obstanek proti Miljčanom.

D liga: Breg Minimax - Partoale 70:67, Goriziana - Kontovel 83:84, Sokol Ca' d'Oro - Romans 61:85; Breg se je uvrstil v končnico za napredovanje.

ODBOJKA

Moška B2 liga: Sloga - San Dona 0:3.

Moška D liga: Olympia TMedia - Pallavolo Trieste 0:3, Sloga Teletiva - Artegna 3:0, Naš prapor prost; Sloga (2.) in Olympia (3.) sta se uvrstila v končnico za napredovanje.

Ženska D liga: Fiume Veneto - Bor/Breg Kmečka banka 3:1, Palazzolo - Sloga List 3:1.

TENIS

Moška B liga: Manerbio - Gaja 1:5.

Ženska C liga: Maniago - Gaja 3:1.

nega športnega središča na Pikelcu je bil iz finančnih razlogov vpis v A ligo v hokeju na rolerjih (ali "in line"), v kateri poletovci vztrajajo že od njene ustanovitve pred desetletjem, v prejšnjem poletju močno pod vprašajem. Kwinsi pa so se nazadnje predstavili na startu, sicer z omejenim proračunom in tujcem manj kot v preteklem letu. Apetiti so bili torej znatno manjši, osnovni cilj je bil le obstanek v ligi. Prvenstvo pa se je, mogoče tudi zaradi skromne ravni same lige in spriča dokaj ugodne skupine, v katero so bili vključeni naši, razpletlo neverjetno dobro in varovanci ljubljanskega trenerja Acija Ferjanica so brez večjih težav (in zlasti po za-

slugi odličnih nastopov v do- ni po zrasli v društvenem mladinskem sektorju. Izjemi sta le odlična slovenska hokejista Fajdiga in Ferjanič (trenerjev sin), ki dovolj jeta peterki, da se enakovredno kosa z najboljšimi moštvoma v Italiji. V to filozofijo na Opčinah globoko verjamejo in bodo pri njej tudi vztrajali, pa tudi obstanek med prvoligaši najbrž še nekaj časa ne bo vprašljiv, vsaj do slovesa starejših dolgoletnih stebrov z Mitjo, Mojmirjem in s Samom Kokorovcem na čelu. Treba pa je vedeti, da imajo sedanji nosilci za sabo soliden mladinski sektor, iz katerega bosta lahko uprava in trener prav kmalu črpala. Drugače je v Zgoniku, kjer so Krasova dekleta po poldrugem desetletju prvič manjkala v A1 ligi. Poletje 2006 so se namreč v društvu morali odpovedati najvišji konkurenci zaradi finančne stiske in tu-

Razmišljanje o narodni dediščini Še kikelco prodala bom

Na prvi strani najpomembnejšega slovenskega, primorskega dnevnika, smo nedavno izsledili novico o prodaji Mohorjeve domačije v vasi Krn. Hiša, v kateri se je rodil Simon Rutar, je bila v celoti obnovljena z državnimi potresnimi prispevki. Sedaj jo je odkupil angleški državljani iz Devona. Kaj bo s prelepo slovensko domačijo, ki je dragocen del naše kulturne dediščine, pa v resnici nihče ne ve. O dogodku je slovenski dnevnik že pisal na dolgo in široko, in ker se z avtorjem članka v celoti strinjam, se ne bom poglobljala v komentar dogodka ali v iskanje krivca. Prav tako se ne bom spuščala v komentar druge novice, iz istega dnevnika, ki piše o rušenju stare kamnite hiše v Senožečah. Tudi slednja, grajena leta 1804, je vpisana v register kulturne dediščine in stoji v samem središču vasi. Ob branju teh žalostnih novic se v meni poraja cela vrsta vprašanj in bolečih spoznanj o tem, kaj se v resnici dogaja z našo prelepo Slovenijo, z njenimi kulturnimi in naravnimi bogastvi, z njenimi arhitekturnimi in pokrajinskimi prvini, ki so sestavni del njene bitnosti. Slovenija se v zadnjih letih zelo hitro spreminja, tako hitro, da največkrat teh sprememb zavestno sploh ne opazamo, še manj časa pa imamo, da bi o njih trezno razmislili in se spraševali o njihovih posledicah. Kaže, da je z osamosvojitvijo in vstopom v Evropo postala edina želja vsakega Slovenca, pa naj si bo to preprost občan ali človek na vodilnem položaju, po-

stati Evropejec, postati enakopraven član mondene potrošniške družbe. To pa za Slovence, ki žal od vekomaj živijo v sožitju z občutkom vsesplošne manjvrednosti, pomeni postati enak vsem drugim, izbrisati vsako razliko, imeti to, kar imajo drugi, pa ne glede, če je to dobro ali slabo. Marsikdaj, ko z ljubeznijo gledam na ta delček nebes, katerega je že Prešeren opisal kot podobno raja, o krpi rajске lepote pa je pred nedavnim govoril tudi ameriški predsednik Bush, se sprašujem, ali se slovenski politiki, ki dan za dnem odločajo o usodi tega malega koščka slovenske zemlje, sploh zavedajo, kako je lepa, dragocena in ranljiva. Sama živim v kraški vasi in z žalostjo ugotavljam, kako Kras iz leta v leto bolj izgublja svojo podobo in hkrati izumira. Če pogledamo vasi ob glavni cesti, ki iz mirenske doline pelje v Komen in dlje v Sežano, bomo opazili, da so, razen redkih izjem (Sveto in Volčji grad npr.), vaška jedra popolnoma zane-marjena in opuščena. Lepe stare kraške hiše, neobljudene, razpadajo ali se spreminjajo v hleve za domače živali; vaških središč, v smislu stičišča vsakodnevnega

življenja, ni več. Na robu teh prelepih vasi, ki jih je kot težek nož razpolovila vsak dan bolj prometna cestna povezava med Krasom in Goriško, pa kot gobe po dežju, popolnoma divje in brez vsakega prostorskega načrtovanja rasejo nove, moderne zgradbe, ki s kraško arhitekturo nimajo nič kaj iskati, največkrat nimajo nič skupnega niti z občim pojmom estetike. Ob teh megazgradbah pa nenačrtovano rasejo tudi gospodarski objekti, ki bi spadali v resnici v obrtniške cone, le-te pa bi morale biti na tako občutljivem teritoriju, kot je Kras, zakrite, skrbno načrtovane in

istem mestu zgradili stanovanjske objekte ali vile. Sploh se malokdo zaveda, koliko lepše in bolj zdravo je življenje v kamniti hiši z lesenimi podi, kot v železobetonski ječi, malokdo lahko še vidi lepoto kraških "brjačev", kamnitih portalov in lesenih "gankov". Še sreča, da se tu pa tam najde kak ljubljčan ali kak tujec, ki s skrbjo in ljubeznijo obnovi staro domačijo, a kaj, ko največkrat postane slednja samo vikendhišica, vas pa skozi vse leto sameva. Seveda vse krivde ne gre pripisati preprostemu občanu. Brez osveščanja in denarne pomoči države nikakor ne gre. Vsi si želijo

ni, bi se slednja odločala za pre-novo in bi znala bolje ceniti našo kulturno dediščino? Tudi ob lokalnih volitvah ni bilo zaslediti, da bi se kdorkoli zavedal, kako veliko, neprecenljivo bogastvo mečemo v koš. Pravzaprav ni bilo kandidata, ki bi govoril o razpadanju starih vaških jeder, o propadanju bogate kulturne dediščine. Vsi so obljudljali samo veliko cest, krožišč, trgovin in na koncu še turizem. Po kaj pa bo hodil sem turist, če se ne bo mogel v miru sprehajati po kamnitih labirintih kraških vasi, če ne bo mogel v tišini jesenskega večera prisluhniti burji, ki zavija za kamnitimi zidovi? Kje se bo spočil turist, ki je že doma naveličan nakupovalnih središč in velikih prometnic in bi rad okusil mir majhnega vaškega trga, kjer bi sedel v senco divjega kostanja in prigriznil v stari, dobri gostilni? Turist si namreč želi tiste stare vaške gostilne, o kateri je pel Šifrer, take, kot je bila nekdanj v Temnici na Krasu; tja so na domač kruh in prhut prihajali iz daljne Furlanije. Ampak kruh je bil domač, komaj pečen in teran je bil gost in črn in lep je bil vaški trg, ko so jeseni rdeli vinogradi in so se v tišini odhajajočega poletja oglašali škorci. Toda gostilna v Temnici je zaprta, hiša je zapuščen-na, trg zanemarjen in Kras, v vsej svoji lepoti, obupano kliče na pomoč. Žalostno je, da se Slovenci, v svoji neizmuzni želji po modernizaciji, sploh toliko ne potrudimo, da bi nekoliko pogledali čez mejo. V Italijo na primer, kjer so pred leti brezvestno rušili stare kraške hiše, sedaj pa skušajo s strogimi zakoni na novo graditi v skladu s kraško arhitekturno dediščino, stare kraške hiše ali celo razvaline pa gredo za med. V Avstrijo, kjer so

tako prikupno obnovili stare zgradbe in se je v še najbolj zakotni vasi prijetno ustavititi in zadihati tipični avstrijski zrak. Kajti njihove vasi imajo dušo, imajo srce, živijo. Kljub temu je Avstrija ekonomsko trdna država, malo podjetništvo se lepo razvija, gospodarske cone so lepo načrtovane in skrbno skrite očem mimooidočih. Pa tudi ekološkemu kmetijstvu gre velika skrb, prav tako kot gre v Evropi velika skrb ekološki ali bio-arhitekturi in obnavljanju starih zgradb. Torej, preljudi Slovenci, zamislimo se vsaj za trenutek, ustavimo čas, ki nas preganja, ustavimo ga v imenu teh kamnitih portalov, teh tihih kraških vasi, ustavimo ga, da bomo rešili, kar se da rešiti, da bomo lahko ponosni na naš Kras, ki predstavlja na svetu edinstveno naravno in kulturno bogastvo, da se ne bomo nekoč zaman jokali ob spominih na tisto Šifrerjevo gostilno. Ta Kras dajmo rešiti, da ga bomo lahko ponudili turistom, da na svetu živi logos o promociji Slovenije prazna beseda, da bo ostalo nekaj, na kar bomo lahko ponosni. Kajti Slovenija je tako lepa, da mora ostati taka, da mora ostati drugačna, le v tem je napredek, le v tem je pravo bogastvo. Avtocest in nakupovalnih središč je na svetu že veliko, Kras je pa samo eden. Pazimo zato, da se ne bomo tudi pri Opatjem selu ali Komnu nekoč vozili skozi puščavo zapuščenih hal in cementnih ploščadi, poraslih s plevelom, na katerih bo, kot prepogostokrat v bližnji Furlaniji, pisalo "vendesi capannone" - prodajam halo, zraven sedaj pa skušajo s strogimi zakoni na novo graditi v skladu s kraško arhitekturno dediščino, stare kraške hiše ali celo razvaline pa gredo za med. V Avstrijo, kjer so

Suzi Pertot

Rutarjeva hiša

ločene od starih vaških jeder. Nič bolj žalosten in zaskrbljujoč občutek, ki ga dobiš, ko se pogovarjaš z ljudmi, ki tu živijo. Stare kraške hiše, ki jih redkokdaj še uporabljajo v bivalne namene, so vsem odveč, zaničujejo jih in najraje bi jih kar porušili, da bi na

lastno hišo, stanovanje, gradijo nove objekte ali posejajo po neprofitnih domovih. Kaj pa če bi prejeli pomoč pri prenovi starih kraških hiš, bi potem na slednje gledali drugače? Če bi bile zajetna denarna pomoč in potrebne informacije na razpolago mladi-

Občinske volitve Gorica 2007

**SLOVENSKA
SKUPNOST**

Narodna stranka Slovencev v Italiji v povezavi s trojezično Oljko

KANDIDATI SSK NA LISTI OLJKE ZA OBČINSKI SVET

Mirjam Bratina
Stražice, Sveta Gora - Placuta

Marilka Koršič
Center, Podturn in Sv. Ana

Giulio Mosetti
županski kandidat

Božidar Tabaj
Štandrež - Rojce

Silvan Primožič
Pevma - Oslavje - Štmaver,
Podgora, Ločnik, Madonnina

KANDIDATI SSK NA LISTI OLJKE ZA GORIŠKE RAJONSKE SVETE - GLASUJ ZA SLOVENSKO PRISOTNOST V RAJONIH

Nevenka Pintar - Ločnik
Paola Bertolini - Ločnik
Niko Klanjšček - Sv. Gora-Placuta
Miloš Čotar - Sv. Gora-Placuta
Rudi Pintar - Sv. Gora-Placuta
Walter Bandelj - Podgora
Remigij Blasig - Podgora
Caterina Ambrosi - Podgora
Marjana Marini - Podgora
Aljoša Jarc - Podgora

Albina Pintar - Podgora
Sabina Antoni - Podgora
Mario Brescia - Štandrež
Alessandro Quinzi - Štandrež
Mario Mucci - Štandrež
Dimitri Braini - Štandrež
Mirjam Paulin - Štandrež
Miroslava Braini - Štandrež
Marco Kerpan - Štandrež
Chiara Mucci - Štandrež

Peršolja Lovrenc - Pevma-Oslavje-Štmaver
Radinja Mirjam - Pevma-Oslavje-Štmaver
Gabrijela Vidmar - Pevma-Oslavje-Štmaver
Valentin Devinar - Pevma-Oslavje-Štmaver
Aleksi Bensa - Pevma-Oslavje-Štmaver
David Grinovero - Pevma-Oslavje-Štmaver
Slavica Radinja - Pevma-Oslavje-Štmaver
Boris Primosig - Pevma-Oslavje-Štmaver
Marco Braini - Rojce
Davide Marussi - Rojce

Matjaž Pintar - Sv. Rok-Sv. Ana
Peter Povšič - Sv. Rok-Sv. Ana
Peter Gus - Sv. Rok-Sv. Ana
Bernard Špacapan - Center
Katja Bandelli - Center
Marko Terčič - Stražice
Andrej Vogrič - Stražice
Robert Devetak - Madonnina

Minilo je pet let dela za...

- zakon 38
- dvojezične izkaznice
- dvojezično okence
- zakon 428
- dvojezična potrdila
- slovenske otroške jasli
- Jeremitišče
- čezmejno sodelovanje
- slovenski prevod občinskega statuta in pravilnikov

SSk: pet let uspešnega upravljanja goriške občine

Volitve, na katerih smo aprila leta 2006 obnovili vodstvo goriške pokrajine, so prinesle zamenjavo tudi na goriški občini. Novoizvoljeni predsednik pokrajinske uprave Enrico Gherghetta je želel imeti v svojem odboru občinsko svetnico in odbornico SSK Maro Černic. Poveril ji je pokrajinski resor za okolje, upravljanje z odpadki, lov in ribolov. Černičeva je tako morala zapustiti občinsko odbornišтво. Župan Brancati je zato poklical na njeno mesto Silvana Primožiča, ki je nov izziv sprejel z velikim navdušenjem. Z zavzetostjo se je takoj lotil dela: nadaljeval je že vpeljavno delo dveh predhodnikov, dolil pa je še veliko novih idej in načrtov. Pod Primožičevim vodstvom se je uspešno razvijalo skupno delo treh občin Gorice, Nove Gorice in Šempetra-Vrtojbe, ki se z različnimi strokovnimi delovnimi

komisijami lotevajo skupnega načrtovanja in dela. Leto 2006 je zaznamovalo konec šestletja evropske iniciative

Interreg III Italija - Slovenija. Čezmejno sodelovanje je prineslo Goriški dostop do mnogih finančnih sredstev in bistveno

odbornišтво za čezmejno sodelovanje veliko dela samo pri monitoriranju vpeljanega dela. Gorica ima danes utečene načr-

te s sosednjimi občinami malodane na vseh področjih: zdravstvenem, okoljevarstvenem, kulturnem, administrativnem, informatnem, energetskem, prometnem, turističnem, enogastronomskem... Živahna in uspešna dejavnost pri skupnem načrtovanju bo gotovo prispevala k temu, da bo Gorica tudi v naslednjem šestletju Interrega 2007-2013 deležna pozornosti, ki ji upravičeno pritiče. Dne 16. januarja letošnjega leta je odbornik Primožič z velikim veseljem in zadoščenjem predstavil nov pomemben dosežek goriške občine. Na ta dan je občinska uprava namreč pričela izdajati avtomatizirana osebna potrdila občanom v dvojezičnih oblikah italijansko-slovenskem in italijansko-furlanskem jeziku. Ta dan bo gotovo ostal zapisan kot pomemben mejnik in dokaz, da se lahko z voljo in trdim delom premostijo težave, ki jih mnogi prevelikokrat pripisujejo zgolj birokratskim ali informatnim zapletom. Ob vsem tem ne gre pozabiti na vrsto drugih pomembnih dosežkov za utrditev slovenskega

življa v Gorici: prevedeni so bili občinski statut in vrsta občinskih pravilnikov, postavljeno je bilo mnogo dvojezičnih smernikov, Gregorčičev kip v Ljudskem vrtu... Odbornik Primožič je znal vedno samozavestno odgovoriti tistim, ki radi podžigajo polemike in nasprotovanje čezmejnemu sodelovanju in slovenstvu nasploh. Primožič je v časopisu nastopil kot odbornik celotnega prebivalstva: vedno je jasno in podkvano obrazložil svoje delovanje. Spomnimo se npr. njegovih odgovorov na sterilne napade v zvezi z dodelitvijo sredstev za slovenske jasli, o odkritju Gregorčičevega kipa v Ljudskem vrtu, o natočevanju v zvezi z delovanjem Livarne in še o domnevnem nezadostnem pretoku soške vode čez solkanški jez. Primožič se je v osebnih pogovorih in javnih srečanjih vedno hvaležno spomnil vseh, ki sodelujejo z njim in omogočajo tako plodovito delovanje odbornišťa. Njemu pa gredu tudi neizpodbitne zasluge, da je s svojo neutrudno prisotnostjo v uradih in svojim konstruktivnim in veselim značajem znal dan za dnem posredovati celotni občinski službi svoj elan in voljo do izpolnjevanja nalog celotne odborniške službe.

Miloš Čotar